

บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
กรณีศึกษาอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

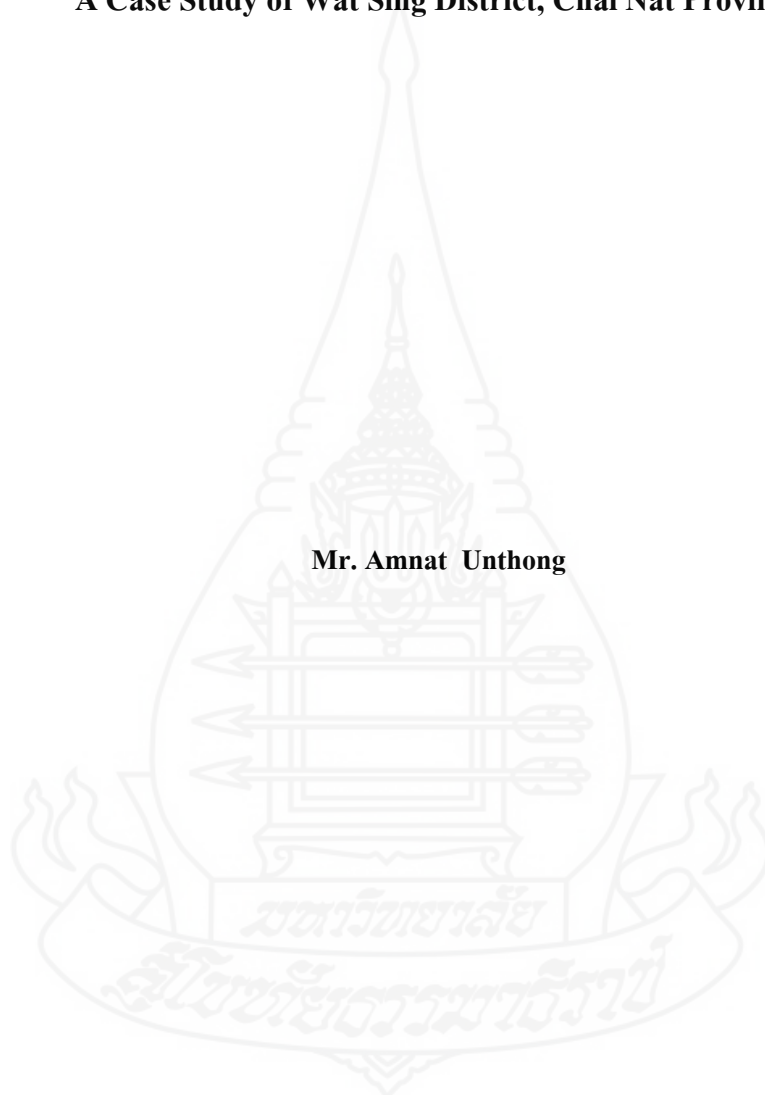
นายอำนาจ อุ๋นทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**The Roles of Community Leaders to Protection for the Lose Reputation:
A Case Study of Wat Sing District, Chai Nat Province**

Mr. Amnat Unthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง กรณีศึกษา
อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

ชื่อและนามสกุล นายอำนาจ อุ้นทอง

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
2. รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์

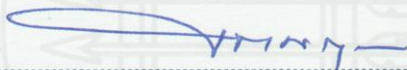
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประพนธ์ นันทะกิจ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประพนธ์ นันทะกิจ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

ฐปนรรต พรหมอินทร์

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์)

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล และรองศาสตราจารย์ฐปนรุต พรหมอินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณชนวรชัย สุภรัตน์ นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล มะขามเต่า ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณคุณพนม สุภรัตน์ อดีตหัวหน้ากอง การศึกษา เทศบาลเมืองอุทัยธานี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเต่า คุณจิระเดช ขำประดิษฐ์ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเต่า ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ ตรวจเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน อำเภอวัดสิงห์ คณะกรรมการ เลือกลงตั้งประจำองค์กรปกครองท้องถิ่น อำเภอวัดสิงห์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และ เสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

อำนาจ อุ้นทอง

มิถุนายน 2555

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
กรณีศึกษาอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

ผู้วิจัย นายอำนาจ อุ่นทอง รหัสนักศึกษา 2528002229 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
(2) รองศาสตราจารย์ฐูปนรรต พรหมอินทร์ **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (3) เสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง มีบทบาทในการร่วมมือหรือกิจกรรมทางการเมืองโดยการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์หรือการส่งเสริมความรู้ บทบาทในการควบคุมและคัดค้านการเลือกตั้ง และบทบาทในการรักษาความสามัคคีและความปรองดองของคนในสังคม (2) ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ได้แก่ ปัญหาหลัก คือ ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น และขณะเดียวกันอำนาจรัฐอ่อนแอ รongลงไปได้แก่ บทลงโทษไม่รุนแรง ขาดพยานหลักฐาน เศรษฐกิจตกต่ำ และการใช้ระบบอุปถัมภ์ (3) ข้อเสนอแนะได้แก่ การร่วมมือกันสามฝ่ายประกอบด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์กรชุมชนนำ “แผนป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงระดับตำบล ชุมชน” ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาองค์กรชุมชน ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551

คำสำคัญ บทบาท ผู้นำชุมชน การซื้อสิทธิ์ขายเสียง จังหวัดชัยนาท

Thesis title: The Roles of Community Leaders to Protection for the Lose Reputation: A Case Study of Wat Sing District, Chai Nat Province

Researcher: Mr. Amnat Oontong; **ID:** 2528002229; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; (2) Thapanat Prom-in, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were to: (1) study the role of community leaders in preventing vote buying; (2) study the problems and obstacles faced by community leaders in fulfilling that role; and (3) form recommendations on how community leaders can better fulfill their role of preventing vote buying.

This was a qualitative research. The sample population, chosen through purposive sampling, consisted of 22 key informants who were Village Public Health Volunteers, Civil Defense Volunteers, kumnan, village headmen, and community leaders who attended training organized by the Election Commission. Data were collected using an interview form and participatory observation form. Data were analyzed descriptively.

The results showed that (1) The roles of community leaders in preventing vote buying included cooperating with political activities and anti-vote buying campaigns, providing education through public relations, controlling or opposing elections, and trying to maintain cooperative peace and co-existence in the society. (2) The main problems they encountered were misdeeds by local influential people and weakness of governmental power. Problems of secondary importance were the laxity of penalties in laws against vote buying, the lack of witnesses, the poor state of the economy and the traditional system of mutual obligations and benefits. (3) The recommendation for improving the situation is to have the Election Commission, the local administrative organizations and the Community Organization Council join forces to enforce the “Tambol level and community level plan to prevent vote buying” from the 2008 Community Organization Council Act and to adapt it to be suitable for use in the community.

Keywords: Role, Community leader, Vote buying, vote selling, Chai Nat Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	36
ข้อมูลความเป็นมาของผู้นำชุมชน	37
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ตอนที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกัน การซื้อสิทธิ์ขายเสียง	58
บทบาทในการร่วมมือ/กิจกรรมทางการเมือง	58
บทบาทในการควบคุมและการคัดค้านการเลือกตั้ง	65
บทบาทในการสร้างความสมานฉันท์และความปรองดอง	80
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกัน การซื้อสิทธิ์ขายเสียง	81
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทการป้องกัน การซื้อสิทธิ์ขายเสียงของผู้นำชุมชน	95
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	112
สรุปการวิจัย	112
การอภิปรายผล	119
ข้อเสนอแนะ	124
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	128
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	133
ก แบบสอบถาม	134
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	138
ค ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง	140
ประวัติผู้วิจัย	143

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป	56

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งในการเชื่อมโยงระหว่างอำนาจอธิปไตยกับประชาชน ซึ่งตามทฤษฎีประชาธิปไตย กระบวนการในการตัดสินใจทางการเมืองในการบริหารประเทศ จะดำเนินตามนโยบายใด ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องเลือกพรรคการเมืองเข้าทำการบริหารประเทศ ความชอบธรรมของการเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาความชอบธรรมในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นปัญหาหลักที่มีมาควบคู่กับการเลือกตั้ง และก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญในลำดับต้นๆ ของประเทศไทยซึ่งในวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 อันเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่สองนับแต่ที่มีการยึดอำนาจโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศต่างให้ความสำคัญและจับตามองการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างใกล้ชิด ด้วยความหวังว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะไม่มีปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง แต่ทว่าเมื่อติดตามจากสื่อมวลชนและเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ยังปรากฏปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงให้มีประจักษ์ ประเด็นในเรื่องการจัดการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง จึงยังคงเป็นที่ถกเถียง และมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงกระบวนการในการจัดการเลือกตั้งมาจนถึงทุกวันนี้ ทำไมคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ อย่างน้อยน่าจะทำให้เบาบางลงไปถึงแม้จะมีความพยายามในการจัดการซื้อสิทธิขายเสียงผ่านทางการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 235 วรรค 1 บัญญัติว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้ง หรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่นให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ (ภาคผนวก ค) แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผ่านการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายของเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งอีกมากมาย คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ (2550: 7) ได้สรุปปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระบบเลือกตั้งของ

ประเทศไทย นั่นคือ การทุจริตในการเลือกตั้งและการละเมิดกฎหมายเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการซื้อสิทธิขายเสียง กลับยังไม่จางหายไปจากระบบการเลือกตั้งของประเทศไทย ซ้ำยังทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และนับแต่นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมืองโดยตรงในปีพุทธศักราช 2512 เป็นผลให้การเมืองไทยกลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือเกินกว่าทุนที่นักธุรกิจจะเข้าไปในการรณรงค์หาเสียงหรือเอาชนะในการเลือกตั้ง จนเป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดการจัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมความชอบธรรมในการเลือกตั้งเหล่านี้จึงไม่บรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน และจะมีแนวทางใดในการจัดการซื้อสิทธิขายเสียงให้หมดไปได้

บทบาทผู้นำชุมชน

ทำอย่างไรที่จะสามารถให้การซื้อสิทธิขายเสียงน้อยลงหรือไม่มี เป็นโจทย์ที่ต้องคิดหนักเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วนักวิชาการได้พยายามระดมความคิดเห็นแตกต่างกันไป บางท่านมองที่ความจริงใจของรัฐบาล หลายท่านมองไปที่ผู้นำชุมชนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการชักจูงชักนำคนในพื้นที่เลือกตั้ง เพราะผู้นำในท้องถิ่นเปรียบเสมือนฝูงโค ฝูงควาย ที่ว่ายข้ามแม่น้ำสำคัญ เช่นแม่น้ำเจ้าพระยา หรือแม่น้ำโขง ถ้าชักนำทางไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดี การเลือกตั้งที่มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองพัฒนาก้าวหน้า สามารถต่อสู้ขัดขวางระบบทุนนิยม อันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของนักเลือกตั้งและประชาชนได้ในสังคมไทย จากข้อมูลเปรียบเทียบการชุมนุมเรียกร้องในสังคมไทย ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง ส่วนหนึ่งเป็นการป่าวร้องเชิญชวนจากกลุ่มผู้นำชุมชน เช่นจากกลุ่มพันธมิตร อย่างกรณีนายสนธิ ลิ้มทองกุล พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หรือกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ เช่น นายจตุพร พรหมพันธุ์ นายฉัฐวุฒิ ใสกือต ต่างคนก็มาจากหลากหลายชุมชน ซึ่งสามารถชักจูงระดมพลประชุมได้หลักแสนคน โดยไม่รู้สึกรู้หาเหนื่อย จนนำไปสู่ทั้งความสงบสุข และบางครั้งก่อให้เกิดความรุนแรงในแต่ละช่วงของเวลาการต่อสู้ทางการเมือง

บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น เช่นการรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ เรื่องที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดแรงศรัทธา แรงจูงใจ การโน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนเห็นคล้อยตามนโยบายหรือเรื่องต่างๆ ผู้นำประสงค์ให้ประชาชนปฏิบัติตามสามารถทำได้ไม่มากนักอยู่แล้วแต่เหตุการณ์บ้านเมืองจะเอื้ออำนวย ขณะเดียวกันผู้นำท้องถิ่นก็ต้องเสาะแสวงหาข่าวสารข้อมูลของฝ่ายที่ตนเองเห็นว่าเป็นฝ่ายปรปักษ์หรือฝ่ายตรงข้ามที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ผู้นำท้องถิ่นจะต้องมีลักษณะของผู้นำในการประสานและหรือสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนด้วยการออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน ช่วยแก้ไขปัญหาค ช่วยเหลือสร้างความปรองดองของคนในชาติ

ปัญหาความชอบธรรมในการเลือกตั้งทุกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการซื้อสิทธิขาย

เสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือทุกระดับการเลือกตั้ง เป็นปัญหาที่มีมาควบคู่กับการเลือกตั้ง และก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญเป็นลำดับต้นๆ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนดำเนินการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (2550 : 4) ได้เสนอการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายของเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งอีกมากมาย แต่ปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระบบเลือกตั้งของประเทศไทย นั่นคือ การละเมิดกฎหมายเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการซื้อสิทธิ์ขายเสียง กลับยังไม่จางหายไปจากระบบการเลือกตั้งของประเทศไทย ซ้ำยังทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ นับแต่นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมืองโดยตรงในปีพุทธศักราช 2512 ยังผลให้การเมืองไทยกลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือเกินกว่าทุนที่นักธุรกิจจะเข้าไปในการรณรงค์หาเสียงหรือเอาชนะในการเลือกตั้ง จนเป็นที่น่าสังเกตว่า เหตุใดการจัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมความชอบธรรมในการเลือกตั้งเหล่านี้จึงไม่บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้ง และจะมีแนวทางใดในการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้หมดไปจากประเทศไทย ถึงแม้จะมี กฎหมาย ระเบียบ หรือองค์กร คอยดูแลก็ตาม

กิลเลน ประลองเชิง (2553 : 3) ได้มีความเห็นว่า ผลกระทบคือปัญหาคอร์รัปชัน เป็นผลพวงมาจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพราะเมื่อมีการลงทุนที่สูงแล้วสิ่งที่จะตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือการถอนทุน ยกเว้นค่าตัว ส.ส. สูงขึ้นน่าตกใจ สมัยก่อนหลัก 10 ล้านบาท แต่ปัจจุบัน 70 – 100 ล้านบาทใช้จ่ายได้ดินอีกมากมาย เป็นตัวเลขที่ไม่มีใครเปิดเผยแต่รับรู้กันโดยทั่วไป เพราะมีการแบ่งเป็นเกรด เอ บี ซี ดี เหมือนเด็กนักเรียน ปัญหาคอร์รัปชันในประเทศเพิ่มสูงขึ้นยิ่งภาครัฐมีโครงการต่างๆ มากมายปัญหาการจ่ายเงินได้โตะ พยายามให้ได้โครงการมา จากเดิมที่เคยมีการจ่ายได้โตะประมาณ 10 % แต่ขณะนี้เพิ่มขึ้นเป็น 30 % ยิ่งโครงการไหนมีนักการเมืองเข้าไปพัวพันการวิ่งล็อบบี้จะสูงขึ้น ทั้งนี้ เอกชนเองก็ต้องการงาน เพื่อให้บริษัทอยู่ได้จึงจำเป็นที่จะต้องจ่ายเงินได้โตะ เพราะไม่จ่ายอาจไม่ได้รับงานจากโครงการของรัฐบาล ขณะเดียวกันการจ่ายได้โตะ ส่งผลให้เอกชนต้องไปลดเนื้องานลงทำให้งานที่ไม่มีคุณภาพ และในที่สุดก็ทำให้รัฐต้องสูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับโดยมีการประเมินกันว่างบประมาณการลงเงินของรัฐจะสูญเสียกับการคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่าปีละ 100,000 ล้านบาท นับว่าเป็นตัวเลขที่สูงมากมีการจ่ายได้โตะ 5-10 เปอร์เซ็นต์ คาดว่าต่อไปจะสูงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ในอนาคตอันใกล้

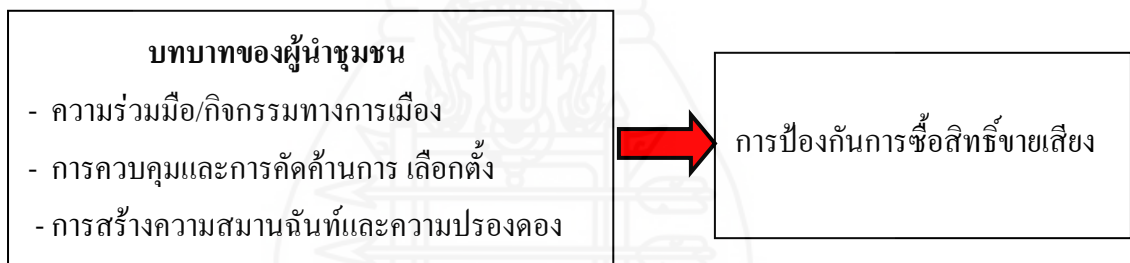
ฉะนั้น บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงควรทำการศึกษาเพื่อหาทางออกเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศไทย ให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีมากกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่ สามารถป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้ในระดับหนึ่ง ทั้งการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทำการศึกษารoles of community leaders in preventing vote buying in the past and present by examining the framework as follows

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

The research will focus on the roles of community leaders in preventing vote buying, such as cooperation, control, and opposition. It will also examine the problems and obstacles in the roles of community leaders in preventing vote buying, and propose directions for the roles of community leaders in preventing vote buying. The research will be a qualitative research by using focus group discussion, semi-structured interviews, and case study.

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

The research will be conducted in the area of the village of Chaiyaphum, Chaiyaphum province.

จำนวน 6 ตำบล ได้แก่

- 1) ตำบลหนองน้อย
- 2) ตำบลมะขามเต่า
- 3) ตำบลหนองบัว
- 4) ตำบลบ่อแร่
- 5) ตำบลหนองขุ่น
- 6) ตำบลวังหมัน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **ชุมชน** หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในท้องที่ หรือในเมืองเดียวกัน มีอาณาบริเวณหรือเมืองที่มีกลุ่มชนอยู่ร่วมกัน และมีความสนใจในเรื่องต่างๆ คล้ายกัน

5.2 **ผู้นำชุมชน** หมายถึง อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) , อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) , กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ผ่านการอบรมจาก กกด.

5.3 **บทบาทผู้นำชุมชน** หมายถึง การแสดงออกของผู้นำชุมชนหรือการทำหน้าที่ในชุมชน เช่น การปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ การเป็นผู้รักษาหรือประสาน การติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่มนอกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกของชุมชนอยู่ร่วมกัน เป็นที่ยอมรับ และทำให้เกิดความสามัคคี เป็นต้น

5.4 **บทบาททางการเมือง** หมายถึง การปฏิบัติของผู้นำชุมชนหรือการทำหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการจูงใจโน้มน้าวประชาชน ให้ออกไปมีบทบาททางการเมือง เช่น การรณรงค์ การเฝ้าระวังการเลือกตั้ง การคัดค้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตรวจสอบผู้เกี่ยวข้องต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้เลือกคนดี เป็นต้น

5.5 **การเลือกตั้ง** หมายถึง การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ในเขตอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

5.6 **การซื้อเสียง** หมายถึง การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้อามิส สินจ้างหรือสิ่งของแก่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนหรือเป็นเงื่อนไขผูกมัดให้ผู้ลงคะแนนเสียงให้กับตนในที่นี้ ไม่รวมถึงการที่ผู้สมัครสัญญาว่าจะให้

5.7 **การขายเสียง** หมายถึง การที่ผู้ลงคะแนนเลือกตั้งรับอามิส สินจ้างหรือสิ่งของจากผู้สมัคร รับเลือกตั้ง แล้วลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนนั้น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนหรือตอบแทน

5.8 การรณรงค์ หมายถึง การกระตุ้นจิตใต้สำนึกให้กลับมาทบทวนในสิ่งที่ได้กระทำมาแล้ว หรือหลงผิดไป ใคร่ควรไตร่ตรองความถูกต้องกฎ ระเบียบ กติกาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

5.9 การเฝ้าระวัง หมายถึง การติดตามมิให้การซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้นหรือขยายวงมากขึ้น

5.10 การส่งเสริมความรู้ หมายถึง การนำความรู้ใหม่ๆ เช่นกลเม็ดการซื้อสิทธิขายเสียงมาถ่ายทอดให้รับรู้โดยทั่วกัน หรือผลเสียหายของการลงทุนในธุรกิจการเลือกตั้งสมัยใหม่

5.11 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การกระจายข่าวข้อมูลข่าวสารทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

5.12 การควบคุมการเลือกตั้ง หมายถึง การตรวจสอบมิให้มีการละเมิดการเลือกตั้งหรือการเอาเปรียบคู่แข่งกัน

5.13 ผู้กระทำผิด หมายถึง ผู้มีเจตนาละเมิดกฎหมาย หรือเอาเปรียบคู่แข่งกันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

5.14 บัญชีรายชื่อ หมายถึง เอกสารที่บ่งบอกถึง ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หน่วยเลือกตั้ง ออกโดยนายทะเบียนท้องถิ่น หรือนายอำเภอ เพื่อควบคุม จำกัดสิทธิผู้สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มิให้มีบุคคลภายนอกมาใช้สิทธิ (บัญชีผี)

5.15 การประชุมชี้แจง หมายถึง ทักษะรูปแบบหนึ่งที่ผู้นำชุมชนสามารถนำไปใช้กรณีที่กำหนดให้มีการเลือกตั้ง โดยสอดแทรกในการประชุมประจำเดือน

5.16 ลูกบ้าน หมายถึง ผู้อยู่ใต้การปกครองของผู้นำในเขตท้องที่หรือชุมชนนั้นๆ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงมากขึ้น

6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงเพิ่มมากขึ้น

6.3 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

6.4 ใช้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงกรณีศึกษา อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยได้ทำตามกรอบแนวคิดและเอกสาร ผลงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
  - 1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
    - แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์
    - แนวคิดเกี่ยวกับการเฝ้าระวังก่อนเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง
    - แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
    - แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม
    - แนวคิดเกี่ยวกับความสมานฉันท์
2. ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
3. ข้อมูลความเป็นมาของผู้นำชุมชน
4. ผลงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาทพอสรุปได้ ดังนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542:602) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึงการทำตามบท การร่ำตามบท การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่นบทบาทพ่อแม่ บทบาทครู เป็นต้น

บทบาท (Role) หมายถึงแบบแผนพฤติกรรม ซึ่งคาดหวังให้สมาชิกได้กระทำตามสถานภาพซึ่งตนดำรงอยู่ โดยปกติสถานภาพและบทบาทย่อมเกี่ยวข้องกันเสมอ บทบาทเป็นลักษณะการเคลื่อนไหวของสถานภาพนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากสถานภาพเป็นตำแหน่งที่สังคมกำหนดขึ้นและบทบาทเป็นการคาดหวังว่าตำแหน่งดังกล่าวนั้น ควรจะมีแบบแผนพฤติกรรมอย่างไร

บทบาทจะทำให้สมาชิกคาดได้ว่า ผู้ที่ตนมีปฏิสัมพันธ์จะแสดงพฤติกรรมสนองตอบต่อตนอย่างไร ในแต่ละสถานการณ์ และตนจะต้องแสดงพฤติกรรมอย่างไร ในการตอบสนองบุคคลเหล่านี้ ซึ่งทำให้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกดำเนินไปอย่างราบรื่นและเป็นแบบแผนที่มั่นคง

โดยปกติบทบาท อาจหมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพนั้นๆ บทบาทอันเป็นสิทธิของสถานภาพหนึ่งที่มีผลให้เกิดบทบาทอันเป็นหน้าที่ในสถานภาพอีกอย่างหนึ่งเสมอ เช่นบทบาทของบุตรในด้านสิทธิ คือการได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดา บิดามารดาย่อมมีบทบาทในการทำหน้าที่เลี้ยงดูบุตร บทบาทจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญของโครงสร้างสังคมที่มีผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกมีความสอดคล้องเกี่ยวข้องระหว่างกันอย่างมีแบบแผน (Ralph Linton 1936 : 18)

ยัง(Young 1955:58) เสนอว่า บทบาทคือหน้าที่ของฐานะ เมื่อบุคคลหนึ่งได้ดำรงตำแหน่งใด สิ่งก็ตามมากับตำแหน่งนั้นคือ การที่เขาจะต้องมีการปะทะสังสรรค์ (interaction) กับตำแหน่งนั้นๆเรียกว่า “บทบาท” ได้สรุปความหมายบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึงปทัสถาน (Norms) ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบังคับหน้าที่อันควรกระทำ
2. บทบาท หมายถึงความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเพื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ
3. บทบาท หมายถึงการกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้นๆ

นักวิชาการไทยที่ได้ให้ความหมายของ “บทบาท” ไว้มีด้วยกันหลายท่านหลายความหมาย

ทองคูณ หงส์พันธุ์ (2523:7) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงาน โดยตรง และงานพิเศษที่ต้องกระทำ

ทิตยา สุวรรณชฎ (2509:268) อธิบายว่า บทบาท หมายถึงการประพฤติตามฐานะตำแหน่งที่ได้รับผิดชอบที่เกี่ยวกับงาน โดยตรงและงานพิเศษที่ต้องกระทำ

พิทยา สายหู (2516:18) อธิบายว่า บทบาทหน้าที่คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็น “บุคคล” และเปรียบได้เสมือน “บท” ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครนั้นๆ “เป็นตัวละคร” อะไรมีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัว ไม่ให้แสดงไปเลยในความหมายเช่นนี้ “บทบาท” ก็คือการกระทำต่างๆ ที่ “บท” กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้อง

ทำ トラบไคที่ยังอยู่ใน “บท” นั้น

สุพัตรา สุภาพ (2522:52) ได้กล่าวถึงสถานภาพและบทบาท (Status and Role) ว่า การที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่า เป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใดๆ นั้นเป็นการเรียกตามสภาพของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นสิทธิและหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลหนึ่งว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใดๆ นั้น เป็นการเรียกตามสภาพของผู้นั้น สถานภาพจะกำหนดว่า บุคคลนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไรในสังคม สถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ทำให้ บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่นและมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2526:197) ได้อธิบายว่า บทบาทเป็นหน้าที่ (Function) หรือ พฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected Behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคม นั้นกำหนดขึ้น ฉะนั้น บทบาทจึงเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งที่พึงมีต่อบุคคลอื่นในสถานะอีกอย่างหนึ่งในสังคมเดียวกัน

เอกชัย ธนผลผดุงกุล (2548 : 9) ได้อธิบายว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรม ที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และแบ่งบทบาทออกเป็น

- 1) บทบาทตามอุดมคติ (ideal role) หรือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ
- 2) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (actual role) หรือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม จะต้องปฏิบัติจริงโดยอธิบาย “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” ว่า เป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติและ ปฏิกริยาของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนบทบาททางสังคม ทิตยา สุวรรณชฎ (2527 :43) ให้ความหมายไว้มีลักษณะ ดังนี้

- 1) มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอบครอง
- 2) มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought to – role) ประจําอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
- 3) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น
- 4) การที่คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทนั้น ได้มาจากสังคม (socialization) ในสังคมนั้นๆ
- 5) บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่แน่นอนเสมอว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริงๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้น เป็นผลของปฏิกริยาของคนที่ครองฐานะ

ตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้น (stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

บุษบา จันเจ๊ก (2550:7) ได้ให้คำอธิบายเรื่องบทบาทไว้คือ การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ถึงแม้ว่า บุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็ยังคงยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดง หรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจาก

- 1) บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ (lack of understanding)
- 2) ความไม่เห็นด้วย (not to conform) หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
- 3) บุคคลไม่มีความสามารถ (inability) ที่จะแสดงบทบาทนั้น ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้นำชุมชน

- 1) ด้านเศรษฐกิจ
  - ครัวเรือนสามารถพึ่งตนเองได้
  - ส่งเสริมอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน
  - ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามความเหมาะสม
- 2) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม
  - เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี
  - ระบบโครงสร้างพื้นฐานเพียงพอต่อความต้องการ
- 3) ด้านสุขภาพอนามัย
  - ระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสุขภาพจากการมีส่วนร่วมของชุมชน
  - การจัดการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ
  - การป้องกันโรค
  - การดูแลสุขภาพด้วยตนเอง
- 4) ด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี
  - การนับถือศาสนาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ
  - การมีวิถีชีวิตแบ่งปันเอื้ออาทร
  - การอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

- 5) ด้านการพัฒนาคน
  - การจัดการความรู้/ภูมิปัญญา
  - การพัฒนาผู้นำ/สมาชิกในชุมชน
- 6) ด้านบริหารจัดการชุมชน
  - การจัดทำระบบข้อมูล
  - การจัดทำแผนชุมชน
  - การจัดสวัสดิการชุมชน
  - การเสริมสร้างการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- 7) ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
  - การป้องกันรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
  - การป้องกันภัยธรรมชาติ
- 8) ด้านส่งเสริมบทบาททางการเมืองของประชาชน

จากความหมายของบทบาททั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า “บทบาท” หมายถึงแบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของบุคคลที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดไว้ให้ทำโดยมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิ ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะหรือตำแหน่งทางสังคมของบุคคลนั้นและเกี่ยวข้องกับทัศนคติ (Norms) ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมต่างๆ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ

1.2 แนวคิดความสำเร็จการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

การที่บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้ดีเพียงใด ย่อมมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของบทบาทที่เกิดขึ้น ซึ่งอัลพอร์ต (Allport, 1937:186-188) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ

1) ความคาดหวังในบทบาท (Role Expectation) เป็นบทบาทตามความคาดหวังของผู้อื่นหรือเป็นบทบาทที่สถาบัน องค์กรหรือกลุ่มสังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่บุคคลนั้นๆ

2) การรับรู้บทบาท (Role Conception) เป็นการรับรู้ในบทบาทของตนว่าควรมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ (Perceived Role) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคลนั้นเอง ทั้งนี้การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเจตนาเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3) การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) ซึ่งเกิดขึ้นได้เมื่อมีความสอดคล้องกันของบทบาทตามคาดหวังของสังคม และบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับรู้ การยอมรับ

บทบาทนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ เพราะว่าบุคคลไม่ได้ยินดียอมรับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้ได้รับตำแหน่ง และมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติก็ตาม เพราะถ้าหากว่าบทบาทที่ได้รับนั้น ทำให้รับเสียหาย หรือเสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งนั้นอยู่ก็พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ

1.3 แนวคิดการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง (Actual Role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้ และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ดำรงอยู่ ซึ่งเนื่องมาจากความสอดคล้องกันของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และการรับรู้บทบาทของตนเอง

ทิสนา บุญทอง (2525:95) ได้ให้แนวความคิดในเรื่องของมโนทัศน์ของทฤษฎีบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งนั้น ได้ถูกคาดหวังจากสังคม รอบด้าน เช่นจากผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอื่นๆ รอบตัวหรือผู้ร่วมงานรวมทั้งตัวเราเองด้วย สิ่งเหล่านี้จากกระบวนการซึ่งเรียกว่ากระบวนการสังคม (Socialization) ถ้าความคาดหวังจากทุกฝ่ายไม่ตรงกัน และผู้ดำรงบทบาทไม่สามารถปรับตัวให้มีความพอดี ก็จะเกิดปัญหาต่อความขัดแย้งในบทบาท หรือความล้มเหลวในบทบาทได้ และผลที่ตามมาก็คือ ความล้มเหลวของงาน ดังนั้นการแสดงบทบาทของบุคคลตามตำแหน่งที่จะเป็นไปได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างและที่สำคัญได้แก่ความเข้าใจในบทบาทที่ตนแสดงหรือต้องปฏิบัติประสิทธิภาพของผู้ที่ต้องแสดงบทบาท และบุคลิกภาพของผู้แสดงบทบาทนั้นด้วย

ชม ภูมิภาค (2516:13) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ทั้งสติปัญญา สมรรถภาพทางร่างกายที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากยีนในโครโมโซม และด้านสิ่งแวดล้อมจากการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นพฤติกรรมการทำงานจึงแตกต่างกันออกไป และทำให้การประสพผลสำเร็จมีความแตกต่างกันออกไป

พรเจริญ บัวพุ่ม (2543: 13) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้รับ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทจะไม่อาจดำเนินไปด้วยดี เมื่อบุคคลผู้ดำรงบทบาทประสพกับภาวะของความเครียดในบทบาท มีความรู้สึกถูกกดดัน คับข้องใจมีความยากลำบากในการดำรงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง อันเกิดจากความคาดหวังในบทบาทกับความสามารถในการแสดงออกตามบทบาทไม่สอดคล้องกัน และความรู้สึก

ยากลำบากในการดำรงบทบาท จะถูกขจัดให้หมดไปด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและความเข้าใจบทบาทร่วมกันของผู้ดำรงบทบาทและผู้เกี่ยวข้อง เขาได้เน้นถึงความสำคัญของการรับรู้บทบาทกับความสามารถในบทบาทว่ามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทว่า จะดำเนินไปได้เพียงใด สมรรถนะหรือความสามารถในบทบาทมีแนวคิดสำคัญ ดังนี้

- 1) ความสามารถจะเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม
- 2) ความสามารถเป็นสิ่งที่จำเป็นในการกระทำบทบาท
- 3) ความสามารถทำให้เกิดความก้าวหน้าของบุคคลและสังคม

ซึ่งทักษะพื้นฐานในการแสดงความสามารถในการทำงาน ส่วนหนึ่งมาจากความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยมและแรงจูงใจของบุคคล นั่นคือการที่บุคคลจะสามารถผสมผสานการปฏิบัติตามบทบาทได้ดีเพียงใด สิ่งสำคัญคือการรับรู้บทบาท และความสามารถของบุคคลในการผสมผสานการปฏิบัติบทบาทตามบทบาทที่รับรู้

เทพนม เมืองแมน (2529:71) กล่าวว่า พฤติกรรมบทบาท (Role Behavior) เป็นการตอบสนองหน้าที่การงานต่อบทบาท หรือภาวการณ์ของงานและอิทธิพลต่อความหมายของผู้กำหนดบทบาท พฤติกรรมบทบาทที่บุคคลกระทำจริง อาจจะไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของบุคคลนั้น และของผู้กำหนดบทบาทหรือองค์ประกอบอื่นๆ กระบวนการของอิทธิพลต่างๆ ที่มีบทบาทหรือพฤติกรรมในการทำงาน

แต่อย่างไรก็ตามในการแสดงบทบาทของบุคคล ก็มักจะพบปัญหาเกิดขึ้นได้ ดังนี้

- 1) ความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflict) เป็นความขัดแย้งซึ่งมี 4 ประเภทคือ
  - (1) ความขัดแย้งทางบทบาทกับบุคคล (Intrasender Role Conflict) หมายถึงการที่บุคคลในองค์กรได้มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งภารกิจนั้นมีความขัดแย้งในตัวมันเอง คือถ้าปฏิบัติแล้วเกิดผลเสียจากการกระทำนั้นๆ
  - (2) ความขัดแย้งทางบทบาทระหว่างบุคคล (Intersender Role) Conflict) หมายถึงการที่บุคคลในองค์กรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเข้าใจหรือคาดหวังในเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน ทำให้มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งผลทำให้งานหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์
  - (3) ความขัดแย้งระหว่างบทบาท (Interrole Conflict) หมายถึงการที่บุคคลหนึ่งต้องสวมบทบาทหลายบทบาท และบทบาทเหล่านี้มีความแตกต่างกันเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความต้องการที่แท้จริง
- 2) ความขัดแย้งระหว่างบทบาทกับตัวบุคคล (Person-Role Conflict) หมายถึง

ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเสมอ เมื่อค่านิยมและทัศนคติของบุคคลนั้นไปกันไม่ได้กับความคาดหวังในบทบาท เช่นเมื่อท่านเห็นเพื่อนนักเรียนลอกข้อสอบซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดถ้าท่านฟ้องครูเพื่อนก็จะโกรธท่าน

3) ความกำกวมในบทบาท (Role Ambiguity) หมายถึงความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนจึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในสิ่งที่กระทำว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่มักพบในบุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานใหม่ ในหน้าที่ต่างๆ โดยไม่มีการแจ้งรายละเอียดมาก่อน

4) การมีบทบาทมากเกินไป (Role Overload) หมายถึงการที่บุคคลหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความคาดหวังจากบุคคลอื่นหลายบทบาท ที่ต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์ไปพร้อมกันและไม่สามารถจะทำให้เสร็จตามเวลา ทำให้คุณภาพงานลดลง

สรุปปัญหาของการแสดงบทบาทมาจากสาเหตุหลัก 3 ประการ คือข้อหนึ่งปัญหาเกิดจากผู้สวมบทบาทไม่มีความชำนาญในการปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ ข้อสองปัญหาเกิดจากองค์กรกำหนดบทบาทไม่ชัดเจน ทำให้บุคคลปฏิบัติตามบทบาทไม่ถูกต้องและข้อสุดท้ายคือปัญหาที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่องค์กรกำหนดไว้ การแสดงออกของปัญหาจากบทบาทที่ได้รับหรือไม่นั้น บุคคลย่อมจะแสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติงาน

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ “การรณรงค์” คือ การสร้างความเปลี่ยนแปลงในขณะเดียวกันวิธีการที่มีระบบ และต่อเนื่องในการส่งผ่านข้อความไปสู่กลุ่มผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายก็อาจเรียกได้ว่าเป็น การรณรงค์เช่นกัน การรณรงค์แบบที่ใช้กันในกลุ่มผู้ที่ต้องการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในระดับโลก หากแต่เป็นการรณรงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการทางยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสังคมวัฒนธรรม ที่เกิดภายในบริบท เศรษฐกิจและการเมืองเข้าไว้ด้วยกันการรณรงค์เกิดภายในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งตลอดเวลา การรณรงค์สามารถทำการวัดได้ แม้จะไม่จำเป็นต้องวัดอย่างเป็นระบบหรือต้องออกมาในรูปของตัวเลข หลักสำคัญที่ทำให้การรณรงค์เกิดขึ้นนั้นยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ มีความเกี่ยวข้องกับผู้คน มีแนวทางการปฏิบัติและนโยบาย รวมถึงการใช้เป็นแรงกดดันเมื่อมีการวิงวอนทางการเมืองในระดับชาติหรือเมื่อมีการใช้กลยุทธ์สนับสนุนในระดับท้องถิ่นแล้วไม่อาจบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสรุปแล้ว การรณรงค์เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ทางการเมืองเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องใช้การรณรงค์ร่วมกับกลุ่มผู้สนับสนุน คุณแจสำคัญของการรณรงค์ คือ การกระทำที่ต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางประการ สิ่งนี้ทำให้การรณรงค์ในแง่นี้แตกต่างจากความหมายของ “การรณรงค์” ที่ใช้กันโดยทั่วไปซึ่งหมายถึง การยกระดับความตระหนักรู้ หรือ การส่งข้อความบางอย่างซ้ำๆ แต่ไม่ได้มีเป้าหมาย

ทางนโยบายที่เฉพาะเจาะจงไปกว่านั้นการรณรงค์ต้องเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การสนับสนุนโดยรวม ใน Fighting Poverty Together ได้ให้คำจำกัดความของการผลักดันเชิงนโยบาย ว่าเป็นกระบวนการในการโน้มน้าวผู้ตัดสินใจหลัก และผู้กำหนดแนวทางความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติ วิธีการรณรงค์แบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพดีและสอดคล้องกัน คือ การรณรงค์ต่อสาธารณชน Actionaid ยังได้ให้คำจำกัดความต่อไปแก่ “การผลักดันเชิงนโยบายที่เอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง” (People-centered Advocacy) ว่าเป็น การให้พลังแก่กลุ่มคนเพื่อให้ลงมือดำเนินการบางอย่างเพื่อตัวพวกเขาเอง การรณรงค์เป็นรูปแบบของการสนับสนุนที่เกิดแบบไม่ต่อเนื่อง เพราะมักจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการทางกลยุทธ์ที่ชัดเจนภายใต้กรอบการทำงานทางยุทธศาสตร์และอยู่ในขอบเขตของสาธารณชน การรณรงค์การป้องกันการซื้อสิทธิของเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน จำเป็นต้องรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถานศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษาขึ้นไป สถานีตำรวจในพื้นที่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้คู่มือพลังเข้มแข็งโดยสื่อสารกับชาวบ้านว่า รั้งเงินนั้นสามารถรับได้ แต่เราไม่เลือกก็ได้ คอยย้ำเตือนปลุกฝังประชาชนไม่เห็นแก่เงินเพียงเล็กน้อย เงินที่ได้มานั้นสามารถใช้ได้ไม่ก็วันก็หมดไปเมื่อเลือกคนไม่ดีเข้าไปแล้วคิดใหม่ว่าเขาจะ โกงกินบ้านเมืองเท่าไรเพราะฉะนั้นจึงควรเลือกคนดีเข้าสภาและการซื้อสิทธิขายเสียงยังผิดกฎหมายอีกด้วย การร่วมกันถือแผ่นป้าย แผ่นปลิวที่หน่วยงานท้องถิ่น หรือ กกต. จัดทำขึ้น ออกเดินรณรงค์ไปตามท้องถนน กระตุ้นจิตสำนึกให้กับประชาชนที่อยู่ระหว่างซึ่งใจจะรับเงินหรือไม่รับในครั้งนั้นๆ หรือจัดทำสื่อแสดงให้เห็นโทษโดยตรงหรือโดยอ้อมของการซื้อสิทธิขายเสียง

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเฝ้าระวังก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง
วัตถุประสงค์ของการเฝ้าระวังการซื้อสิทธิขายเสียง คือ

1) เพื่อทราบถึงแหล่งซื้อสิทธิขายเสียง เพราะก่อน หรือหลังวันเลือกตั้งประมาณ 1 – 2 วัน จะเป็นเป้าหมายสำคัญของการแจกเงิน ส่วนใหญ่ที่ประสบพบเห็นจะเป็นที่บ้านของผู้นำท้องถิ่น เช่น บ้านของสมาชิกสภาจังหวัด บ้านของสมาชิกสภาเทศบาล บ้านของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อทราบชัดเจนแล้วจักได้ประสาน ก.ก.ต. จังหวัด นำกำลังเข้าตรวจค้นทันทีเพื่อทราบถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่แยบยล วิธีการที่แยบยล คือการหลบเลี่ยงการเฝ้าจับกุมของเจ้าหน้าที่ เหตุหนึ่งของการจับไม่ได้เพราะปัจจุบันมีการสื่อสารที่สะดวก โทรศัพท์มือถือมีเกือบทุกบ้าน ผู้นำหวั่นจะแนจะไม่แจกเงินที่บ้านพักอาศัยเหมือนในอดีต อาจโทรศัพท์ให้ไปพบที่ตลาด หลังโรงเรียน หลังศาลาวัด แล้วนำเงินไปให้แล้วจะบอกว่าเป็นเงินยืมกันมานานแล้ว อย่าไปบอกใครว่าเป็นเงินของหวั่นจะแน หรืออีกวิธีหนึ่งจะใช้วิธีตกเขียว “การตกเขียว” คือการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นทอดๆ คือครั้งนี้จะทุ่มเงินให้กับผู้ชนะเมื่อครั้งต่อไป ชาวบ้าน

จะหลงใหลยกย่องคนนั้น การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะไม่ใช่ปัญหาสำหรับนักการเมืองอาวุโสกว่า ชาวบ้านจะตื่นตัวเพราะเขาคิดว่าเงินต้องไหลมาทางผู้ชนะเลือกตั้งทางนี้อีกแน่นอน การรับเงินมาแล้วจะเจียบกริบ ตรงนี้จะหาข่าวและพยานหลักฐานยากมาก เหตุอุปถัมภ์ก็จวนกันมา ความเป็นญาติพี่น้อง คงไม่ต้องการให้ฝ่ายตนเองติดคุกตะราง หรือเสียค่าใช้จ่ายเลือกตั้งซ่อม ฉะนั้นบทบาท ตรงนี้จึงจำเป็นต้องเข้าไปเฝ้าระวังกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเข้มข้นช่วงก่อนการเลือกตั้ง 1-2 วัน

2) เพื่อทราบถึงกลุ่มประชากรที่เสี่ยงต่อการซื้อสิทธิขายเสียง กลุ่มเสี่ยงในที่นี้สามารถเฝ้าติดตามได้ไม่ยากจนเกินไป เช่นคนยากจน กลุ่มผู้ยากไร้ ผู้พิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ติดยาเสพติด เพราะกลุ่มคนเหล่านี้วันหนึ่งๆ จะไม่ค่อยมีรายได้มั่นคง บางครอบครัวเฉลี่ยไม่ถึง 3,000 บาท/เดือน หาเช้ากินค่ำ ใครนำเงินมาแจก ใครนำเงินมาให้จะรีบรับทันที สามารถคล้อยตามโดยไม่คิดอะไร เขาคิดว่าปากท้องต้องมาก่อน จำเป็นต้องเข้าไปป้องปราม อธิบายให้เข้าใจถึงผลร้ายในอนาคต ตลอดจนเฝ้าดูพฤติกรรมความเคลื่อนไหวในส่วนต่างๆ ของชุมชนไปพร้อมกัน เช่น เจ้าอาวาสวัดเล่นด้วยหรือเปล่า ประธานชุมชน ประธานกองทุนเงินล้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน สมาคมฌาปนกิจศพ เป็นต้น

3) เพื่อทราบถึงวิธีการควบคุมดูแลจำกัดพื้นที่ ในกรณีนี้เมื่อทราบแน่ชัดว่ามี การซื้อสิทธิขายเสียงไปแล้วบางส่วน แต่มีในบางท้องที่การซื้อสิทธิขายเสียงยังเข้าไปไม่ถึง ดังนั้นจำเป็นต้องจำกัดพื้นที่ มิให้ลุกลามเพิ่มพื้นที่ขยายไปทั่วทั้งตำบล อำเภอ หรือจังหวัด โดยทำการสนธิกำลังกับหน่วยเคลื่อนที่เร็ว จัดรถสายตรวจ วนเวียนให้หวัคະแนนรู้ว่านี่คือการเอาจริงเอาจังกับกลุ่มคนซื้อสิทธิขายเสียง

กระบวนการเฝ้าระวัง

1) การรวบรวมข้อมูล (Data collection) ใครทำ อะไร ที่ไหน อย่างไร
 2) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) การแยกแยะ การเปรียบเทียบ กลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาเคลื่อนไหวมีกี่กลุ่ม อาจจะเข้ามาหาที่บ้านผู้นำ นัดพบร้านอาหาร กลางทุ่งนา อาจจะเทียบเคียงครั้งนี้อาจจะรุนแรงเท่าเดิม หรือหนักกว่าเท่าอันนี้ต้องนำมาวิเคราะห์ให้ได้เพื่อสะดวกต่อการทำงานและวางแผนในขั้นต่อไป

3) การแปลผลและนำเสนอ (Data interpretation) โดยทำการเฝ้าระวังต่อไป หรือเสนอสถานการณ์เป็นปกติ หรือเสนอรายงานความเคลื่อนไหวอยู่ในระดับใด ความเข้มข้นของการใช้เงินปูพรมของนักการเมืองเป็นเช่นไร ต้องนำข้อเท็จจริงมาอ่านเกมแล้วร่วมมือกับองค์กร กลางดำเนินการขึ้นเด็ดขาด

ช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวมากที่สุดของการซื้อสิทธิขายเสียงคือประมาณ 1-2 วัน ก่อนที่จะมีการลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้าพลังกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ แต่ละโรงพัก

บางแห่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำอยู่ประมาณ 10 นาย ทั้งๆ ที่มีพื้นที่กว้างไกลการรักษาความสงบ การเฝ้าระวังมีปัญหาเพราะมีกำลังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยกำลังของเจ้าหน้าที่ อปพร. เข้ามาเสริม จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าในแต่ตำบลมีสมาชิก อปพร. ประจำอยู่ ประมาณ 80 คน นับว่าเป็นกำลังเสริมที่มีประสิทธิภาพ ระบบราชการของประเทศไทยเราถ้าใช้คนเป็น มีการฝึกอบรม สร้างจิตสำนึกที่ดี และถ้าองค์กรกลางที่มีความจริงจังในการแก้ไขปัญหา โดย กกต.จังหวัดต้องมีแผน ร่วมกันในการดำเนินการ มิใช่ปล่อยให้สภาพการซื้อขายเสียงอยู่เช่นอย่างทุกวันนี้ (ลักษณะเขี่ยฟ้า ทำดิน) สุดท้ายไม่พัฒนา ไปถึงไหน ดังนั้น ต้องดำเนินการให้เกิดรูปธรรม

ดังนั้น การรณรงค์จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขในเรื่องการขายสิทธิขายเสียงในเรื่องเหล่านี้ได้ถ้ามีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจัง

การต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง

ความสำคัญและความจำเป็น ประเทศไทยได้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 แต่การบริหารการปกครองของประเทศไทยก็ยังมีปัญหาการบริหารงานของรัฐบาลที่ถูกกล่าวหาว่ามีการบริหารที่ไม่โปร่งใส ททุจริต แสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง อันนำไปสู่วิกฤตของชาติเป็นระยะๆ หลายครั้ง โดยสาเหตุที่สำคัญว่าจะเกิดจากการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปบริหารประเทศหรือไปทำหน้าที่ดำเนินนโยบายที่ดีไม่ได้คนดี คนที่มุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง การเลือกตั้งยังมีการซื้อสิทธิขายเสียงซึ่งบุคคลที่ซื้อสิทธิเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไปทำหน้าที่บริหารประเทศก็จะไปแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องเป็นจำนวนเงินมากกว่าที่พวกเขาใช้สิทธิหวังผลตอบแทนหลายเท่าตัว

หากปล่อยให้การซื้อสิทธิขายเสียงยังคงให้เกิดขึ้นต่อไปก็จะนำไปสู่ความอ่อนแอของระบบการบริหารของประเทศ และทำให้กระบวนการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจอ่อนแอตามไปด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนไทยทุกคนในทุกสาขาอาชีพและในทุกภูมิภาคของประเทศจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันสอดส่องดูแลเพื่อมิให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นประชาชนชาวไทยทุกคนจะต้องร่วมต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อให้เกิดการเลือกตั้งในครั้งนี้ นำพาประเทศไทยไปสู่การมีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

แนวทางการต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง

การต่อต้านหรือการป้องกันมิให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจกันของพี่น้องประชาชนไทยทุกคนในทุกพื้นที่ของประเทศ ดังนี้

1) ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องตระหนักร่วมกันว่าหากปล่อยให้มีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้นย่อมจะนำไปสู่การมีรัฐบาลที่ทุจริต มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม การบริหารงานของรัฐบาลก็จะสร้างหรือทำให้เกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะกลางและระยะยาว

2) การที่จะทำให้ประชาชนไทยทุกคนตระหนักในเรื่องดังกล่าวแล้วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มจากคนใกล้ชิดที่สุดในการครอบครัวย โดยการบอกกล่าว พูดคุยในครอบครัว และขยายความคิดไปในวงกว้างมากที่สุด

3) ประชาชนไทยทุกคนจะต้องช่วยกันสอดส่องเมื่อได้พบเห็นหรือทราบเบาะแสว่ามีการซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้น ณ ที่ใด ก็ขอให้แจ้งคณะกรรมการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจังต่อไป

4) เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงที่ผิดไม่ถูกต้อง เช่น อาจจะมีประชาชนบางส่วนที่เห็นว่า การรับเงินหรือสิ่งของจากผู้สมัคร เพื่อจูงใจให้ไปใช้สิทธิเลือกบุคคลเหล่านั้นเป็นเรื่อง ที่ทำได้ไม่ผิด ก็สมควรที่จะได้แนะนำให้ประชาชนเหล่านั้นทราบและคิดเสียใหม่ว่าการยอมขายเสียงโดยแลกกับเงินทองหรือสิ่งของจำนวนหนึ่งนั้น สิ่งที่ได้รับจะไม่คุ้มกับสิ่งที่ประเทศชาติหรือสังคมโดยรวมได้รับความเสียหาย รวมทั้งกฎหมายในปัจจุบันได้บัญญัติให้ผู้ซึ่งขายเสียงก็มีความผิดตามกฎหมายด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรับเงินหรือสิ่งของนั้นได้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้ทราบทันทีหรืออย่างช้าภายหลังจากวันเลือกตั้งไม่เกินเจ็ดวัน จึงจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ธนัสม์ จิตมหาวงศ์ (<http://justiceprince.spaces.live.com>) ได้มีความเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นกระบวนการในการเชื่อมโยงระหว่างอำนาจอธิปไตยกับประชาชนซึ่งตามทฤษฎีประชาธิปไตย กระบวนการในการตัดสินใจทางการเมืองของประเทศ ที่จะดำเนินการตามนโยบายใด ทำให้ประชาชนจำต้องเลือกพรรคการเมืองเข้าทำการบริหารประเทศ ความชอบธรรมของการเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพปัญหาความชอบธรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นปัญหาที่มีมาควบคู่กับการเลือกตั้ง และก็ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 อันเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกนับแต่มีการยึดอำนาจโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศต่างให้ความสำคัญและจับตามองการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างใกล้ชิด ด้วย

ความหวังว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะไม่มีปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง แต่ทว่าเมื่อยังปรากฏปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้ประจักษ์ ประเด็นในเรื่องการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงยังคงเป็นที่ถกเถียง และมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงกระบวนการในการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอยู่จนถึงทุกวันนี้ บุญศรี มีวงศ์โหมย (2550: 65) ถึงแม้จะมีความพยายามในการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงผ่านทางการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 235 วรรค 1 บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้ง หรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ (2550: 169) และผ่านการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายของเอกชนในการตรวจสอบการเลือกตั้งอีกมากมาย แต่ปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระบบเลือกตั้งของประเทศไทย นั่นคือ การทุจริตในการเลือกตั้งและการละเมิดกฎหมายเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการซื้อสิทธิ์ขายเสียง กลับยังไม่จางหายไปจากระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยกลายเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งซึ่งสามารถให้ผลตอบแทนคุ้มค่าหรือเกินกว่าทุนที่นักธุรกิจจะใช้ไปในการรณรงค์หาเสียงหรือเอาชนะในการเลือกตั้ง สีดา สอนศรี (2546: 4) จนเป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดการจัดตั้งองค์กรเพื่อควบคุมความชอบธรรมในการเลือกตั้งเหล่านี้จึงไม่บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้ง และจะมีแนวทางใดในการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้หมดไปจากประเทศไทย

ในการพิจารณาการจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้หมดไปจากประเทศไทยนั้น สามารถพิจารณาได้เป็นสองส่วนคือ ในส่วนของการพิจารณาถึงแนวทางแก้ปัญหาจากสาเหตุหลักของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาการเลือกตั้งเพื่อลดปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง สำหรับการพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหา ซึ่งจะได้กล่าวประกอบกับแนวทางในการแก้ปัญหา สามารถจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้คือ

สาเหตุประการแรก คือ ระบบอุปถัมภ์ซึ่งหยั่งรากลึกลงในสังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเป็นระบบซึ่งเกิดจากการที่ผู้ใหญ่ให้ความอุปการะผู้น้อย เพื่อให้ได้ความเคารพเชื่อฟังหรือแรงงาน ในขณะที่ผู้น้อยก็พึ่งพาผู้ใหญ่เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ขาดแคลน หรือ ความช่วยเหลือเล็กน้อยจากผู้ใหญ่ แม้จะเป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกันเนื่องจากสถานภาพของบุคคล แต่มนุษย์ในสังคมและทุกสมัย ทว่าความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์กลับมีความแตกต่างกันจากระบบแลกเปลี่ยนในความสัมพันธ์อื่นๆ ในเรื่องของความจงรักภักดี กล่าวคือ ผู้น้อยมีความรู้สึกจงรักภักดี มีความรู้สึกชื่นชมและมีความรู้สึกเป็นบุญคุณจริงๆ ส่วนใหญ่ที่รู้สึกเป็นความรับผิดชอบหรือ หน้าที่ของตน ที่ต้องอุปการะคนที่เขามา

ฝากตัวให้ได้

วิทยา เชียงกุล (www.witayakorncub.wordpress.com) ให้ความเห็นว่า เมื่อรวมระบบอุปถัมภ์และการซื้อสิทธิขายเสียงเข้าด้วยกัน กลับกลายเป็นว่า เมื่อประชาชนขายเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งจนกระทั่งผู้สมัครคนนั้นกลายเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นจะกลับมาพัฒนาและปกป้องผลประโยชน์ของพื้นที่ของตนเองเป็นพิเศษในกรณีเช่นนี้ประชาชนจะได้ประโยชน์ใน 2 รูปแบบ คือ ประชาชนจะได้รับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นใดทันที ที่ตนขายเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งและเมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์ในด้านการพัฒนาบริเวณพื้นที่ที่อยู่อาศัยของตนและผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ได้ประโยชน์คือตนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระบบอุปถัมภ์ในทางการเมืองจึงเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างนักการเมืองกับประชาชน

แม้ระบบอุปถัมภ์จะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในบางพื้นที่ แต่ก็มีผลเสียอย่างร้ายแรง คือ เป็นการขัดต่อหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 122 ซึ่งบัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใด และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์” คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ (2550: 57) กล่าวคือ โดยหลักการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แห่งปวงชนชาวไทยมิใช่เฉพาะแต่เพียงเพื่อกลุ่มคนหนึ่งนั้นย่อมส่งผลเสียต่อประโยชน์ส่วนรวม นั่นคือ แทนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะยึดเอาประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้งในการปฏิบัติหน้าที่ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลับยึดเอาประโยชน์ของพวกพ้องที่เลือกตนเข้ามาเป็นที่ตั้งโดยอาจพยายามผลักดัน โครงการที่เอื้อประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง หรืออาจพยายามผลักดันกฎหมายเช่นว่านั้น ให้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งท้ายที่สุดแล้วย่อมส่งผลเสียอย่างร้ายแรงต่อประเทศไทยทั้งในด้านงบประมาณ และในด้านความรู้ที่กว่าถูกแบ่งแยก และถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหานานับประการ

สำหรับสาเหตุของระบบอุปถัมภ์ คือ เนื่องจากการที่ประชาชน จำต้องพึ่งพิงผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ซื้อเสียง อันเป็นผลมาจากการที่ระบบราชการและกระบวนการยุติธรรม ไม่อาจแก้ปัญหาให้ประชาชนได้ อย่างเป็นธรรมและทันทั่วถึง เพราะยังมีการคอร์รัปชันในระบบราชการและกระบวนการยุติธรรม ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการคอร์รัปชันทางภาษี ซึ่งนักการเมือง และข้าราชการ เก็บจากพ่อค้า นักธุรกิจและประชาชน ในรูปของค่าคอมมิชชั่น และช่วยต่างๆ รวมถึงการรั่วไหล ของเงินงบประมาณแผ่นดินแบบอื่นๆ หรือการคอร์รัปชันที่เกิดจาก

การทับซ้อนของผลประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ส่วนบุคคล

สุริยะ วิริยะสวัสดิ์ (www.cknation.net) ได้มีความว่า เมื่อต้นเหตุของปัญหาเกิดจากความล้มเหลวของระบบราชการและกระบวนการยุติธรรมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชน การแก้ปัญหาในประเด็นนี้ทำได้โดยการปรับปรุงและพัฒนาาระบบราชการและกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกและจริยธรรมของข้าราชการอย่างจริงจัง ดังเช่นแนวทางในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 279 วรรค 1 บัญญัติว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนดำเนินการประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้ง ได้เสนอแนวทางนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับการตราประมวลจริยธรรมว่าจะสามารถบังคับใช้และมีสภาพบังคับได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังต้องปฏิรูประบบราชการสามารถสร้างระบบที่ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้โดยไม่ต้องพึ่งพิงนักการเมือง เมื่อนั้นปัญหาในการซื้อสิทธิ์ขายเสียงก็ย่อมแก้ไขได้

สาเหตุประการที่สอง คือ ปัญหาการไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน ในส่วนของสิทธิเลือกตั้งของประชาชนในประเทศไทย ประชาชนได้รับมาโดยเท่าเทียมกันทันทีที่ประเทศไทย เปลี่ยนผ่านสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ประชาชนได้รับสิทธิเลือกตั้ง ทั้งที่ยังไม่รู้ถึงความสำคัญและความยากลำบากของการได้สิทธิเลือกตั้งทำให้ประชาชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งที่ตนได้รับมา สังกัดได้จากสถิติการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งแม้จะมีวิวัฒนาการที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่มากเมื่อเทียบกับนานาอารยประเทศในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองต่างๆ ก็ทำได้สะท้อนถึงการตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่ อันอาจพิจารณาโดยเทียบระหว่างจำนวนสาขาของพรรคการเมืองและจำนวนสมาชิกพรรคของพรรคการเมืองนั้นๆ ซึ่งควรมีสัดส่วนในอัตราที่พอเหมาะกับการรวมกลุ่มทางการเมืองในแต่ละพื้นที่ ดังเช่นเมื่อพิจารณาจำนวนสาขาของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมีเพียง 194 สาขา เมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกถึง 4,095,493 คน อัตราส่วนประมาณ 21,110.79 คนต่อสาขา หรือจำนวนสาขาของพรรคชาติไทย ซึ่งมีเพียง 14 สาขา เมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิกถึง 2,642,237 คน มีอัตราส่วนประมาณ 188,731.21 คนต่อสาขา ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2541: 57 - 81) ได้ให้ความเห็นว่าอัตราส่วนดังกล่าวสะท้อนถึงปัญหาการขาดความเอาใจใส่ของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนเพียงแต่สมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง โดยมีได้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยไม่

ใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง และไม่ใส่ใจว่าจำนวนสาขาจะมีมากน้อยเพียงใด ต่างจากในปลายประเทศที่มีพัฒนาการด้านการเมืองเป็นอย่างดี เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งในระยะแรกยังจำกัดสิทธิเลือกตั้งไว้เฉพาะบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและค่อยๆ ขยายสิทธิเลือกตั้งออกไปโดยอาศัยการปฏิรูปการเลือกตั้งหลายครั้ง จนกระทั่งมีการประกาศให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนเป็นการทั่วไปในท้ายที่สุด ทำให้ประชาชนของประเทศสหราชอาณาจักรตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งของตนเองเป็นอย่างดี และเข้าใจถึงความยากลำบากในการได้รับสิทธิเลือกตั้งนี้ ส่งผลให้ประชาชนของประเทศสหราชอาณาจักรพยายามที่จะเข้ามามีบทบาทในทางการเมือง ดังจะสังเกตได้จากจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและจำนวนสาขาของพรรคการเมืองในประเทศสหราชอาณาจักรซึ่งมีเป็นจำนวนมาก เพียงพอในการรองรับประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกพรรคของตน

สำหรับแนวทางแก้ปัญหาการไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน การแก้ปัญหาไม่อาจกระทำโดยย้อนหลังไปจำกัดสิทธิเลือกตั้งโดยการตั้งข้อกำหนดในการได้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนได้อีกต่อไปแล้วจึงต้องแก้ปัญหาเช่นนี้โดยการปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งไปยังทุกส่วนทั่วประเทศอย่างเข้าถึงประชาชน และทำให้ประชาชนตระหนักว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่จำเป็นและเข้าใจถึงบทลงโทษหากคนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความจำเป็นของการเลือกตั้ง และผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งกระทบต่อตัวประชาชนเองในที่สุด การปลุกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนเพียงลำพัง ไม่อาจแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงได้ จำต้องมีการแก้ปัญหาในส่วนของจริยธรรมของนักการเมืองร่วมอีกด้วย ทั้งนี้การแก้ปัญหาคือทำให้ประชาชนทราบถึงธาตุแท้ของนักการเมืองว่า แท้จริงแล้ว นักการเมืองที่ซื้อเสียงเป็นอย่างไรเมื่อประชาชนเข้าใจแล้วประชาชนก็ย่อมรักประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติของตน ยิ่งกว่าประโยชน์ของนักการเมืองเป็นแน่ อันจะนำไปสู่การป้องกันมิให้นักการเมืองซื้อเสียงได้อีกต่อไป

สาเหตุประการที่สาม คือ ปัญหาการขาดจริยธรรมของนักการเมือง ในส่วนของจริยธรรมของนักการเมือง นักการเมืองส่วนใหญ่ขาดจริยธรรมทางการเมืองเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และไม่มีวุฒิภาวะในการทุจริตต่างๆ รวมทั้งละเมิดกฎหมายเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การซื้อเสียงเพื่อให้ตนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง เมื่อประกอบกับการที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของไทยส่วนใหญ่ขาดความเจนจัดทางการเมือง ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ถูกหวั่นไหวของนักการเมืองหลอกให้หลงเชื่อในความใจกว้างและความดีของนักการเมืองที่จ่ายเงินซื้อเสียงหรือให้อามิสสินจ้างอย่างอื่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ จนเต็มใจขายเสียงให้แก่ผู้ซื้อเสียง ยังผลให้นักการเมืองและพรรคการเมืองต่างๆ สามารถใช้เงินหรือผลประโยชน์ซื้อเสียงเพื่อให้ได้ที่นั่งใน

สภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนมาก เพื่อจัดตั้งรัฐบาล และใช้อำนาจรัฐ เพื่อแสวงหาเงินไว้ใช้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

สำหรับแนวทางแก้ปัญหาในส่วนของจริยธรรมของนักการเมือง สามารถแก้ได้ด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกันกับการแก้ปัญหาการไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน กล่าวคือ จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกของทั้งนักการเมืองรุ่นใหม่และนักการเมืองรุ่นเก่า ให้ตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่ของตน ที่มีต่อประเทศชาติ และบ้านเมือง ในอันที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบการเมืองไทยให้พัฒนายิ่งขึ้นไป ทั้งต้องมีกฎหมายที่มีสภาพบังคับ เพื่อกำหนดบทลงโทษนักการเมืองที่ขาดจริยธรรม เมื่อใดที่นักการเมืองมีจริยธรรม เมื่อนั้นนักการเมืองก็จะตระหนักถึงผลเสียที่จะตามมาจากการที่ตนซื้อเสียง ซึ่งย่อมทำให้นักการเมืองไม่ต้องการซื้อเสียง เพราะขัดกับอุดมการณ์และจริยธรรมนักการเมืองและปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งก็จะหมดไป

สาเหตุประการที่สี่ คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจของประชาชน ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับว่า ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนในระดับรากหญ้าที่มีรายรับและรายจ่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกันหรือมีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกันขึ้น กล่าวคือ คนรวยซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศรวยขึ้นเป็นอย่างมาก ในขณะที่ คนจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงจนเช่นเดิมหรือกลับจนลง นั่นคือ ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ลำบากและขาดสน อันเป็นผลให้มีนักการเมืองซึ่งเป็นนายทุนยินดีจะให้เงินหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินและไม่เป็นทรัพย์สินแก่ประชาชน เพื่อจูงใจประชาชนให้เลือกตนในการเลือกตั้ง ในขณะที่ ประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจน ได้ค่าจ้างเพียงวันละ 200 กว่าบาทหรือน้อยกว่านั้น ดังนั้นการซื้อขายเสียง ในราคา 1,000 บาท หรือ 2,000 บาท จึงมีความหมายสำหรับประชาชนยากจนมาก เพราะปกติพวกเขาก็มองไม่เห็นว่าจะได้ประโยชน์อะไรจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่แล้ว การใช้จ่ายเงินซื้อเสียงจึงเป็นวิธีการต่อรองอย่างหนึ่ง ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดีต่อคนจน

การที่ประชาชนยอมรับเงินเพียง 1,000 บาท หรือ 2,000 บาท เพื่อแลกกับการที่ตนจะต้องยอมเลือกนักการเมืองที่ซื้อเสียงในการเลือกตั้ง แม้การมองจากมุมมองของนักวิชาการหรือมุมมองของประชาชนในชนชั้นกลาง จะเห็นว่าเป็นการยอมรับเงินจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่ประชาชนที่ยอมรับเงิน ต้องเสียไป นั่นคือศักดิ์ศรีของตัวเอง ที่จะสามารถยืนหยัดได้อย่างภาคภูมิใจว่าตนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและประโยชน์สาธารณะซึ่งจะถูกเบียดบังไปเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลของนักการเมือง ที่ต้องการถอนทุนคืน แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาของประชาชนที่หาเช้ากินค่ำ จะพบว่าเมื่อเทียบกับจำนวนเงินเพียง 1,000 บาทหรือ

2,000 บาท กับรายรับในแต่ละวันของประชาชนยากจน ซึ่งมีรายรับเพียงวันละประมาณ 200 บาท กับจำนวนเงิน 1,000 บาทหรือ 2,000 บาท สามารถคิดเป็นจำนวนเงินที่ประชาชนต้องทำงานถึง 5 วัน หรือ 10 วัน เพื่อให้ได้เงินจำนวนนี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่ประชาชนยากจน มักจะขายเสียงของตน เพื่อแลกกับเงินจำนวน ซึ่งอาจเรียกได้ว่ามหาศาลสำหรับประชาชนยากจน ซึ่งย่อมเห็นเรื่องของชีวิตและปากท้องของตน สำคัญกว่าอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งไม่อาจช่วยให้ประชาชนเช่นนี้ผ่านพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากโดยตรง

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางแก้ปัญหาจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ การปฏิรูปทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นหัวใจสำคัญ ที่จะจัดการซื้อสิทธิขายเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แทนที่เราจะคิดแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เฉพาะแต่เรื่องการทำรายรับแก่รัฐ หากเรามุ่งพัฒนาให้คนไทย 60 ล้านคน มีที่อยู่อาศัย มีอาหารสินค้าและบริการต่างๆ ที่ยกระดับคุณภาพชีวิต มีการศึกษาและงานที่ดี ประชาชนทั้ง 60 ล้านคน ก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อันจะยังมีผลให้เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้นหลายเท่า เมื่อประชาชนมีอำนาจซื้อ ตลาดในประเทศไทยก็จะมีขนาดใหญ่ขึ้น สินค้าที่ผลิตได้ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการส่งออกทั้งหมด สามารถทำรายได้จากภายในประเทศอีกด้วย ในท้ายที่สุดเงินก็จะหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ จะทำให้ประชาชนส่วนมากของประเทศยกระดับเป็นคนชั้นกลาง ซึ่งมีฐานะดีขึ้น กว่าเดิม

เมื่อคนไทยมีฐานะดีขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องขายเสียงเพื่อยังชีพก็จะหมดไป เหลือแต่เพียงความโลภแห่งตนเท่านั้นและเมื่อใดคนไทยสามารถควบคุมความโลภของตนเองได้โดยรู้จักความพอดี เมื่อนั้นคนไทยก็ตระหนักถึงศักดิ์ศรี และความสำคัญของตนเองในอันที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยให้ เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับบรรดานานอารยประเทศและย่อมส่งผลต่อการเลือกตั้งของประเทศไทยสาเหตุประการสุดท้าย คือ ระบบการตรวจสอบและควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่อ่อนแอ ในประเด็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำต้องพิจารณาถึงประเภทค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ซึ่ง สมบัติ จันทรวงศ์ ได้แบ่งค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็น 2 ประเภทดังนี้ คือ การใช้จ่ายที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้อย่างเปิดเผย หรือการใช้จ่ายที่ประชาชนสัมพันธ์ต่างๆ ประการหนึ่ง และ การใช้จ่ายที่ไม่เปิดเผย หรือการใช้จ่ายที่ประชาชนทั่วไปไม่อาจจะมองเห็นได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง อีกประการหนึ่ง รัชธรรม อ่ำไพ (2538 : 31-32) ค่าใช้จ่ายประการหลังนี้เอง เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับคะแนนจัดตั้ง ซึ่งมีตั้งค่าตอบแทนของตัวหัวคะแนนเอง ไปจนถึงค่าใช้จ่ายสำหรับนำไปให้ประชาชน เพื่อจูงใจให้เลือกตนในการเลือกตั้ง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดงานสังสรรค์ระหว่างหัวคะแนนและชาวบ้าน เงินบริจาคนในทางการกุศลจำนวนมาก เป็นต้น และหมายรวมถึงเงินที่นักการเมืองใช้จ่าย

ผ่านห้วคะแนนเพื่อนำคะแนนสู่ท้องถิ่น เงินบริจาคในรูปของการอุทิศให้กับกิจการสาธารณูปโภค อีกด้วย

ดังนี้แล้ว การจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียง จึงต้องมีการตรากฎหมาย เพื่อตรวจสอบและควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้มีแต่เพียงค่าใช้จ่ายที่ใช้อย่างเปิดเผยเท่านั้น โดยมุ่งเน้นที่การตรวจสอบการใช้ในทุกรูปแบบที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตั้งใช้จ่าย ซึ่งอาจกระทำโดยการบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่ใกล้ชิดตามที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด ต้องแสดงหลักฐานการใช้จ่าย สำหรับการเลือกตั้ง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กโรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จะส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถควบคุมลักษณะรายรับและรายจ่ายทั้งหมด ของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะบรรลุผลในการตรวจสอบได้จริง จะต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือจะต้องมีกระบวนการที่จะตรวจสอบได้ถึงรายรับและรายจ่ายทั้งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นรายการรายรับรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้ยื่นรายการรายรับรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง กล่าวคือ จะต้องพัฒนาระบบที่ไม่ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งจงใจหรือประมาทเดินเลื้อในการงควั้นการยื่นรายการรายรับรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังคงรู้ว่ามิรายรับรายจ่ายใดบ้างที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมีได้ยื่นรายการรายรับรายจ่าย

นอกจากนี้ยังควรมีการจำกัดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ตามสัดส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งเท่านั้นซึ่งในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พุทธศักราช 2550 มาตรา 50 วรรค 1 วางหลักว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ทั้งจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง ที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ทั้งนี้หัวใจของการจำกัดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็นเช่นเดียวกันกับหัวใจในการตรวจสอบการใช้จ่าย กล่าวคือ จะต้องมีการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพจริงนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม หากมีเพียงระเบียบข้อบังคับแต่ไม่มีสภาพบังคับที่เป็นกิจจะลักษณะ ทั้งการตรวจสอบและการควบคุมค่าใช้จ่ายก็คงจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนี้ โทษปรับในอัตราสูงสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าว และอาจจำต้องกำหนดโทษ ที่ร้ายแรงที่สุด นั่นคือ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง สำหรับผู้ที่ฝ่า

ฝืนกฎกติกาดังกล่าว เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งรู้ถึงเจตนาอันแน่วแน่ของกฎหมายและสภาพบังคับของกฎหมายที่ต้องการจะจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงออกไปจากระบบการเลือกตั้งของไทย

ถ้าหากวิถีในการตรวจสอบนั้น นอกจากจะมีการตรวจสอบโดยคณะกรรมการเลือกตั้ง ยังควรเพิ่มเติมสิทธิและหน้าที่ให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการตรวจสอบอย่างชอบธรรม กล่าวคือ กำหนดกระบวนการให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลทางการเงินของพรรคการเมืองได้ ตามหลักการพื้นฐานของพรรคการเมืองประการหนึ่ง คือ การที่พรรคการเมืองต้องมีความโปร่งใสทางการเงิน กล่าวคือข้อมูลทางการเงินจำต้องถูกตรวจสอบได้โดยทั่วไป เมื่อประชาชนทุกคนมีสิทธิและหน้าที่ในการตรวจสอบแล้ว ประกอบกับการตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ย่อมส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่อาจทำการซื้อเสียงได้เป็นแน่ ยังผลให้การเลือกตั้งของประเทศไทยปราศจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในท้ายที่สุดนั่นเอง

แม้สถานการณ์การซื้อสิทธิ์ขายเสียงจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น แต่ก็มีได้หมายความว่าปัญหาต่างๆ จะไร้ทางแก้ไข หากประชาชนชาวไทยทุกคนร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างจิตสำนึก ในทางการเมืองให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง และไม่ปล่อยให้บุคคลแต่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งดำเนินการแก้ปัญหาเพียงลำพัง โดยพยายามเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและตระหนักอยู่ตลอดเวลา

1.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการร่วมมือ “การร่วมมือ” หมายถึง การแก้ไขปัญหา (Collaboration) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีส่วนสนับสนุน ให้ทุกคนในสังคมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นเพื่อขยายมุมมองให้แก่ตนเอง การร่วมมือกันแก้ปัญหาก็จะสนับสนุนให้เกิดการคิดไตร่ตรอง (Reflective thinking) เป็นแหล่งที่เปิดโอกาสให้ทั้งชุมชน ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น สำหรับการออกแบบการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในขณะที่สร้างความรู้ นอกจากนี้การร่วมมือกันแก้ปัญหาก็จะช่วยในการขยายแนวคิดมุมมองให้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญในการป้องกันและปรับเปลี่ยนความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน (Misconception) ที่จะเกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้ รวมทั้งการขยายแนวคิด

กิจกรรมทางการเมืองหมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับรูปของรัฐและการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยเมื่อสังคมมนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ คนเราจึงต้องแบ่งออกเป็นสองพวกใหญ่ๆ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่บังคับกับผู้ถูกบังคับเสมอโดยจำแนกได้เป็น 6 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ โดยเป็นการต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลในการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยคำนิยามของการเมืองในเชิงอำนาจที่

น่าสนใจอันหนึ่ง ที่ได้ให้คำอธิบายที่ชัดเจนมากได้แก่นิยามของ เพนนอกและสมิธ ที่กล่าวว่า การเมือง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม

อีกหนึ่งคำนิยามการเมืองที่ถือได้ว่าครอบคลุมและช่วยให้เห็นภาพความเกี่ยวพันของการเมืองกับบุคคลในสังคมได้แก่ ฌรงค์์ สตินส์ว็ลด์ (2539: 3) ที่กล่าวว่า การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึงอำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ อำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่นๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) เป็นแนวทางการศึกษาหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยมชมชอบในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน ก็มักให้คำนิยามของการเมืองว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจของรัฐบาลปิตัย ต่อผู้อยู่ใต้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง โดยคำนิยามเช่นนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่างๆ เพื่อบังคับใช้ มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (development program) และงานต่างๆ ที่ประกอบขึ้นหรือดำเนินไปโดยภาคราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ จึงล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยบริบทดังกล่าวการศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาได้ร่ำเรียน ทำความรู้อย่างเข้าใจในฐานะที่อย่างน้อยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคม และเป็นความรู้หนึ่งที่ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสมควรสั่งสมให้แก่พลเมืองของรัฐ เพื่อประโยชน์เป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นักรัฐศาสตร์บางท่านมองว่า แท้จริงนั้น การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการต่อสู้แย่งชิงกันของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ในอันที่จะแย่งชิงกันเข้าสู่อำนาจการบริหารประเทศ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ให้ผลผลิตจากระบบการเมือง (Political Outputs) ผลผลิตของระบบการเมือง เป็นคำศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามทัศนะของอีสตัน (David Easton) นักรัฐศาสตร์อเมริกัน ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของแนวคิดทฤษฎีการเมืองเชิงระบบ (the Systems Theory) อันได้แก่นโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โครงการหรือแผนงาน

พัฒนาของภาครัฐและภาคราชการ ซึ่งผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด เราเรียก การวิเคราะห์การเมืองแนวทางนี้ว่าเป็น การวิเคราะห์เชิงกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งดูไปก็เป็นส่วนสำคัญ หนึ่งของแนวการมองการเมืองซึ่งอำนาจความหมายของการเมืองในมุมมองนี้ จึงเป็นว่า การเมือง การเมืองคือการที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดในสังคม ซึ่งอาจมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดกันก็ตาม หรือมีความเห็นเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ตาม มาทำการต่อสู้เพื่อสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ใน การปกครองและเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะให้เขาสามารถตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้โดย ขอบธรรม ซึ่งจัดเป็นแนวที่นักรัฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมการเมือง (Political Scientist) นิยมกัน

ประเด็นที่สอง การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม ดังเช่นมุมมองของอีสตัน (David Easton) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า การเมือง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ ให้กับสังคมอย่างชอบธรรม (The authoritative allocation of values to society) ความหมายของการเมืองดังที่ยกตัวอย่างมานี้ เป็นนิยามที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสำนักพหุนิยม (Pluralism) อย่างไรก็ตามเราจะใช้ความหมาย การเมืองดังกล่าวนี้ได้ก็ต่อเมื่อ ในสังคมนั้นๆ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับผลกระทบ จากทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความเห็นพ้องต้องกันและยอมรับในกติกาที่กำหนดการใช้อำนาจเพื่อ แบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเท่านั้น ส่วนในสังคมที่ยังไม่มีความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับกติกาการกำหนด สิ่งที่มีคุณค่าในสังคม การเมืองยังคงเป็นเรื่องของการแข่งขันกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการ แบ่งปันคุณค่าที่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ หรือ “The competition for the authority to determine the authoritative allocation of values to society” โดยนัยเช่นนี้ การเมืองจึงมีสองระดับ ระดับแรก การเมืองอยู่ภายใต้การแข่งขัน ชัดแจ้งของฝ่ายต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ทางการเมืองที่ทุกๆ ฝ่ายยอมรับได้ ในขณะที่การเมืองในความหมายอย่างแรกดังทัศนะของนักคิด กลุ่มพหุนิยมที่ได้กล่าวไปแล้ว เราจะยอมรับในจุดเน้นว่ารัฐ เป็นการรวมกันหรือประกอบกันของ กลุ่มหลากหลายในสังคม และรัฐมิได้เป็นเครื่องมือทางการบริหาร โดยที่มิได้เป็นตัวกระทำทาง การเมือง (actors) ที่จะชี้้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ แต่รัฐเป็นเพียงรัฐบาล (State as government) ที่ทำหน้าที่เพียงเอื้ออำนวยความสะดวกในการแข่งขันกันของกลุ่มหลากหลายเท่านั้น

นอกจากนี้ คำนิยามการเมืองในกลุ่มที่สอง ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างสูงยังได้แก่ ทัศนะของลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ที่กล่าวว่า การเมือง เป็นเรื่องของการศึกษา เกี่ยวกับอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล และการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร (Politics is, who gets “What”, “When” and “How”)

ประเด็นที่สาม การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากร ของชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ผู้คนซึ่งต้องการใช้ทรัพยากรนั้นมีอยู่มากและความต้องการใช้ไม่มี

ขีดจำกัด การเมืองจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่คนในสังคมไม่อาจตกลงกันได้หรือเกิดความขัดแย้งขึ้น อย่างไรก็ตาม การมองการเมืองในลักษณะนี้มีข้อได้เปรียบอยู่มากกว่า หากไม่อาจยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ บ้านเมืองย่อมตกอยู่ในสภาวะยุ่งยากวุ่นวาย ต่อมาจึงมีผู้ให้มุมมองการเมืองใหม่ว่าเป็นเรื่องของ การประนีประนอมความขัดแย้งมากกว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้ง

ประเด็นที่สี่ การเมืองเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดแย้งจากการดำเนินงานทางการเมืองที่ไม่มีทางออก

ประเด็นที่ห้า ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศ ในกิจกรรมหลัก 3 ด้านคือ งานที่เกี่ยวกับรัฐ การบริหารประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย และการอำนวยความสะดวกบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเป็นการควบคุมให้มีการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งหากพิจารณาให้ละเอียดแล้ว การเมืองโดยนัยยะความหมายประการนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในความหมายเชิงอำนาจ ซึ่งก็เป็นเพราะอำนาจทางการเมืองนั้น ได้ถูกนำไปใช้ผ่านกระบวนการนโยบายและการแต่งตั้งคัดสรรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ในรูปของอำนาจและการปฏิบัติงานทางการเมืองการปกครอง และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและการบริหารหรือการปกครองที่ยากจะแยกออกจากกันได้

ประเด็นที่หก การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การเมืองคือกิจกรรมใดก็ตามที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย หน่วยงานและเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยนัยหนึ่ง การเมืองก็คือกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ นั่นเอง

1.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม (Controlling) คือ การติดตามการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากมีปัญหาจะได้หาทางแก้ไขได้และทันท่วงที เป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับองค์กร หรือนอกองค์กรในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรวัดการทำงานในองค์กร เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งขององค์กร การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในองค์กร วิธีการหรือกระบวนการตรวจตรา เพื่อตรวจตราแผนงานและกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ว่ามีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุไว้หรือไม่ อย่างไร และหากมีการคลาดเคลื่อนก็ดำเนินการปรับเปลี่ยนแก้ไข เพื่อให้เป้าหมายเป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่ภารกิจหลักขององค์กรที่ตั้งไว้ เป็นการกระทำเพื่อให้มั่นใจว่าแผนงานที่วางไว้แล้ว มีการดำเนินการอย่างถูกต้องใช้ได้ผลทางการปฏิบัติ และถ้าจำเป็นก็ต้องมีการปรับปรุงทบทวนแผนงานนั้นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ กระบวนการควบคุมมี 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การกำหนดมาตรฐาน
- 2) การวัดผลการทำงาน
- 3) การเปรียบเทียบการทำงานกับมาตรฐาน

4) การปฏิบัติการ

การคัดค้าน หมายความว่า หนังสือหรือคำคัดค้านของผู้คัดค้านที่ยื่นคัดค้านตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนฯ พ.ศ. 2550 และให้หมายความรวมถึงคำร้องเรียนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"เรื่องคัดค้าน" หมายความว่า เรื่องที่มีการกล่าวหาในคำร้องคัดค้านที่รับไว้พิจารณา หรือเรื่องที่กำหนดการสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีผู้คัดค้าน

"ผู้คัดค้าน" หมายความว่า บุคคลผู้มีสิทธิร้องคัดค้านตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า มีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง และได้ร้องคัดค้านตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนฯ พ.ศ.2550

"ผู้ถูกคัดค้าน" หมายความว่า บุคคลที่ถูกคัดค้านว่า เป็นผู้กระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์การยื่นเรื่องคำร้องเลือกตั้ง

ลักษณะของคำร้องคัดค้าน คำร้องคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือที่ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมี

(1) วัน เดือน ปี ที่จัดทำคำร้องคัดค้าน

(2) ชื่อและที่อยู่ของผู้คัดค้าน หากมีหลายคนให้ระบุชื่อและที่อยู่ พร้อมลงลายมือชื่อไว้ท้ายคำร้องคัดค้าน

(3) ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกคัดค้าน รวมทั้งให้ระบุชื่อผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาหรือผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่เห็นว่า จะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นเท่าที่จะระบุได้

(4) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้มีการร้องคัดค้าน ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริต หรือเที่ยงธรรม หรือไม่ถูกต้อง หรือกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวันเวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคลหรือสิ่งของ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้น

(5) ระบุพยานเอกสาร พยานวัตถุหรือพยานบุคคลพร้อมที่อยู่และรายละเอียดเกี่ยวกับพยานดังกล่าวเท่าที่จะระบุได้

สำหรับการคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือกรรมการนับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดด้วย

กำหนดเวลาและวิธีการในการยื่นคำร้องคัดค้าน

คำร้องคัดค้านการเลือกตั้งอาจยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือวันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่เป็นการร้องคัดค้านเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้ยื่นได้ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

เพื่อประโยชน์ในการประกาศผลการเลือกตั้ง การยื่นคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้ยื่นได้จนถึงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้นเสร็จสิ้น แล้วแต่กรณี สำหรับคำร้องคัดค้านกรณีอื่นให้ยื่นได้ก่อนวันเลือกตั้งจนถึงสิ้นสุดวันเลือกตั้ง หากไม่มีผู้ร้องคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขาธิการเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศผลการเลือกตั้งแก่ผู้สมัครภายใน 7 วันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง

ผู้คัดค้านต้องยื่นคำร้องคัดค้านด้วยตนเองพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นยื่นคำร้องคัดค้านแทนก็ได้ โดยผู้ยื่นคำร้องคัดค้านแทนต้องอยู่ในฐานะที่ทราบข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการร้องคัดค้านนั้น

ในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้ผู้อื่นยื่นคำร้องคัดค้านแทน ผู้รับมอบอำนาจจะต้องส่งใบมอบอำนาจและระบุเหตุผลที่ต้องมีการยื่นคำร้องคัดค้านแทน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้คัดค้าน และผู้รับมอบอำนาจมาพร้อมกับคำร้องคัดค้านด้วย

ในกรณีที่ผู้คัดค้านเป็นนิติบุคคลต้องส่งสำเนาหนังสือสำคัญแสดงความเป็นนิติบุคคลมาพร้อมกับคำร้องคัดค้านด้วย

ในกรณีที่พรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งเป็นผู้คัดค้าน หัวหน้าพรรคการเมืองอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นยื่นคำร้องคัดค้านแทนก็ได้ โดยให้นำพรรคสามและพรรคสี่มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องคัดค้านการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกขององค์กรที่เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ยื่น โดยให้นำพรรคสามและพรรคสี่มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ผู้มีสิทธิคัดค้านการเลือกตั้ง

ผู้คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือ พรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

ผู้คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา ในเขตเลือกตั้งนั้น

ผู้คัดค้านการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกขององค์กรที่เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ผู้คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

กรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ ในเขตเลือกตั้งนั้น

การยื่นคำร้องคัดค้าน

คำร้องคัดค้านให้ยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านเกิดขึ้น ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอาจยื่นต่อกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือ เลขาธิการ หรือกรรมการการเลือกตั้งก็ได้

คำร้องคัดค้านที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรับไว้ ให้ส่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เหตุแห่งการร้องคัดค้านเกิดขึ้นเพื่อดำเนินการโดยพลัน ส่วนคำร้องคัดค้านที่กรรมการการเลือกตั้งรับไว้ให้ส่งไปยังเลขาธิการเพื่อดำเนินการ

การควบคุมและคัดค้านการเลือกตั้ง หมายถึงการตรวจตรา การกำกับดูแล การเฝ้าระวังมิให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดเหตุ หรือตรวจพบเมื่อมีการกระทำผิดการเลือกตั้ง

1.2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความสมานฉันท์ หมายถึง ความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน หรือในภาษาอังกฤษที่ใช้คำว่า "Reconciliation" ซึ่งหมายถึง การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย การทำให้ปรองดอง การทำให้คืนดีกัน การทำให้ลงรอยกัน หรือหมายถึงการกลับสู่ความสัมพันธ์ฉันมิตรในหมู่คู่พิพาท การทำให้เรายอมรับในสิ่งที่ไม่ยอมรับการทำให้เข้ากันได้และคงเส้นคงวา

แนวทางของการสมานฉันท์นั้น ถ้าใช้วิถีทางของสันติวิธีย่อมแก้ไขความ

ขัดแย้งได้ในทุกๆ ทางอย่างได้ผล ซึ่งความขัดแย้งในโลกนี้ย่อมแก้ไขได้โดย 3 วิธีการ คือ

- 1) ทำสันติภาพให้เกิดขึ้น (Peace Making)
- 2) ก่อสร้างสันติภาพขึ้น (Peace Building)
- 3) รักษาสันติภาพเอาไว้ (Peace Keeping)

ทำสันติภาพให้เกิดขึ้น หมายความว่า สกัดกันไม่ให้ผู้คนโจมตีกันและกัน แม้เกิดการรบราฆ่าฟันกันขึ้นแล้วก็หาทางให้ยุติเสียได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรง

ก่อสร้างสันติภาพขึ้น หมายถึงแผนการระยะยาวที่ก่อสร้างให้เกิดภายในชุมชนและสมาคมที่รักความสงบ โดยมีหลักการที่จะอยู่ร่วมกัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน หรืออย่างน้อยก็ไม่เข้าไปก้าวท้าวกับอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น แม้จะต่างศาสนากัน ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษาและวัฒนธรรมกันก็อยู่ร่วมกันได้ โดยยึดความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง และต้องเปิดโอกาสให้ต่างชุมชนได้มีโอกาสในการดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรีเสมอกัน

รักษาสันติภาพเอาไว้ หมายความว่า ยุติความขัดแย้ง ความรุนแรง บางครั้งก็อย่างฉับพลันจนบางทีกลายเป็นข่าวพาดหัวเอาเลย ที่จริงกรณีนี้ก็เหมือนกับการดับไฟ จริงอยู่มันเป็นความจำเป็นที่จะต้องดับไฟแห่งความขัดแย้ง ความรุนแรงเพื่อรักษาสันติภาพเอาไว้ แต่มันจะดีกว่านี้มากหากเราสามารถป้องกันไม่ให้อัคคีภัยเกิดขึ้น ฉะนั้นการก่อสร้างหรือสร้างสรรค์ให้เกิดสันติภาพจึงจำเป็นยิ่งนัก

ความขัดแย้งและความรุนแรงนั้น โยงไปถึงโครงสร้างทางสังคมที่ปราศจากความยุติธรรมด้วยเสมอไป ฉะนั้นการสร้างสรรค์สันติภาพจึงจำเป็นต้องตีเป้าไปที่โครงสร้างทางสังคมอันรุนแรงเสมอไป โดยต้องใช้วิธีการต่างๆ จัดความยากไว้และให้การศึกษานอกรูปแบบที่เป็นอยู่ในระบบ กล่าวคือต้องสามารถให้การเรียนการสอนชนิดที่ทุกคนมีความภูมิใจในศักดิ์ศรีของเขา ให้เขาพึ่งตนเองได้ ไม่ใช่ให้เขาสยบยอมอยู่กับอำนาจรัฐ หรือนายจ้าง และที่สำคัญคือการสร้างรากฐานทางประชาธิปไตยที่มวลชน โดยเฉพาะกับคนปลายอ้อปลายแถมให้เขาสามารถรวมตัวกันได้อย่างมีพลังในทางอหิงสาแต่มีสามัคคีธรรมเป็นแกนกลาง และพื้นฐานในการสร้างสรรค์สันติภาพที่แท้ จำต้องรวมการปฏิรูปที่ดินด้วย เสมอไป จะให้เศรษฐกิจจำนวนน้อยมีที่ดินมากมายมหาศาล ในขณะที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีที่ทำกินอย่างเพียงพอ นั้นก็คือต้นตอของความขัดแย้งและความรุนแรงทางโครงสร้างอย่างไม่ต้องสงสัย

ความปรองดอง คือการหาวิธีการ ทางออก หรือแนวทาง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการทราบถึงแนวทางที่นำไปสู่การยุติความขัดแย้งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยกำหนดกรอบของปัญหาไม่ให้ขยายตัวออกไป ลดความเสียหายหรือสูญเสีย และที่สำคัญคือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นยุติลง การศึกษาถึงความขัดแย้งและแนวทางในการยุติความขัดแย้งเพื่อนำไปสู่การ

สร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในชุมชนหรือสังคมไทย จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเสนอทางออกแห่งความสงบสุขในสังคมไทย ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานคือ

1) สร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ที่มีความครอบคลุมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อสร้างความตระหนักของการอยู่ร่วมกันภายในชาติอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความเป็นพหุสังคมวัฒนธรรม

2) เสริมสร้างความเท่าเทียมกันของสมาชิกในสังคมให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นคนไทยในทุกมิติ

3) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ และดำเนินการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติด้วยรูปแบบที่มีความอ่อนตัวและสอดคล้องกับสภาวะการณ์

4) จัดให้มีกระบวนการการเข้าถึงและสื่อสารกับประชาชนเพื่อมุ่งไปสู่ความปรองดองในชาติ โดยใช้ช่องทางจากสื่อสาธารณะในการสนับสนุนความปรองดองแห่งชาติให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

5) ให้ความสำคัญกับการประเมินผลควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์สร้างความปรองดองแห่งชาติในการจัดทำยุทธศาสตร์สร้างความปรองดองแห่งชาติมีเป้าประสงค์ของการจัดทำยุทธศาสตร์ 5 ประการดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) สร้างสังคมและชุมชนเข้มแข็ง การสร้างชุมชนในสังคมไทยให้มีความเข้มแข็งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อชุมชนแต่ละชุมชนมีความเข้มแข็งแล้ว การช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในชุมชน ชุมชนข้างเคียง และ ชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกล เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามมา การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม โดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น อาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางด้านเท่านั้น เนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละด้านของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน

2) สร้างสังคมแห่งความพอเพียง การสร้างความพอเพียงและความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือชุมชนต่อชุมชนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินการจะช่วยให้ สังคมหรือชุมชนในพื้นที่สามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีภูมิคุ้มกันเป็นระบบ บนความมีเหตุผล ประชาชนในพื้นที่ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

รอบรู้ในองค์ความรู้ที่เหมาะสม มีการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญา รอบคอบ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากสังคมภายนอกได้เป็นอย่างดี

3) สร้างสังคมแห่งความเท่าเทียม การทำให้ประชาชนในแต่ละชุมชนมีความรู้สึกและสัมผัสได้ถึงความเป็นรูปธรรมของความเท่าเทียมกันในชุมชน ในสังคม และในฐานะของความเป็นพลเมืองไทย เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะปัญหาหลักๆ ของความแตกแยกที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า ส่วนหนึ่งแล้วรากของปัญหาที่แท้จริงจะเกิดจากเงื่อนไขของความไม่เท่าเทียมกันในสังคม การปล่อยปละละเลยของรัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นล้วนแต่สร้างปมปัญหาให้กับชุมชนต่างๆ ในพื้นที่ ๆ เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สร้างเงื่อนไขลูกกลมขยายผล จนกลายมาเป็นปัญหาการก่อความไม่สงบที่มีโอกาสพัฒนาไปสู่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในสังคมและอาจนำไปสู่สงครามกลางเมืองในที่สุด

4) สร้างการสื่อสารจากภาครัฐที่ชัดเจน การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชนในทุกๆ ชุมชนด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องแม่นยำทันเวลา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง แม่นยำและทันเวลาสามารถช่วยป้องกันและต่อต้านข่าวลือ อันเป็นการลดความสับสนในสังคมจากข่าวสารที่บิดเบือนความจริงที่นำไปสู่การขาดความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างรัฐกับผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำและผู้สอนศาสนา องค์กรภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความเห็นแตกต่าง จะช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งการสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้าน และองค์กรสากลต่างๆ ยังจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดี ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอันนำไปสู่การร่วมมือกันในการดำเนินการต่อปัญหาในที่สุด

5) สร้างสังคมแห่งความสามัคคี การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างสงบสุขบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ชาติพันธุ์ และความเชื่อ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ความปรองดองของคนในชาติเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบจะนำไปสู่บรรยากาศแห่งความสามัคคี การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อาทรซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความสามัคคี

จากความหมายของความสามัคคี พอสรุปได้ว่าการนำวิธีการต่างๆ เข้ามาช่วยเสริมในการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง โดยเฉพาะความสามัคคีจะสามารถช่วยบรรเทาเบาบางในเรื่องของความรุนแรงไปได้ในลำดับหนึ่งถ้าผู้นำหรือหน่วยงานเลือกที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเลือกตั้งในแต่ละระดับการเลือกตั้ง

2. ข้อมูลพื้นฐานและสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขนาดที่ตั้ง

อำเภอวัดสิงห์เป็นอำเภอหนึ่งใน จำนวน 8 อำเภอ ของจังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคกลางตอนบนของประเทศ ตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2440 ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ 3 ตำบลมะขามเต่า อยู่ห่างจากอำเภอเมืองชัยนาท ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 20 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3183 เส้นทางชัยนาท – วัดสิงห์ อุทัยธานี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 220 กิโลเมตร และปัจจุบันมีการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมสายใหม่ โดยสร้างถนนและสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดธรรมมูล (ประมาณ 10 กิโลเมตร) เป็นทางลัดสู่ตัวเมืองชัยนาท พื้นที่ของอำเภอวัดสิงห์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือทิศตะวันออกมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ดินจึงมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก และทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบสูงและลาดต่ำมาทางทิศตะวันออก พื้นที่มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ค่อนข้างแห้ง อำเภอวัดสิงห์มีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งไหลจากอำเภอมโนรมย์ผ่านอำเภอวัดสิงห์ และแบ่งเขตอำเภอวัดสิงห์กับอำเภอเมืองชัยนาทอีกสายหนึ่งคือ แม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำสายรอง แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดปากคลองมะขามเต่า แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านอำเภอวัดสิงห์ อำเภอหันคา และไหลเข้าสู่จังหวัดสุพรรณบุรี นอกนี้ยังมีลำห้วยขนาดเล็กไหลผ่าน 2 สาย คือ ลำห้วยขุนแก้ว และลำห้วยวังหมัน ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองสาย

2.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับฝั่งขวาของลำห้วยขุนแก้ว อำเภอหนองขาหย่างและอำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำท่าจีน อำเภอเมืองชัยนาท และอำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันออก ติดต่อกับฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอมโนรมย์ และอำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

2.3 สภาพภูมิอากาศ

อำเภอวัดสิงห์มีสภาพภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนตลอดปี ไม่เพียงพอ ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร โดยเฉพาะในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายนของทุกปี ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์

2.4 การปกครองท้องถิ่น

แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มี 6 ตำบล คือตำบลมะขามเต่า ตำบลหนองน้อย ตำบลหนองขุน ตำบลบ่อแร่ ตำบลวังหมัน ตำบลหนองบัว มีเทศบาล 3 เทศบาลคือ เทศบาลตำบลวัดสิงห์ เทศบาลตำบลหนองน้อย เทศบาลตำบลหนองขุน มีองค์การบริหารส่วนตำบล 4 แห่ง คือองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเต่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแร่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังหมัน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว สภาตำบลไม่มี

2.5 ประชากร

อำเภอวัดสิงห์มีประชากรทั้งสิ้น 22,466 คน แยกเป็นชาย 10,927 คน หญิง 11,539 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 0.01 คน : ตารางกิโลเมตร

3. ข้อมูลความเป็นมาของผู้นำชุมชน

3.1 กลุ่มที่ 1 ผู้นำอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อปพร.

ในอดีตประเทศไทยต้องประสบปัญหาการก่อการร้าย การแทรกแซงของลัทธิคอมมิวนิสต์ การโฆษณาชวนเชื่อ รวมถึงภัยธรรมชาติต่างๆ ซึ่งไม่สามารถกำหนดหรือทราบได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นที่ใด เมื่อไหร่ มีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด และในขณะนั้นรัฐบาลไม่มีกำลังบุคลากรที่เพียงพอในการจัดการกับภัยพิบัติต่างๆ เหล่านั้น จึงได้มีนโยบายจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้นทั่วประเทศ เพื่อฝึกอบรมประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยต่างๆ และเป็นกำลังสำคัญที่สามารถเรียกระดมกำลังเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อปฏิบัติการกิจร่วมกับทางราชการในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย

แม้ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านความมั่นคงได้คลี่คลายลงมากแต่สถานการณ์ด้านสาธารณภัยเช่นน้ำท่วม ดินถล่ม พายุ ไฟไหม้ คลื่นสึนามิ ก็ยังคงทวีความรุนแรง และมันจะเกินความสามารถของบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทางราชการมีอยู่ในการจัดการกับภัยพิบัติเหล่านั้น ทำให้ อปพร. หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งมีประชาชนเป็นอาสาสมัครที่มีความพร้อมทางด้านกำลังพล และมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความยินดี ในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยทั้งหลาย ให้พ้นจากภัยพิบัติต่างๆ ส่งผลถึงความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ลดน้อยลงไป ทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการนี้ อปพร. มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภารกิจของรัฐบาล ดังนั้น เพื่อเชิดชู

ความสำคัญของ อปพร. ให้ปรากฏแก่ประชาชนโดยทั่วไป อันจะเป็นเครื่องเตือนใจให้ประชาชนได้สำนึกถึงความเสียสละ ความสมานฉันท์ ความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และความรับผิดชอบ ต่อสังคม ของ อปพร. ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อประเทศชาติต่อไป ทางราชการจึงได้กำหนดให้วันที่ 22 มีนาคม ของทุกปีเป็นวัน อปพร. ซึ่งหน้าที่ของ อปพร. จำเป็นต้องอาสาเข้าไปประสานงานและให้ความช่วยเหลือชุมชนตั้งเขปดังนี้

1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ เช่น

- ภัยจากอุทกภัย วาตภัยและโคลนถล่ม
- ภัยจากอัคคีภัย
- ภัยจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม
- ภัยจากภัยแล้ง
- ภัยจากไฟป่า
- ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
- ภัยจากอากาศยาน
- ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง
- ภัยจากโรคระบาดสัตว์
- ภัยจากแมลงสัตว์ศัตรูพืชระบาด

2) การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่

- สนับสนุนการจัดตั้งหน่วยกู้ภัย
- เตรียมพร้อมประจำ ณ ที่ตั้งกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร และยานพาหนะให้พร้อมที่จะระงับและบรรเทาภัย
- แจกเตือนประชาชน หรือเตรียมการป้องกันเพื่อลดอันตรายและความเสียหาย
- สนับสนุนชุดเคลื่อนที่เร็วสามารถเคลื่อนที่ไปเสริมกำลังชุดเคลื่อนที่เร็วได้

ทันทีเมื่อได้รับการร้องขอ

- จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่
- อพยพประชาชนและส่วนราชการออกจากพื้นที่อันตราย ให้ดำเนินการเท่าที่

จำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ให้พึงระมัดระวังมิให้เกิดผลเสียหายทางด้านจิตวิทยามวลชนด้วย

3) การรักษาความสงบในเขตพื้นที่

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งด่านและจัดการจราจร
- ตั้งเวร ยามตรวจสอบป้องกันการลักทรัพย์สินของประชาชนยามปกติ ขณะ

เกิดขึ้นและหลังการเกิดภัย

- คุ้มครองความปลอดภัย และระงับความแตกตื่นเสียหายของประชาชน ขณะ

เกิดภัย

- การติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์
- การแจ้งข่าวเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อสามารถเตรียมป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน

ให้ปลอดภัยได้ทันเวลา

4) การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่างๆ

- ร่วมจัดหาและจัดส่งลำเลียงเครื่องอุปโภคให้แก่ผู้ประสบภัยตามจุดต่างๆ

อย่างทั่วถึง

- ช่วยเหลือตรวจสอบผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังที่กำหนด
- การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย
- ลำเลียงผู้ที่ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล
- ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เส้นทางคมนาคม ตลอดจน

สิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เสียหายเพื่อให้สามารถใช้งานได้เบื้องต้น

- ช่วยเหลือก่อสร้างสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ช่วยสำรวจความเสียหายของสิ่งสาธารณประโยชน์ และความเสียหายด้านการเกษตร

การเกษตร

- ร่วมฟื้นฟูด้านการประกอบอาชีพให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

3.2 กลุ่มที่ 2 ผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายที่จะให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และพัฒนาสาธารณสุข จึงได้นำเอาการสาธารณสุขมูลฐานมาเป็นกลวิธีหลักในการพัฒนา ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) เป็นต้นมา โดยสนับสนุนให้มีการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนเอง ซึ่งมีตัวจักรสำคัญในการดำเนินงาน คือ ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ต่อมาในปี 2535 ได้มีการยกระดับอาสาสมัครสาธารณสุขให้มีเพียงระดับเดียวคือ อสม. ที่ต่างก็เสียสละแรงกายแรงใจ เวลา และทุนทรัพย์ในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีได้รับค่าตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคนกลุ่มนี้ และยอมรับว่าอาสาสมัครสาธารณสุข คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน และ

สามารถช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น ทางกระทรวงสาธารณสุขได้พยายามทุกวิถีทางที่จะให้การยกย่องเชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยเริ่มให้มีการประกวด ผสส. อสม. ครั้งแรกตั้งแต่ปี 2530 โดยในช่วงแรกนี้ได้จัดการประกวดขึ้นแบบปีเว้นปีจนถึงปี 2536 ต่อมาภายหลังก็ได้ผลักดันให้มีวันสำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุขทั่วประเทศ โดยเลือกวันที่ 20 มีนาคม เป็น “วันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ” ซึ่งถือได้ว่าเป็นวันสำคัญของวงการสาธารณสุข ที่คณะรัฐมนตรีสมัย “พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์” ได้มีการอนุมัติให้บรรจุ “โครงการสาธารณสุขมูลฐานแห่งชาติ” เข้าเป็นโครงการหนึ่งในแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติ และได้ลงมติอนุมัติให้เปลี่ยนคำว่า “สาธารณสุขเบื้องต้น” เป็น “การสาธารณสุขมูลฐาน” จากเหตุการณ์สำคัญดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้วันที่ 20 มีนาคมของทุกปีเป็น “วันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ” และคณะรัฐมนตรีให้การอนุมัติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2536 ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เริ่มต้นจัดงานเฉลิมฉลองในนามวันอาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ 20 มีนาคม 2537 เป็นต้นมา

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละต่อประชาชนในหมู่บ้าน กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับจนครอบคลุมหมู่บ้านในชนบทและชุมชนเมืองกว่า 8 แสนคน แม้ว่าพลังของ อสม. อาจจะดูเล็กน้อยตั้งแต่เกิดรวมเมื่อยามกระจายอยู่ตามหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ แต่เมื่อมีการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อนเป็นชมรมฯ พลังเหล่านี้ก็มีความมั่นคงตั้งภูมามา พร้อมที่จะต่อสู้และก้าวนำไปสู่การพัฒนาด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตของภาคประชาชน ปัจจุบันรัฐบาลได้มีค่าตอบแทนให้คนละ 600 บาท/เดือน

บทบาทหน้าที่ของ อสม. มีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agents) พฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน และมีหน้าที่ แก้วข้าวร้าย กระจายข่าว ดี ชีบริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1) เป็นผู้สื่อข่าวสารสาธารณสุขระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในหมู่บ้าน นัดหมายเพื่อนบ้านมารับบริการสาธารณสุข แจ้งข่าวสารสาธารณสุข เช่น การเกิดโรคติดต่อที่สำคัญ หรือโรคระบาดในท้องถิ่น ตลอดจนข่าวความเคลื่อนไหวในกิจกรรมสาธารณสุข รับข่าวสารสาธารณสุขแล้ว แจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นทราบอย่างรีบด่วนในเรื่องสำคัญ เช่น เรื่องโรคระบาดหรือโรคติดต่อต่างๆ รับข่าวสารแล้ว จดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติงานของ

อสม.

2) เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัวในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การใช้สถานบริการสาธารณสุขและการใช้ยา การรักษาอนามัยของร่างกาย การให้ภูมิคุ้มกันโรค การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการจัดหาน้ำสะอาด โภชนาการและสุขาภิบาลอาหาร การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อประจำถิ่น การอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว การดูแลรักษาและป้องกันสุขภาพเหงือกและฟัน การดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิต การป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ การป้องกันและควบคุมอุบัติเหตุ อุบัติภัยและโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ การป้องกันและแก้ไขมลภาวะและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเป็นภัย การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การจัดหาจำเป็นไว้ในชุมชน และการส่งเสริมการใช้สมุนไพรและแพทย์แผนไทย ฯลฯ

3) เป็นผู้ให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชน ได้แก่ การส่งต่อผู้ป่วยและการติดตามดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อมาจากสถานบริการ การจ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดในรายที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตรวจแล้ว และจ่ายถุงยางอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น เกี่ยวกับบาดแผลสด กระตุกหัก ข้อเคลือบ ฯลฯ การรักษาพยาบาลเบื้องต้นตามอาการ

- 4) หมุนเวียนกันปฏิบัติงานที่ ศสมช. โดยมีกิจกรรมที่ควรดำเนินการ ได้แก่
- จัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหมู่บ้าน
  - ถ่ายทอดความรู้และจัดกิจกรรมตามปัญหาของชุมชน
  - ให้บริการที่จำเป็นใน 14 กิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

5) เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้าน เช่น เฝ้าระวังปัญหาโภชนาการโดยการชั่งน้ำหนักเด็กและร่วมแก้ไขปัญหาเด็กขาดสารอาหารและขาดธาตุไอโอดีน เฝ้าระวังด้านอนามัยแม่และเด็ก โดยการติดตามหญิงมีครรภ์ให้มาฝากท้องและตรวจครรภ์ตามกำหนด เฝ้าระวังด้านสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค โดยการติดตามให้มารดานำเด็กไปรับวัคซีนตามกำหนด และเฝ้าระวังเรื่องโรคติดต่อประจำถิ่น โดยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เป็นต้น

6) เป็นผู้นำในการบริหารจัดการวางแผนแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยใช้งบประมาณหมวดอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับจากกระทรวงสาธารณสุข หรือจากแหล่งอื่นๆ

7) เป็นแกนนำในการชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานสาธารณสุขของชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้กระบวนการ จปฐ. (ความจำเป็นพื้นฐาน) และรวมกลุ่มในการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ

8) ดูแลสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขของประชาชนในหมู่บ้าน โดยเป็นแกนนำในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กระตุ้นให้มีการ

วางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุข

3.3 กลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชนกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่มีประวัติคู่กับประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา กรุงธนบุรี สืบเนื่องมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในสมัยของสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครองครั้งสำคัญในระดับตำบล หมู่บ้าน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพปฐมเสนาบดีของกระทรวงมหาดไทย ทดลองจัดระเบียบการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน ขึ้นเป็นครั้งแรก ที่บ้านเกาะ อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม ร.ศ.111 (พ.ศ.2435) เพื่อเป็นการน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านและเป็นการเน้นให้เห็น ความสำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิบัติภารกิจ "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" ให้แก่ประชาชน ทางราชการจึง กำหนดให้วันที่ 10 สิงหาคม ของทุกปี เป็น "วันกำนันผู้ใหญ่บ้าน"

ในอดีตที่ผ่านมา ระบบการปกครองบ้านเมืองของประเทศไทย มีลักษณะค่อนข้างกระจายอำนาจ กล่าวคือ มีการแบ่งเขตการปกครอง และกำหนดวิธีปกครองหัวเมืองต่างๆ ไว้ชัดเจน เพื่อควบคุมเจ้าเมืองโดยมีศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลางแต่ในทางปฏิบัติ ส่วนกลางหรือพระมหากษัตริย์ กลับมีอำนาจจำกัด ในขณะที่เจ้าเมืองต่างๆมีอำนาจมากขึ้น

นอกจากนี้แล้วระบบการปกครองเช่นนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ อีก เช่นปัญหา ทางด้านการคมนาคมสื่อสาร การรั่วไหลในการเก็บภาษีอากร อิทธิพลของผู้เป็นใหญ่ในท้องถิ่น ตลอดจนความทุกข์ยากของประชาชน และยังคงเผชิญกับอิทธิพลของต่างประเทศในยุคล่าอาณานิคม ทำให้การบริหารประเทศขาดประสิทธิภาพ และขาดความเป็นเอกภาพ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระราชดำริที่จะปฏิรูประบบการบริหารราชการจากรูปแบบการปกครองที่มีเมืองแม่และเมืองประเทศราชอยู่ในปกครอง ซึ่งนับว่ามีจุดอ่อนตรงที่ขาดความเป็นเอกราช อันอาจนำไปสู่ความแตกแยก ขาดความสามัคคีและขาดความจงรักภักดีได้โดยง่าย มาเป็นรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการ ที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การปฏิรูประบบการบริหารราชการส่วนกลาง พระองค์ได้ทรงประกาศพระบรมราชโองการตั้งกระทรวงใหม่ ขึ้น 12 กระทรวง โดยทรงเลียนแบบมาจากประเทศทางตะวันตก มีการแบ่งสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ แยกตามลักษณะความชำนาญเฉพาะอย่าง และพระมหากษัตริย์สามารถควบคุมบังคับบัญชาเหล่าเสนาบดีได้อย่างทั่วถึง การปฏิรูปการบริหารราชการส่วนภูมิภาค พระองค์ทรงรวบรวมหัวเมืองตามชายแดนที่สำคัญๆ รวมเป็นเขตการปกครอง เรียกว่า มณฑล โดยมุ่งมั่นที่จะปกป้องประเทศจากการคุกคามจากภายนอกโดยจัด ระบบที่เรียกว่า ระบบเทศาภิบาล มีหัวเมืองต่างๆ มารวมกันเป็นมณฑลและมีจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ลดหลั่นกันไป โดยมีข้าหลวง

มณฑลเป็นผู้รับผิดชอบ และปกครองโดย รับคำสั่งและนโยบายจากส่วนกลาง

ในการปฏิรูประบบการปกครองส่วนภูมิภาค โดยการจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาลนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำการโดยเริ่มจาก โครงการเล็กก่อน เมื่อสำเร็จและจัดระบบดีแล้วจึงค่อยขยายผล และมีการทดลองเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นเป็นครั้งแรกที่แขวงบางปะอินเมืองกรุงเก่า หรือจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบัน เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2435 ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มแรกของการปกครองในระบอบราชาธิปไตย ลักษณะการปกครองเช่นนี้ปรากฏเด่นชัดขึ้น เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครอง ท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้ ซึ่งมีการแบ่งการบริหารราชการของอำเภอออกเป็นตำบลและหมู่บ้าน

ตรวจตรารักษาความปกติเรียบร้อยในตำบล คือ การที่จะ ว่ากล่าวราษฎรในตำบล นั้นให้ประพฤติตามพระราชกำหนดกฎหมายก็ดี หรือการที่ป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสุข สำราญของราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะรับกิจสุขทุกข์ของราษฎรในตำบลนั้นขึ้นร้องเรียน ต่อผู้ว่าราชการเมือง กรมการอำเภอ และที่จะรับ ขอราชการมาประกาศแก่ราษฎรในตำบลนั้นก็ดี หรือการที่จะจัดการตามพระราชกำหนด กฎหมาย เช่น การตรวจและนำเก็บภาษีอากรในตำบลนั้นก็ ดี การทั้งนี้จะอยู่ในหน้าที่ของ กำนันผู้เป็นนายตำบล ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวงในตำบลนั้นและแพทย์ ประจำตำบลจะต้องช่วยกันเอาเป็นธุระจัดการให้เรียบร้อยได้ตามสมควรแก่หน้าที่ กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่สังเขปในการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญาดังต่อไปนี้คือ

ข้อ 1 เมื่อทราบข่าวว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้ เกิดขึ้น ในตำบลของตนต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

ข้อ 2 เมื่อทราบข่าวว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้ เกิดขึ้น ในตำบลใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

ข้อ 3 เมื่อปรากฏว่ามีผู้ใดกำลังกระทำผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัย ว่าเป็นผู้ ที่ได้กระทำผิดกฎหมายก็ดีให้จับผู้ผู้นั้นและให้รีบนำส่งต่อไปกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 4 ถ้ามีหมายหรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้น เป็น หน้าที่ ของกำนันที่จะจับผู้ผู้นั้น แล้วรีบส่งต่อกรมการอำเภอตามสมควร

ข้อ 5 เมื่อเจ้าพนักงานผู้ที่มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น กำนันต้อง จัดการให้เป็นไป ตามกฎหมาย

ข้อ 6 ถ้ามีผู้มาขออาศัยตัวคนหรือสิ่งของก็ดีหรือผู้ต้องโจรกรรมจะทำกฎหมาย ตราสิน หรือมีผู้จะมาขอทำชันสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ก็ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความ แล้วรีบนำตัว ผู้ขอและผู้ต้องอาศัย และทรัพย์สินของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้น ส่งต่อไปยังกรมการอำเภอ ถ้า สิ่งของอย่างใดจะพาไปไม่ได้ ก็ให้กำนันชันสูตรให้เห็น แล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอใน

ขณะนั้น

กรณีกำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎร หรือมีการแปลกประหลาดเกิดขึ้นในตำบล ต้องรีบรายงานต่อทางอำเภอให้ทราบทันที

ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใดๆ ในตำบลของตนหรือในตำบลใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยให้ ก็ได้ หรือมีผู้ร้ายมาแต่ที่อื่นๆ มาฆ่าสุ่มในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าลูกบ้าน ในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันจะต้องเรียกผู้ใหญ่บ้าน และลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือ ดับไฟหรือช่วยอย่างอื่นตามควรแก่การโดยเต็มกำลัง

ให้กำนันดูแลคนเดินทางซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้ายให้ได้มีที่พักตามควร ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการมีคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะ เสบียงอาหารลงในระหว่างเดินทาง และจะร้องขอต่อกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้อง ช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ ถ้าหากว่าการจะช่วยเหลือนั้น จะต้องออกราคาค่าจ้างเพียงใดให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น

กำนันต้องตรวจจัดการรักษาสิ่งเป็นสาธารณประโยชน์ อันอยู่ในตำบล นั้น เช่น สระน้ำ ศาลาอาศัย ที่เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลอยู่ใน ตำบลนั้น และคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกบ้านต้องตรงกับบัญชีของผู้ใหญ่บ้าน

กำนันต้องทำบัญชีสิ่งของซึ่งต้องเสียภาษีอากรในแขวงนั้น ขึ้นต่อกรม- การอำเภอ และนำราษฎรไปเสียภาษีอากรตามพระราชบัญญัติภาษีอากร

กำนันกระทำการตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้

ในตำบลหนึ่งให้สารวัตรสำหรับเป็นผู้ช่วย และรับใช้สอยของกำนัน 2 คน ผู้ที่จะเป็นสารวัตรนี้แล้วแต่กำนันจะขอร้องให้ผู้ใดเป็น แต่ก็ต้องได้รับความเห็นชอบ ของผู้ว่าราชการเมืองด้วยจึงเป็นได้ และกำนันมีอำนาจเปลี่ยนสารวัตรได้

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังเป็นกลไกสำคัญของรัฐในส่วนภูมิภาคระดับตำบล หมู่บ้าน หากการปกครองตำบล หมู่บ้านแข็งแกร่ง ประเทศย่อมมั่นคง ภารกิจบำบัดทุกข์บำรุงสุข ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1) ด้านการบริการประชาชน ให้เอาใจใส่ดำเนินการช่วยเหลือและดูแลประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อจะให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อ ราชการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของทุกกระทรวง กรม และ หน่วยงานอื่นๆ ที่

เกี่ยวข้อง เพราะการบริการประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง

2) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ให้ดำเนินการแนะนำ ตักเตือน และดูแลราษฎรมีให้กระทำการผิดกฎหมายรวมถึงชี้แจงข้อราชการต่างๆ ที่ประชาชนพึงรู้ ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นหัวหน้าชุดรักษาความสงบเรียบร้อยประจำหมู่บ้าน (ชรบ.) อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ แก่ประชาชน

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ ดำเนินการดูแลรักษา อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ในตำบล หมู่บ้านให้อยู่ในสภาพที่มีความอุดมสมบูรณ์และ เมื่อพบว่า ป่าไม้ในเขตของที่ถูกบุกรุกทำลายให้รายงานอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ โดยเร็ว และการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลาย ป่าไม้

4) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ให้ดำเนินการร่วมมือกับทางจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ตลอดจนข้อมูลปัญหาความต้องการ (demand side) ทรัพยากรในการ ให้ความช่วยเหลือ (supply side) เพื่อนำไปร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาถึงระดับฐานราก และ แก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนต่อไป

5) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดำเนินการกระตุ้นปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนตื่นตัว ให้เกิดมีกระแสสังคมต่อต้านยาเสพติด การสร้างความร่วมมือกับประชามหมู่บ้าน และตำบล โดยเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ในการรวมพลังต่อต้านยาเสพติดทุกรูปแบบและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดด้วย

6) ด้านการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ดำเนินการร่วมมือกับทางราชการ มีการปราบปรามผู้มีอิทธิพลด้วยการสอดส่องดูแลความประพฤติของลูกบ้าน มิให้ประพฤติตนเป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล และดูแลสถานประกอบการต่างๆ ใน พื้นที่และให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแส ข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิด จากกลุ่มผู้มีอิทธิพล รวมถึงการใช้มาตรการทางสังคมต่อกลุ่มผู้มีอิทธิพล (โกศล พลกุล 2547:24-27)

นอกจากบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านสังเขปข้างต้นแล้วจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน

3.4 กลุ่มที่ 4 ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก ก.ก.ต.

สืบเนื่องจาก โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของ กกต.จังหวัดมีภาระมากมายในการ ดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นจากระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจัดแบ่งส่วน งานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2547 โดยเป็นหน่วยงานธุรการของ

คณะกรรมการการเลือกตั้งอันเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีผู้อำนวยการการเลือกตั้ง (ผอ.กต.จว.) เป็นหัวหน้าสำนักงาน ควบคุม บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างขึ้นตรงต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการเลือกตั้งและมีอำนาจหน้าที่ เช่น

- 1) อำนาจการการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัด
- 2) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อ กกต.
- 3) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้ออกเสียงประชามติ
- 4) เสนอแนะต่อ ก.ก.ต. เพื่อแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
- 5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
- 6) งานธุรการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
- 7) งานที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด งานที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานฯมอบหมาย
- 8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานฯมอบหมาย

จากภารกิจต่างๆ ที่มีมากขึ้น การแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงยังไม่เบาบางลง ในปี 2550 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาท จึงจัดทำ “โครงการฝึกอบรมผู้นำชุมชนประชาธิปไตย” ขึ้นเพื่อให้ได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และสร้างเจตคติที่ดีในทางการเมืองการปกครองให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและกลุ่มเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการซึมซับวิถีประชาธิปไตยและนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อส่งเสริม สร้างแนวคิด อุดมการณ์ วิถีชีวิตประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้แก่ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. ซึ่งสามารถคานอำนาจกับผู้นำด้านอื่นที่หลวมตัวเข้าไปอยู่ในวงวนการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างยั่งยืน แบบถอนตัวไม่ขึ้น
- 2) เพื่อให้ผู้นำที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสอดแทรกในขณะจัดประชุมหมู่บ้านประจำเดือน หรือช่วงรณรงค์หาเสียง ตลอดจนจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ประชาชนและกลุ่มเยาวชน เห็นความสำคัญของการเมืองการปกครองที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตตนเอง
- 3) เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำประชาธิปไตยชุมชน จังหวัดชัยนาท ในการสนับสนุนภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มเป้าหมาย ผู้นำชุมชนในพื้นที่จังหวัดชัยนาท จำนวน 143 คน

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

- 1) จัดทำโครงการ
- 2) ประสานงานแต่ละตำบลของจังหวัดชัยนาท
- 3) ประชุมวิทยากรและผู้เกี่ยวข้องและวางแผนหลักสูตรในการอบรมฯ
- 4) สรุปผลการดำเนินโครงการฯ หลังเสร็จสิ้นโครงการฯ ให้สำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

- 5) จัดทำทำเนียบผู้นำชุมชนประชาธิปไตยจังหวัดชัยนาทที่ผ่านการอบรม
- สถานที่ดำเนินการตามโครงการ ณ โรงแรมชัยนาทธานี อำเภอเมือง จังหวัด

ชัยนาท

ระยะเวลาดำเนินการ เดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2550

งบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง จังหวัดชัยนาทมีผู้นำชุมชนที่ผ่านการอบรมประชาธิปไตยปี 2550 จำนวน 200 คน ในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้ง สร้างมิติใหม่ใสสะอาด ให้กับประชาชนและกลุ่มเยาวชน

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการมีผู้นำชุมชนประชาธิปไตยที่ผ่านการฝึกอบรม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดอุดมการณ์การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำให้การเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้นจากเดิมไม่น้อยกว่า 80 %

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชัยนาท (สำนักงาน กกต.จังหวัดชัยนาท 2550:4)

4. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นคร สุวานิช (2541 : 113) ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองและการบริหาร การพัฒนาของผู้บริหารว่า

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันประกอบด้วยรายได้ต่อเดือนของผู้บริหารอื่น มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้บริหารอื่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมอันประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองการบริหารการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคม อันประกอบด้วยการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ปัจจัยทางสถานภาพทางสังคมอันประกอบด้วยการศึกษา ไม่มี ความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองการบริหารการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ปัจจัยทางภาวะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น

6. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอก หมู่บ้านมีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น

7. ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือองค์กรภายนอกหมู่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาทการบริหารการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่น ตอบว่า ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน โดยประชาชนเข้าใจว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นมีผลประโยชน์แอบแฝง ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการภายในหมู่บ้าน ปัญหาในเรื่องผู้นำท้องถิ่นเองขาดความรู้ ความเข้าใจในการแสดงบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากตนเองมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

บุษรา จันเจ็ก (2550 : 7) ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มสตรีมีมากจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประธานกลุ่มสตรี จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก ในด้านการใช้สิทธิคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการสนับสนุนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มสตรีส่วนมากมีบทบาททางการเมืองในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีเป็นส่วนน้อย และแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มสตรีส่วนมากมีบทบาททางการเมืองในทุกด้านน้อยเช่นกัน

ปรีชา นันทพฤกษา (2536 : 112) ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่าบทบาททางการเมืองของผู้นำชุมชน สรุปได้ว่า

1. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนในตำบลคอนตุม ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดในอำเภอเมือง เพราะกลุ่มผู้นำทางการเมืองรับนโยบายจากทางราชการแล้วมาประสานงานกับกลุ่ม ผู้นำธรรมชาติ กลุ่มผู้นำสถานการณ เพื่อรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ โดยตั้งเป้าหมายที่จะให้ตำบลหนองตุม มีผู้ไปใช้

สิทธิเลือกตั้งเป็นอันดับ 1 การประชาสัมพันธ์ ทำโดยเปิดหอกระจายข่าว ติดโปสเตอร์ที่หมู่บ้าน ใช้สื่อ ครู-นักเรียน เด็ก-ผู้ใหญ่ ให้ช่วยกันกระจายให้ทุกคนในหมู่บ้าน ไปลงคะแนนเสียง และไม่ให้มีการรับเงินจากผู้สมัคร รับเลือกตั้ง หากใครรับเงินมาแล้วก็ไม่ควรไปลงคะแนนเสียง ให้กับผู้สมัครที่แจกเงินและให้ลงคะแนนเสียงเป็นพรรค ไม่ให้ลงคะแนนเสียงเป็นรายบุคคล

2. ผลจากการประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ผู้นำทั้งสามกลุ่มทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงลดน้อยลง ในเรื่องความพึงพอใจของผู้นำชุมชนต่อ สส. ในอดีตนั้น จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้นำทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า สส. ที่ผ่านมาในอดีตมีลักษณะของพ่อค้า นายทุนที่มากแจกเงิน แจกข้าวของ เป็นการลงทุนซื้อสิทธิของประชาชน หลังจากที่ตนเองได้เป็น สส. แล้วก็ถอนทุนโดยการออกกฎหมาย ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ นายทุน ขึ้นราคาสินค้าโดยไม่ เห็นแก่ความเดือดร้อนของประชาชน สำหรับการเลือกตั้ง ที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 กลุ่มผู้นำทั้งสามมีความพึงพอใจมากที่ได้เลือก ส.ส. ใหม่ ๆ เข้ามานั่งในสภา แต่ก็มีข้อติงว่า ส.ส. ที่เพิ่งรับเลือกตั้งไปยังไม่มียุทธศาสตร์ มีเพียงการอภิปราย และประท้วงกันในสภาเท่านั้น

3. ในเรื่องบทบาททางการเมืองของผู้นำการเลือกตั้ง ที่ผ่านมาพบว่า กลุ่มผู้นำทางการเมืองได้รับคำสั่งจากทางราชการ และได้มีการเตรียมการเลือกตั้ง ด้วยการประสานงานกัน ระหว่างกลุ่มผู้นำธรรมชาติ และกลุ่มผู้นำสถานการณมีการ ธรรมนูญ ประชาสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงในหมู่บ้าน กลุ่มผู้นำทางการเมืองสำรวจความถูกต้องของจำนวนผู้มีสิทธิ เลือกตั้งเมื่อวันเลือกตั้ง มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้นำสถานการณเป็นผู้รักษา ความสงบควบคุมกับตำรวจ อีกทั้งนำรถจักรยานยนต์ไปรับ ประชาชนมาลงคะแนนและเปิดหีบเลือกตั้งเพื่อนับคะแนน การวางแผนเป็นประสานงาน แบ่งงานกันทำอย่างเป็นขั้นตอนส่งผลให้ตำบลหนองคูมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุดในเขต อำเภอเมือง ในด้านรูปแบบและแนวทางการเลือกตั้งในอนาคต พบว่า กลุ่มผู้นำทางการเมืองและกลุ่มผู้นำสถานการณเห็นว่า ควรมีการแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ให้มีพรรคการเมืองเหลือเพียง 2 พรรค เป็นการขจัดปัญหาว่านวาย แดกแยก ไม่ลงเอยกันของนักการเมือง และบทบาทของผู้นำทางการเมืองที่จะ ทำในอนาคต คือ จะทำหน้าที่เผยแพร่ประชาธิปไตย โดยวางแผน ที่จะมีการอบรมประชาชนในหมู่บ้านทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง แต่ทั้งนี้ทางราชการจะต้องให้ความสำคัญ สนับสนุนด้านงบประมาณ ด้วยจากผลการวิจัยที่ค้นพบทั้งหมดสรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งกลุ่มผู้นำทางการเมือง กลุ่มผู้นำธรรมชาติ และกลุ่มผู้นำตามสถานการณ มีบทบาทสอดคล้องกันเป็นการช่วยเหลือ ช่วยกันทำงานเพื่อชุมชนอย่าง เต็มกำลัง เต็มความสามารถ ดำเนินการในกิจกรรมทางการเมือง อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพจนประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ด้วยการทำให้ตำบลหนองคูมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุดในเขตอำเภอเมือง

สุชาติพิศ นัฐสกุล (2541 : 122) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ศึกษา

เฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ในภาพรวมผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงสมัครรับเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีภูมิหลังแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวแตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกัน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการเข้าเป็นสมาชิกทางสังคมแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงสมัครรับเลือกตั้งและด้านการดำรงตำแหน่งทางการเมืองแตกต่างกัน

4. ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการมีบทบาทในชุมชนแตกต่างกัน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทในชุมชนแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกัน

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างค่านิยมความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ค่านิยม ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านการเมือง ความเป็นผู้นำ และฐานะทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านความสนใจทางการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง

เอกชัย ธนผลผดุงกุล (2548:124) ได้ให้ความเห็นบทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น สรุปได้ว่า

1. ผู้นำท้องถิ่นเป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุมากกว่า 40 ปี สถานภาพแต่งงาน มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพค้าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 7,000 บาทขึ้นไป ภูมิหลังทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีความสัมพันธ์เป็นพี่ชาย น้องชาย พี่สาวและ

น้องสาว

2. การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของญาติส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทในชุมชนของผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทเมื่อชุมชนมีปัญหาเกิดขึ้น ได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหา มีบทบาทต่อชุมชนที่อยู่อาศัย บทบาทในการประสานงาน บทบาทในการนำกิจกรรมต่างๆ และเป็นที่พักของประชาชนได้ การมีบทบาททางสังคมและทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง รองลงมาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การลงสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนใหญ่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่างๆ ก่อนข้างน้อย มีเพียงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง มีความสนใจทางการเมือง โดยติดตามผลการเลือกตั้งและการพบปะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในท้องถิ่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 100.00 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ส่วนใหญ่เคยช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียง ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเรียกร้องหรือยื่นข้อเสนอต่อนักการเมือง พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองก่อนข้างน้อย มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองมาก สื่อที่ใช้คือหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ผู้นำท้องถิ่นมีปัญหาและอุปสรรค ในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งมีหลายฉบับที่ต้องยึดถือ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าไม่คล่องตัว เกิดปัญหาการประสานงานกับส่วนราชการและความสับสนในบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ

3. ปัญหาการเลือกตั้ง ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นในการบริหารประเทศจำเป็นต้องมีคณะบุคคลเข้ามาเป็นตัวแทนประชาชน วิธีที่จะคัดเลือกคณะบุคคลเข้ามานั้นจะต้องผ่านการเลือกตั้ง โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกตัวแทนของตนเข้ามาทำที่ผ่านมาจะพบว่า การเลือกตั้งนั้นมีปัญหามากมาย อาทิ เช่น การซื้อสิทธิ์ขายเสียง แจกสิ่งของหรือให้คำมั่นสัญญาต่างๆ ไว้กับประชาชนเพื่อให้ตนได้มีโอกาสเข้ามาเป็นตัวแทน ดังนั้นหากผู้เป็นตัวแทนผ่านกระบวนการเข้ามาโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องแล้วครั้งนั้นได้รับโอกาสให้มีตำแหน่งทางการเมือง อาจจะปฏิบัติหน้าที่ไปในทางไม่สุจริต ไม่โปร่งใส หรือมีการกระทำผิดคุณธรรมจริยธรรม ทำให้มีข้อกล่าวหาต่างๆ แต่กฎหมายก็ไม่สามารถที่จะลงโทษบุคคลดังกล่าวได้ อาจจะด้วยเหตุผลที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ หรือข้อมูลประกอบพยานหลักฐานต่างๆ มิไม่เพียงพอหรือไม่ชัดเจนแต่บุคคลนั้นก็สามารถบริหารประเทศได้ต่อไป ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายในระบบการเมือง ขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเหล่านั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาตรฐานจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของต่างประเทศและ

จริยธรรมวิชาชีพต่างๆ ในประเทศมาศึกษาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสม ในการจัดให้มีประมวลจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พร้อมทั้งหารูปแบบขององค์กรที่จะเข้ามาควบคุมดูแลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เพราะถือว่าผู้มีตำแหน่งทางการเมืองเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชนทั้งประเทศ ฉะนั้นควรที่จะเป็นบุคคลที่พร้อมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองและช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อีกระดับหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ปัญหาของการเลือกตั้งในปัจจุบันคือ ปัญหาเรื่องการทุจริตและการซื้อสิทธิขายเสียง ผลการสอบถามพบว่าแนวความคิดของนักการเมืองและข้าราชการประจำมี แนวคิดเห็นที่เหมือนกัน จำนวน 10 ประเด็น และมีแนวความคิดที่แตกต่างกัน จำนวน 6 ประเด็น เหตุผลที่แนวความคิดแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ ประเด็นที่แตกต่างกันคือ 1. ออกกฎหมายบังคับให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งทุกคนให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หากฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2. ใช้วิธีการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวดังที่เคยให้กันมา 3. ส.ส. ทุกประเภทจะเป็นนายกรัฐมนตรีมิได้ 4. รัฐจัดการด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์และพิมพ์โปสเตอร์ให้แก่ผู้สมัครทุกคนเหมือนกันหมด 5. ให้มีการตรวจสอบการเงินของพรรคการเมืองของเข้มงวด 6. ออกกฎหมายกำหนดโทษผู้ทุจริตในการเลือกตั้งโดยเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นค่าปรับจำนวนมาก ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า เห็นควรมีการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน, ส่งเสริมให้ข้าราชการมีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างแท้จริง, มีการพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง, มีคณะกรรมการเลือกตั้งมีอำนาจเต็มไม่สังกัดกระทรวงมหาดไทย, มีการแก้ไขวิธีการเลือกตั้งโดยใช้วิธีเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม และมีการตรวจสอบการใช้จ่ายในการเลือกตั้งอย่างเข้มงวด เป็นต้น

เนื่องจากในแต่ละครั้งปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ในการเลือกตั้งก็คือ การซื้อสิทธิขายเสียง จนดูเหมือนเป็นประโยคคำพูดที่ผู้เกี่ยวข้องมักอับอายเมื่อได้ยิน ได้ฟัง แต่ยุคนี้ก็กลับเป็นเรื่องธรรมดาและดูเหมือนเห็นดีเห็นงามกับพฤติกรรมเหล่านี้ ดังนั้น ผู้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้พยายามรวบรวมข้อมูลเสนอแนะแนวทางที่เน้นความหลากหลายและสะท้อนความเป็นจริงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำแนวทางไปแก้ไขในเรื่องพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พฤติกรรมของหัวคะแนน พฤติกรรมผู้ใช้สิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ที่มาที่ไป การเอื้อประโยชน์ที่หวังผลทางการเมืองเพื่อตนเองกันมากเกินไป เพื่อให้ได้ผู้แทนปวงชนชาวไทยที่มีคุณภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง: กรณีศึกษาอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประเภทการวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงโดยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มผู้นำชุมชนในเขตอำเภอวัดสิงห์ดังนี้

- ประธาน อสม.	จำนวน	43 คน
- ประธาน/รองประธานประสานศูนย์ อปพร.	จำนวน	24 คน
- กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน	43 คน
- ผู้ผ่านการอบรม กกต.	จำนวน	45 คน
รวมกลุ่มผู้นำชุมชน	จำนวน	155 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มแกนนำชุมชน ได้แก่ อสม., อปพร., กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ผ่านอบรม กกต. รวมทั้งสิ้น 22 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้นำชุมชน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ประธาน อสม.	จำนวน	6 คน
กลุ่มที่ 2 ประธาน/รองประธานประสานศูนย์ อปพร.	จำนวน	4 คน
กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยฯ	จำนวน	6 คน
กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรม กกต.	จำนวน	6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชน

ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะจง สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท แบบสัมภาษณ์เตรียมไว้ล่วงหน้า กำหนดคำถามสำหรับแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ตอนที่ 3 เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ตอนที่ 4 เรื่องข้อเสนอแนะในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

3.1 ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 จัดทำแบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับผู้นำชุมชน

3.1.2 ส่งแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องและการครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์

3.1.3 ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโดยการบันทึกเทปการสัมภาษณ์ผู้นำ

3.1.4 นำเทปที่ได้บันทึกไว้มาทำการถอดเทปและจัดพิมพ์ จัดเรียงข้อมูลไว้เป็นรายบุคคลสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน

3.2 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี และผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ตำรา หนังสือ งานวิจัย เอกสาร กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลการวิจัยที่เป็นผลมาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจง และในส่วนที่เป็นเอกสารข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติภูมิ เกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) นำข้อมูลที่ได้จัดลำดับไว้เป็นรายบุคคล โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามข้อเท็จจริง โดยการวิเคราะห์จะเป็นไปในรูปเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการศึกษาและสรุปเพื่อตีความต่อไป

บทที่ 4

ผลของการศึกษาวิเคราะห์

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง : กรณีศึกษา อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

การนำเสนอผลการวิจัย เป็นการสรุป ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาจากกลุ่มผู้นำชุมชนที่ดำเนินการอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท และจากเอกสาร งานวิจัย บทความ อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	54.54
หญิง	10	45.45
รวม	22	100
อายุ		
ระหว่างไม่เกิน 20 - 30 ปี	6	27.27
31 - 40 ปี	5	22.72
41 - 50 ปี	5	22.72
51 ปี ขึ้นไป	6	27.27
รวม	22	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	6	27.27
แต่งงาน	12	54.54
หย่าร้าง	4	18.18
รวม	22	100
ตำแหน่งผู้นำในชุมชน		
กลุ่มที่ 1 อสม.	6	27.27
กลุ่มที่ 2 อปพร.	4	18.18
กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยฯ	6	22.72
กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรม กกต.	6	27.27
รวม	22	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	6	27.27
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	9	40.90
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	4	18.18
ปริญญาตรี	3	13.63
รวม	22	100
ประสบการณ์เป็นผู้นำชุมชน		
ต่ำกว่า 1 ปี จนถึง 1 ปี	3	13.63
2 - 5 ปี	4	18.18
6 - 10 ปี	10	45.45
มากกว่า 10 ปี	5	22.72
รวม	22	100
อาชีพหลักของผู้นำชุมชน		
เกษตรกร	11	50
ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	4	18.18
ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ห้างร้าน	5	22.27
อื่นๆ	2	9.09
รวม	22	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลทั่วไป รายละเอียด ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 54.54 และหญิงจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45

อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และอายุระหว่าง 31- 40 ปี เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 -50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงาน จำนวน 12 คน ร้อยละ 54.54 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18

ตำแหน่งกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งกลุ่มผู้นำชุมชนเท่ากัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 และกลุ่มผู้นำ อปพร.น้อยสุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุดจบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมา ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.63

ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ครึ่งหนึ่งเป็นผู้นำชุมชนอยู่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา มากกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 รองลงมา ระหว่าง 2-5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ ต่ำกว่า 1 ปี จนถึง 1 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

อาชีพหลักของผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ห้างร้าน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27 รองลงมา ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

1. บทบาทในการร่วมมือ/กิจกรรมทางการเมือง

ความร่วมมือและกิจกรรมทางการเมือง หมายถึงการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่หลากหลายกันไป จากบทสัมภาษณ์ของผู้นำชุมชนประกอบด้วยข้อคิดเห็นดังนี้

1.1 การรณรงค์

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์นายแจ่ม สุขนุ่น มีความเห็นสรุปได้ว่า

“...ได้เคยเสนอทาง อบต. หรือเทศบาลให้มีเครื่องเสียงนำทาง เช่นวงดุริยางค์ แครน กลองยาว เครื่องแห่ เพื่อสร้างจุดสนใจหรือสีสันกับผู้ผ่านไปมา ในขณะเดียวกันให้ผู้ที่อยู่ทั้งสองฝั่ง ทางได้หยุดหันมาสนใจริ้วขบวนด้วย...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์นางสุรินทร์ กสิกรรม มีความเห็นสรุปได้ว่า

“...เคยร่วมจัดกิจกรรมล้อเลียนการเมืองด้วย เพื่อแสดงให้เห็นสถานการณ์ บ้านเมืองในปัจจุบันที่กำลังเป็นอยู่ เช่น จัดทำให้คนเสื้อแดงเสื้อเหลืองกอดรักกัน จัดทำหุ่นไล่กาที่ แสดงผู้ถือเงินขายเสียงแล้วมีดาบคอยจ้องประหารชีวิตจากเพชฌฆาต หรือหุ่นที่ทำให้ผู้นำจับมือกัน จัดทำภาพวาดวิวน้ำท่วม ประชาชนอดอยากแย่งชิงอาหาร เพราะมีนักการเมืองกักตุน โดยให้ มองเห็นหรือสอดคล้องกับดังสุภาภิตการเมืองที่ว่า ไม่มีมิตรแท้และศัตรูที่ถาวร การแข่งขันใน สนามเลือกตั้งจะเห็นว่าสู้กันหนักหน่วงมากแพ้กันไม่ได้ แต่เวลาเปลี่ยน การเมืองเปลี่ยน หลายคน อาจหันมาอยู่ร่วมทีมหรือพรรคเดียวกันก็ได้ในอนาคต มีให้พบเห็นบ่อยครั้งทางการเมือง ประเด็น เหล่านี้จำเป็นต้องรณรงค์สร้างความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น...”

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นายรัชชัย มีโพธิ์ มีความเห็น สรุปได้ว่า

“... เคยร่วมจัดให้มีล้อแผ่นป้ายผ้า ป้ายกระดาษ หรือป้ายไวนิลหลายๆ หลากหลาย ยิ่งขึ้น ที่มีข้อความสื่อให้ประชาชนทราบถึงพิษภัยของการขายเสียง เช่น “ซื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” “รักทุกชีวิต ป้องกันการขายสิทธิ์เดี๋ยวนี้” “ผู้ทรยศบ้านเมือง ของงวิบัติ” “จงช่วยกัน เป็นหูเป็นตา ถ้าใครคิดมาขายเสียง” “ช่วยกันโกงวันนี้ จะไม่มีพื้นที่อาศัยอยู่” เป็นต้น โดย เกณฑ์ลูกบ้านออกไปร่วมกับหน่วยงานต่างๆ สร้างสีสัน นอกจากเด็กนักเรียน...” สุภาภิตโบราณ ถือว่ายังใช้ได้ดีในสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่เห็นโรงศพไม่หลังน้ำตาประชาชนยังเห็นว่าอนาคตของ การเมืองมองไม่ค่อยเห็น เป็นเรื่องที่อยู่ไกล แต่พอสัมผัสกับเงินบ่อยครั้งเข้าจึงรู้ว่า นักการเมืองหัน หลังให้ทุกครั้งมาหาบอยเฉพะเวลามีการเลือกตั้ง แต่ได้รับการเลือกตั้งแล้วปรารถว่า ไม่น่ารับเงิน เลย ตรงนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะรณรงค์อย่างไรให้เข้าใจ เข้าถึง สามารถพัฒนาทางความคิดของ ประชาชนให้หันกลับมาต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. โดยการสัมภาษณ์นายสุพัฒน์ เปี่ยมเงิน มีความเห็นสรุปได้ว่า

“...ร่วมกันทำการรณรงค์แจกแผ่นปลิว โดยข้อความเน้นย้ำความเสียหายอันใหญ่ หลวงของการขายเสียง ในขณะเดียวกันที่ริ้วขบวนเดินผ่านหมู่บ้าน ชุมชน หรือมียานพาหนะแล่น

ผ่านไปมา อปพร. จักได้จัดชุดเดินแจกแยกจากริ้วขบวนเข้าไปพูดคุยสนทนา เข้าถึงทุกหลังคาเรือน เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้ใคร่ครวญคิดว่าเขามาเดินรณรงค์เพื่ออะไร เมื่อผู้นำมีความตื่นตัวแล้วชาวบ้านต้องสนใจ ยกเว้นไม่มีตัวแปรอื่น คือผู้นำอีกด้านหนึ่งเช่น กำนัน ผู้ใหญ่ คอยขัดขวางไม่เห็นผลร้ายที่จักเกิดขึ้นภายหลังของการขายเสียง...”

ด้านนายประสิทธิ์ พิมพ์ขาว มีความเห็นสรุปได้ว่า “...ทำการจัดทำหุ่นฟาง ให้เหมือนนักโทษอยู่ระหว่างถูกประหารชีวิต แต่เปลี่ยนมาเป็นการใช้ข้อความติดกับหุ่นว่า “นักชื้อเสียงเลือกตั้งต้องถูกประหาร” มีคนคอยถือดาบทำท่าจ้องไปที่ลำคอ เป็นการขู่เตือนสติพวกบ่อนทำลายสังคม พวกเห็นแก่ตัว เข้ามาเล่นการเมืองเพื่อปล้นชาติ ไม่ต่างกับการเป็นผู้ค้ายาเสพติด..”

ทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสรุปได้ว่า แต่ละกลุ่มใช้วิธีการรณรงค์ป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงที่แตกต่างกันไป โดยต้องการให้เห็นหรือสร้างจินตนาการของจริง ที่ตื่นตา ตื่นใจมากที่สุด เช่นการล้อเลียนการเมือง การทำหุ่นไล่กา การเกณฑ์ลูกบ้าน จัดทำหุ่นฟาง การแจกแผ่นปลิว การใช้เครื่องแห่ การรณรงค์ในแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละกลุ่มจึงเป็นการจัดทำที่ไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง อยู่ที่วัสดุอุปกรณ์จะหาได้มาสะดวก เป็นการสะดวกต่อการสื่อสารให้ประชาชนทราบ

1.2 การส่งเสริมความรู้/ประสานงาน

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์ นายสมชาย หอมละออ ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“...เคยสอดแทรกการส่งเสริมความรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีความสำคัญมากในแต่ละปี อบต. และเทศบาล หรือหน่วยงานต่างๆ จะมีโครงการ/กิจกรรมต่างๆ มากมายเช่น โครงการยาเสพติด โครงการแข่งขันกีฬา โครงการสานฝันครอบครัวสัมพันธ์ โครงการขึ้นปีใหม่ เป็นต้น ส่วนราชการจะประสานขอความร่วมมือไปยัง อปพร. ในแต่ละตำบลจะมีผู้นำ อปพร. ที่สามารถสอดแทรกการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการเป็นวิทยากรเสริมให้กับส่วนราชการที่จัดอบรมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี บางครั้งอาจจะดีกว่าวิทยากรของหน่วยราชการ เพราะเป็นผู้รู้จริง เห็นจริง นำประสบการณ์สิ่งที่ได้พบเห็นมาอธิบาย ขยายผล หลังจากนั้นกลับไปบ้าน ไปพูดคุยกับผู้ปกครองในการโน้มน้าวจิตใจ ให้เห็นแก่ลูกหลานในอนาคต เพราะต่อไปอาจจะไม่มีการเลือกตั้ง มีการเว้นวรรค เหตุเลือกตั้งเข้าไปแล้วมีการทุจริตคอร์รัปชันกันอย่างมโหฬารต่อเนื่องมากมาย เป็นทีมงานทางการเมืองตั้งระดับเล็ก ระดับกลาง และระดับประเทศ สุดท้ายทหารบอกทนนไม่ได้ จึงใช้กำลังทหารยึดอำนาจ เพราะหากปล่อยไว้ภาษี เงินรายได้ของประเทศจะละลายหายไป 20 – 30 เปอร์เซ็นต์ อย่างนี้เด็กเยาวชนจะอยู่กันอย่างไร ชี้ให้เห็นเปรียบเทียบเป็นการเอาค่าอาหารกลางวันหรืออาหารเสริมนม ของเด็กหายไปหมด ไม่รู้ไปอยู่กับผู้นำคนไหน ตรงนี้ต้องเข้าไปสอนเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใจ มิใช่ปล่อยให้มีการเลือกตั้งแล้วถึงทำ ถ้าเป็นเช่นนั้นจะไม่เกิดการซึมซับ...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์ นายบุญโชค น้อยโต

ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“...การส่งเสริมความรู้กับผู้สูงวัย ผู้สูงวัยในที่นี้จะกล่าวแต่เฉพาะผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป สุกายิตที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” ส่วนใหญ่จะเอาเหตุทวนลมต่างๆ ที่รู้ดี รู้ชั่ว แต่กลับไม่สนใจใยดี ผู้ให้สัมภาษณ์เคยทดลองให้ความรู้ อธิบาย พูดคุยกับกลุ่มผู้สูงวัย 10 คน จะมีซัก 1 – 2 ท่าน ที่มีแนวคิดเข้าใจในเรื่องของการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง บางครั้งส่งสายตายอะเข้ย ในใจคิดว่าบ้าไปแล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรในเมื่อเขา(ประชาชน)รับกันทั้งหมดอยู่แล้ว นายจะมามั่วเที่ยวพูดขวางอยู่ไปทำไมให้มันแสดงหัวจิตหัวใจ ตรงนี้ มีทางแก้ไขโดยใช้วิธี หลักธรรมมะ ปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดในพื้นที่ช่วยนิมนต์พระมาเทศก์สั่งสอน ในเมื่อบุคคลธรรมดา อย่างเราไม่ฟังแล้วจะทำอย่างไร เคยดำเนินการแล้วได้ผล นำเทพคำสอนของพระเช่นหลวงพ่อกุณ พระพุทธทาส ไปให้ผู้ใหญ่ กำนันช่วยเปิดสอนยามเช้า จะช่วยกระตุ้นจิตสำนึกได้ในระดับหนึ่ง...”

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นายธนตร ศรีเมือง ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“... ได้ทำการส่งเสริมความรู้ให้กับผู้มาประชุมประจำเดือน พยายามสอดแทรก เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยมีหลักการคือใช้วิธีซึมซับเกือบทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง มีความสำคัญมาก บางครั้งมีปัญหาอุปสรรคอยู่มาก แต่จำเป็นต้องทำเพราะจิตใจนี้ถึงบ้านเมืองจะไปไม่รอด วังวนอยู่กับวงจรอุบาท แล้วเศร้าใจ จึงช่วยบ้านเมืองในยามวิกฤติเช่นนี้ เมื่อไปรับเอกสารมาจากอำเภอ หรืออ่านตามหน้าหนังสือพิมพ์ทราบความเคลื่อนไหวของบ้านเมืองแล้ว ก็นำความรู้เหล่านั้นมา เผยแพร่ในการประชุมประจำเดือน ชาวบ้านจะเชื่อฟังเป็นอย่างมาก ถ้าไม่มีปัจจัยอื่นมาแทรกแซง เช่น หัวคะแนนของนักการเมืองคอยจ้องทำร้ายด้วยความหวาดระแวง เพราะที่ผ่านมามีแต่ความ สุนุกสนานเคลื่อนไหวเคลงกับการซื้อเสียง...”

กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. โดยการสัมภาษณ์ นายวินัย นุ่มนวล ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“...เคยเข้าไปส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน มีความสำคัญมาก เพราะไม่ค่อยมีใครออกมาส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนในช่วงเลือกตั้ง เจียบกันหมดเหมือนป่าช้า ผู้นำที่เก่งๆ การพูดส่วนใหญ่จะหายไปหมด จะมีก็แต่ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. เป็นส่วนใหญ่ที่ยัง ฝึาคอยทำงานเกี่ยวกับการเข้าไปอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพราะ ได้รับการกระตุ้นมา (ไฟยังแรงอยู่) จาก กกต. กลาง หรือ กกต. จังหวัด จะส่งบุคลากรมาช่วยเสริม แนวคิดใหม่ๆ ให้จึงมีความรักในความเป็นชาติ รักบ้านเกิดเมืองนอน เพราะคิดว่าถ้าเราไม่ทำวันนี้ แล้วใครจะช่วยเราทำ...”

ผู้นำทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสรุปได้ว่า จะมีเหมือนกันบ้างคือ มองว่าการศึกษาอันมีความสำคัญมาก ๆ ในการเข้าไปมีบทบาทกระตุ้นเตือนสติของประชาชนให้หวนคืนกลับมา ส่วนที่

แตกต่างกันบ้างคือมองว่า ในการอบรมทางการเมืองทุกครั้งระยะเวลาจะเป็นปัญหา คนไทยบางคน อาจคิดว่ามีความรู้มากมายไม่ต้องมีการอบรม แต่สมองคนเราเปรียบเหมือนสนิม ถ้าไม่เคาะ ไม่ขัด เกลา ก็จะไม่มีประโยชน์อะไร การรับรู้เท่าทันนักการเมืองพันธุ์ใหม่ หลังจากนั้นแล้วนำความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับนำไปเผยแพร่กับประชาชน มีหน่วยงานของภาครัฐจัดการฝึกอบรมทั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด รวมถึง กกต. จังหวัด จะต้องเป็นผู้นำนักประชาธิปไตยที่แท้จริง จัดเวทีประชาคมให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตยแก่ประชาชนในทุกชุมชน คอยเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลประชาชนไม่ให้หลงผิดคิดซื้อสิทธิขายเสียง จากนักการเมืองเจ้าเล่ห์ หรือผู้มีอิทธิพลหรือ หรือผู้สนับสนุนสิ่ง การอยู่เบื้องหลัง ร่วมกับผู้นำชุมชน จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมของรัฐสภากรณีที่มาเผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย และกฎหมายที่ชาวบ้านควรรู้ แล้วนำกลับไปขยายผลโดยกลุ่มผู้นำต่างๆ และส่วนแตกต่างกันชัดเจนคือในเรื่องกลยุทธ์หรือวิธีการแทรกซึมเข้าไป ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจาก ข้อมูลการนำเสนอของหน่วยงานหรือวิทยากรแต่ละคนที่มีทักษะแตกต่างกันไป และฐานความรู้ของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน

1.3 การเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายให้ความรู้ โดยกลุ่มผู้นำชุมชนได้ให้ความเห็น ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์ นางสำรวย ศรีคลองใหญ่ ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“...ได้เข้าไปช่วยเหลือประสานงานกับเจ้าที่อำเภอ อบต. หรือเทศบาล โดยไม่จำเป็นต้องร้องขอ การไม่นั่งดูตาย เมื่อทราบว่าหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเลือกตั้ง ในฐานะที่มีจิตอาสาเป็นทุนเดิมอยู่แล้วได้เข้าไปร่วมสนับสนุนให้การเลือกตั้งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีข้อสังเกต บางครั้ง บางท้องที่มีผู้มาใช้สิทธิไม่ถึง 50% หลายหน่วยงานออกมาโทษกันไปมา บางครั้งโทษการขาดประชาสัมพันธ์ แต่กลับลืมไปว่า อปพร. นั้น มีความใกล้ชิดสนิทสนมคอยช่วยเหลือประชาชนทุกด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย ครั้นเมื่อมีการเลือกตั้ง บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้เป็นอย่างดี เยี่ยมปากขอร้องกับชาวบ้านให้ไปใช้สิทธิการเลือกตั้งกันมากๆ จากสภาพปัจจุบัน มีการณรงค์ กระตุ้นหรือการประสานงานที่ดีกับ อสม. อปพร. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บุคคลเหล่านี้ จะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ จนสามารถเกณฑ์ผู้ออกมาใช้สิทธิสูงถึง 70- 80 % ลดปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ต้องอยู่ที่ความตั้งใจจริงของจาก กกต. กลางด้วยว่าจะเปิดช่องให้มีการประสานความร่วมมือได้มากขึ้นเพียงใด เช่นการประสานติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ในที่ดินของเอกชน เพราะป้ายประชาสัมพันธ์ถ้าติดตั้งในที่ลับเกินไปประชาชนมองไม่เห็น แต่เคยมี อปพร. เข้าไปประสานการขอใช้ที่ดินของเอกชนก็จะเป็ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้นในการทราบเบอร์หรือรูปถ่ายซึ่งจะเป็นทางเลือกมากขึ้น ในการตัดสินใจเพื่อลงคะแนนเลือกคนดี...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์นางมะลิ แพทย์พินิจ

ได้ให้ความเห็นว่า

“...ได้ช่วยเหลือจัดหาสถานที่สำหรับติดแผ่นป้ายการณรงค์ เช่น ใช้สถานที่ของ อสม.หมู่บ้าน นัดหมายเครือข่ายกับทางราชการให้ได้พบปะแลกเปลี่ยนกันระหว่างหน่วยงานกับ ประชาชน ที่มีเครื่องมือพร้อม เช่น เครื่องขยายเสียง บอร์ดการติดป้าย ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ...”

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นายอุบล ปาคำ ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“... ได้ประสานงานพื้นที่ที่เสียงตรงไหนที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมาก ได้ติดต่อ ประสานให้เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางได้ลงพื้นที่ให้หนักหน่วงหรือเข้มข้นขึ้นมากกว่าเดิม...”

กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรมจาก กกด. โดยการสัมภาษณ์นายสมจิตร นุ้ยปรี ได้ให้ ความเห็นว่า

“... ได้ทำการประสานงานกองทุนหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งกลุ่มพิทักษ์สังคม ในปัจจุบันมี กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มแกนนำนักเรียน เยาวชน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน) กระทรวงศึกษาธิการ ได้แผ่ขยายจัดระบบการศึกษาไปทั่วทุกตำบล มีครูอาสา ครูจ้างสอน ไปดำเนินกิจการเป็นที่เลี้ยง มีการ รวมตัวกันจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นวิธีการช่วยเหลือสังคม พัฒนาวัด พัฒนาโรงเรียน ในกรณีนี้ ผู้นำที่ ผ่านการอบรมจาก กกด. ได้จัดสรรเวลาว่างจากการออกหน่วย ร่วมกิจกรรมเสมอ เพราะต้องเข้าไป สัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของเด็ก และเยาวชนเหล่านี้ พยายามนั่งคุยกับกลุ่ม อธิบายให้ เข้าใจถึงการซื้อสิทธิ์ขายเสียงทำอะไร มีใครชอบเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง ครูอาชวยอาจตั้ง สอนแต่เฉพาะในห้องเรียนสอนแต่ทฤษฎีการปฏิบัติยังไม่เข้าใจ แต่เมื่อเด็กเยาวชนมาพบสภาพที่ เป็นจริงของผู้ปกครองในชุมชนหรือหมู่บ้าน แล้วมาขยายความเล่าสู่กันฟัง ลักษณะแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่จะไม่ปกปิดความจริง ลูกหลานมีความไว้วางใจกันในฐานะเคยเล่นกันมาแต่เด็ก เมื่อได้ แกนนำหลักแล้วเคยของบสนับสนุนส่งเสริมโดยใช้งบประมาณของกองทุนหมู่บ้าน ให้เสนอ โครงการ/กิจกรรมกับประธานกองทุน ประจำหมู่บ้านพิจารณาและนำเสนอกองทุนพิจารณาอนุมัติ โครงการ ต่อจากนั้นจะมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้น มีผู้นำด้านอื่นๆ คอยเป็นที่เลี้ยงอีกต่อ หนึ่งสามารถขยายเครือข่ายครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ตำบล ช่วยแก้ไขในระดับหนึ่ง อย่างน้อยได้เกิด จิตสำนึกขึ้นมาโดยเห็นแก่ลูกหลานในอนาคตจะได้มีแผ่นดินอยู่อาศัยกันต่อไป ไม่ขัดแย้งแตกแยก จนอาจนำไปสู่การใช้ความรุนแรง กลุ่มคนเหล่านี้ น่าสนใจน่าที่จะพัฒนาเป็นแกนหลักของชุมชน ต่อไป...”

ทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสรุปได้ว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันไปในรูปแบบวิธีการ 2 ประเด็น คือ

ตั้งรับ โดยรอการประสานจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน กำนัน/ผู้ใหญ่

ประสานงานด้วยตนเอง หรือจัดตั้งองค์กรภาคประชาชนไว้รองรับการ

ประสานงานจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน อสม. อปพร. และผู้ผ่านการอบรมจาก กกต.

1.4 การทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์นางสาว แสงเดือน พันธุ์คงดี ได้ให้ความเห็นสรุปว่า

“... ได้เข้าไปประชาสัมพันธ์ติดแผ่นปลิว ช่วยเหลือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายอำเภอ เพื่อทำการคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติเข้าเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในหมู่บ้านของตนเองให้ได้คนดีมีความรู้ความสามารถและเป็นกลาง ส่วนใหญ่ข้าราชการหรือพนักงานที่ประจำอยู่แต่ละตำบลจะเป็นบุคคลที่มาจากต่างท้องถิ่นอื่น ไม่สามารถรู้ได้ว่าประชาชนแต่ละคนอยู่ฝ่ายไหน มีพฤติกรรมอย่างไร จำเป็นต้องเข้าไปช่วยคัดกรองในการป้องกันมิให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าไปกระทำการโกงหน่วยเลือกตั้ง ดังที่ปรากฏกับการเลือกตั้งที่จังหวัดสมุทรปราการ...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์ นางเบญจมาศ เกษประทุม ได้ให้ความเห็นว่า

“... อสม. ได้ช่วยเหลือโดยใช้ ศูนย์ ศสมช. เป็นแหล่งคิดประกาศการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และข้อมูลการเลือกคนดี ได้เป็นอย่างดี เพราะผู้นำกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด บางหมู่บ้านจะมีหอกระจายข่าวประจำของ อสม. จะช่วยส่วนราชการเปิดประชาสัมพันธ์ บางคนถือเป็นการชอบส่วนตัวที่ได้นำเรื่องสุขภาพมาเผยแพร่แล้ว มีเรื่องอื่นๆ เข้ามาเสริมจะทำให้ชาวบ้านไม่รู้สึกรับรู้แต่เรื่องเอดส์ หรือไข้หวัดนก แต่ถ้ามีเรื่องการเมืองเข้าไปสอดแทรกบ้างจะเป็นการสร้างความรู้ที่ดีให้กับประชาชน...”

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นางปราณี อิ่มอาเทศ ได้ให้ความเห็นว่า

“... หอกระจายข่าวมีความสำคัญมาก บางกรณีการประชุมไม่ได้ผล เพราะชาวบ้านติดธุระไม่สามารถมาประชุมได้ เพื่อทำให้เกิดความตื่นตัวในการไปทำหน้าที่เลือกตั้งตลอดจนแนะนำเกี่ยวกับวิธีการลงคะแนนและวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งควรจะเลือกคนดี คนเก่ง และคนกล้าเข้าไปเป็นผู้แทน บทบาทนี้ได้นำดำเนินการมาตลอด เพราะในอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท เป็นนโยบายของนายอำเภอที่ต้องการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ เพื่อสื่อข่าวสารราชการถึงประชาชนทุกเรื่อง กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเกรงใจเคารพนับถือ บอกกล่าว ตักเตือนเรื่องอะไร ผิดถูกจะเชื่อฟังเสมอ ฉะนั้น การประกาศในช่วงยามเช้า หรือเย็น ที่มีการเลือกตั้งได้ทำการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเลือกตั้งเข้าไป ตรงนี้ถือเป็นจุดเด่นของการเลือกตั้ง ที่ กกต. จะส่งเอกสารมายังหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบัน เสียงตามสายยังไม่ถือว่าครอบคลุม จำเป็นให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยเสมอ เพราะเนื่องจากหอกระจายข่าวมีมาช้านานแล้ว กรณีเป็นชุมชนของเทศบาลเริ่มขอเสียงตามสายมาก

ขึ้น แต่ ณ ปัจจุบันในพื้นที่ห่างไกลถือว่าหอกระจายข่าวจะช่วยให้มาก โดยเฉพาะกำนัน/ผู้ใหญ่ เคยถูกวิพากษ์วิจารณ์ ไม่มีงานทำคอยอาศัยแต่เงินเดือนกินไปวันๆ แต่ถ้ามีการเลือกตั้งถือว่างานเข้า เพราะมีเอกสารส่งมาให้ช่วยสื่อสารประชาสัมพันธ์มากมาย เรียกได้ว่าใช้งานคุ้มในช่วงที่มีการเลือกตั้ง...”

กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการบรมจาก กกต. โดยการสัมภาษณ์นายธนู แสงเย็น ได้ให้ความเห็นว่า

“...ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งข้อมูลข่าวสาร แต่ปัจจุบันจะมีศาลากลางหมู่บ้านเกือบทุกหมู่บ้าน (เอส เอ็ม แอล) สามารถขออนุญาตผู้ใหญ่ กำนัน หรือกองทุนหมู่บ้าน เข้าไปแสดงบทบาทเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายได้ แต่ต้องทั้งนี้จำเป็นต้องกล้าๆ หน้อย เพราะบางที่ไม่รู้ ผู้ใหญ่ หรือกำนัน ฝากใฝ่ฝายใด ก็จะไม่นับสนุนการประชาสัมพันธ์ แต่เมื่อไม่ได้ผลสามารถใช้สื่ออื่นๆ ได้แทน โทร โข่ง หรือเครื่องเสียงที่ติดตั้งประจำหน่วยระดับเพลิง ของเทศบาล หรือ อบต. ซึ่งเคยประสานการขอใช้ได้อย่างสบาย เพราะถือว่าเป็นตัวช่วยอีกแรงหนึ่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...”

ทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสรุปได้ว่า ที่มีส่วนคล้ายกันคือโดยเจตนาเน้นแสดงให้เห็นความซื่อสัตย์สุจริต เพิ่มความรู้ ความเป็นกลาง โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่ของทางราชการมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ส่วนที่แตกต่างกันคือรูปแบบและวิธีการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสะดวกในการเรียกใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เสียงตามสายหรือหอกระจายข่าวที่มีอยู่ทุกหมู่บ้าน อาศัยในช่วงเช้า หรือเย็นสละเวลานำบทเพลง ตลอดจนบทบาทหน้าที่หน่วยราชการส่งให้เกี่ยวกับแนวทางวิธีการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ทำการเปิดเพื่อตอกย้ำกระตุ้นเตือนพิษภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นทำให้ประชาชนสามารถแยกแยะชั่วดี บางคนพูดเสียงตามสายไม่ได้ก็ต้องอาศัยสื่ออื่น ๆ และมีข้อสังเกตของความไม่กล้าแสดงออก เพราะเกรงกลัวผู้มีอิทธิพล

2. บทบาทในการควบคุมและการคัดค้านการเลือกตั้ง

2.1 การควบคุมการเลือกตั้ง โดยกลุ่มชุมชนต่างๆ ได้แสดงความเห็นไว้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์นายสมชาย หอมละอ อ มีความเห็นสรุปได้ว่า

“... ได้เคยเข้าร่วมกันตั้งด่านสกัดจุดล่อแหลมเส้นทางการเงินของนักการเมือง เจ้าเล่ห์เหลี่ยม ทรอกชอยที่เป็นทางลัดเข้าหมู่บ้าน...”

“... เคยเข้าร่วมตรวจค้นบ้านหั่วคะแนนสำคัญ เมื่อมีการข่าวที่ชัดเจนแน่นอน และมีการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อขอกำลังมาในยุคที่มีการก่อตั้ง กกต. ขึ้นมาปีแรกๆ ตอนหลังขบเขาไม่ค่อยตื่นตัว กลุ่มบุคคลดังกล่าวเคยดำรงตำแหน่ง สจ. ซึ่งมีบทบาทสำคัญคือทราบว่าเป็นหั่วคะแนนใหญ่ของอดีต ส.ส. หลายสมัย...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์นางอุไรวรรณ อินทะ มีความเห็นสรุปได้ว่า

“...เคยค้นคว้าการหาข่าว เพื่อป้อนข้อมูลให้กับ กกด.จังหวัด แม้จะทำได้ไม่เต็มที่ แต่เมื่อมีจิตอาสาแล้วจะมีตำแหน่งหรือไม่มีตำแหน่งทางราชการก็มีความสำคัญ แต่ต้องการทำดีเพื่อสังคมแล้วทำไปเรื่อยๆถึงจะปิดทองหลังพระ แต่ก็จะสามารถป้องปรามมิให้นักการเมืองเจ้าเล่ห์ได้ใจ จะเห็นว่า อสม. เป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนเชิงนโยบายหลักคือดูแลเรื่องสุขภาพ แต่เมื่อนึกถึงงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขแล้วจำเป็นต้องทำ เพราะนโยบายสาธารณสุขยังเป็นปัญหาสำคัญของชาติ โงงโง่งกันแน่ถ้าเกิดการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพราะตอนอบรม อสม. ได้เข้าใจจิตอาสาของ อสม. เป็นอย่างดียิ่งในประเด็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ เต็มใจ ตั้งใจ เชื้อมั่น ศรัทธา เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต ตามบทบาทและหน้าที่ที่กำหนด...” และนอกจากนี้ อสม. กลุ่มนี้ยังให้แง่คิดว่า “... จะไม่เรียกร้อยหรือแสวงหาผลประโยชน์ใดๆ โดยอาศัยตำแหน่งหรือบทบาทหน้าที่นี้เป็นอันขาด...” ตรงนี้ถือว่าได้ใจผู้สัมภาษณ์ เพราะถ้ามีผู้นำที่มีจิตวิญญาณเช่นสักครั้งหนึ่งของชุมชน ประเทศไทยเจริญอย่างแน่นอน

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นายบำรุง ปุ้ยออด ได้ให้ความเห็นว่า “...เคยเข้าร่วมการวางแผนสายล่อจับ ในเมื่อสิ่งสำคัญที่สุดในการแจกใบแดง ใบเหลืองคือพยานหลักฐาน จุดจบของการเลือกตั้งแต่ละครั้งคือ การเล่าขานเป็นตำนานทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งคือการซื้อสิทธิ์ขายเสียง แต่ขาดพยานหลักฐาน ในเมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ซ้ำซาก จึงต้องหาพยานเหมือนกรณีล่อซื้อยาบ้าซึ่งดำเนินการสำเร็จมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน ควรนำมาปรับใช้ จะเกิดประโยชน์ไม่น้อย กกด. เคยประสานมา ประเด็นนี้น่าสนใจ ผู้วิจัยเคยคิดว่า กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านหายไปไหนหมด ศักดิ์ศรีของความเป็นผู้นำไม่มีในทุกคน ถ้าหน่วยงาน กกด.กลาง ใช้บุคคลเหล่านี้ให้เป็นน่าจะมีบทบาทมากกว่าที่เป็นอยู่...”

กลุ่มที่ 4 ผู้ผ่านการอบรมจาก กกด. โดยการสัมภาษณ์นางรัชฎา เพิ่มพูล ได้ให้ความเห็นว่า

“...ได้มีการร่วมมือให้ข้อมูลสืบสวน สอบสวน เพราะคนในพื้นที่ย่อมรู้ข้อมูลทุกอย่างเป็นอย่างดีดีกว่าคนนอกพื้นที่ การใช้คนนอกมาเป็นพนักงานสอบสวนย่อมเกิดปัญหาข้อมูลเชิงลึก ถ้ามีการแต่งตั้งอนุกรรมการทำงานด้านสืบสวน สอบสวน ควรคัดเลือกจากผู้นำด้านนี้เข้าไปเสริมผู้ผ่านการอบรมจาก กกด. จะช่วยการข่าวได้ดียิ่งขึ้น...” ประเด็นนี้กลุ่มผู้นำได้ให้แง่คิดเพิ่มเติมว่า ผู้ผ่านการอบรมยังกลัวๆ กลั้วๆ อยู่มากในการทำหน้าที่หลังจากที่เข้ารับการอบรมกลับมาแล้ว จากข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มนี้ไม่น่าจะขึ้นตรงต่อใคร ก็ทางอำเภอ หรือจังหวัด หลายฝ่าย เคยมีความหวังกับกลุ่มนี้ แต่เมื่อทดสอบแล้วหลังการอบรมแล้ว แม้จะมีบทบาทสำคัญอยู่มากแต่ยังไม่กล้าดำเนินการใดๆ ฉะนั้นคงต้องไปดูในเรื่องรายละเอียดของปัญหาอุปสรรคต่อไป

“...เคยทำหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สามารถเป็นหูเป็นตา ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคือในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งละสองคน ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอและพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง กรณีที่มีการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ผู้นำ อปพร. เมื่อพบเห็นการกระทำผิดการเลือกตั้ง สามารถดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ถ้าผู้พบการกระทำผิดเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งให้ดำเนินการกล่าวโทษหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

กรณีที่เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งพบการกระทำผิดขัดขวางในวันเลือกตั้งหรือได้รับแจ้งโดยมิพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือ และผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้ง ผู้นำ อปพร.. สามารถแจ้งให้ผู้มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวน และให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำผิดซึ่งหน้า ยกตัวอย่างเช่นร่วมจับกุมคนเมาเข้าทำลายป้ายของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ช่วงแรกๆ จะมีการทำลายบ่อยมาก แต่เมื่อจับกุม 1- 2 ครั้งก็จะไม่มีใครกล้าทำอีก เมื่อตรวจพบคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัด หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐผู้ได้รับมอบหมาย หรือเห็นว่าคณะกรรมการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการไปในทางที่เกิดความเสียหายแก่การจัดการเลือกตั้ง ลักษณะให้คุณให้โทษ เช่นความเป็นเครือญาติ การเป็นสามภรรยากระหว่างปลัดและอดีตนายก อบต. อดีตนายกเทศมนตรี สมัยดำรงตำแหน่งอยู่ (ก๊ก) อาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำตักเตือน น่าจะมีการโยกย้ายหน่วยงานเช่นจังหวัดสมุทรปราการ ผู้นำชุมชน สามารถเสนอความเห็นหรือรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจมีหนังสือแจ้งให้ปฏิบัติ ดังนี้

- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุติหรือระงับการกระทำดังกล่าวไว้ชั่วคราวได้
- พ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบและแต่งตั้งบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่แทน
- ส่งมอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกแก่บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และให้บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ที่แต่งตั้งแทน

- ให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ฝ่าฝืนที่ก่อให้เกิดการทุจริตการเลือกตั้ง

ทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสรุปได้ว่า มีความแตกต่างกันในรูปแบบและวิธีการคือ บางกลุ่มใช้ร่วมตรวจค้น บางกลุ่มร่วมตั้งด่าน เข้าล่อจับ ร่วมสอบสวน ช่วยเสริมกำลัง รบก. ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต่างๆประสานเข้ามา และต้องดูทิศทางการเมืองในแต่ละช่วงเวลาจะสามารถเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการควบคุมได้มากน้อยเพียง

2.2 การคัดค้านการเลือกตั้ง

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์นางสาวแสงเดือน พันธุ์คงดี ได้ให้ความเห็นว่า

“...เคยเป็นผู้นำคัดค้านที่ดีมีคุณภาพ นั่นคือการเป็นคนกลาง นับว่าเป็นประเด็นสำคัญในระบบการเมืองระบอบประชาธิปไตย ทุกวันนี้จะยังประสบปัญหาในสังคมไทยปัจจุบัน เพราะการคัดเลือกผู้นำให้เข้ารับการอบรมจะหาได้ยากมาก ถ้าไม่มีค่าตอบแทนให้จะเห็นว่าในแต่ละตำบลหนึ่งๆ ข้อมูลผู้เข้ารับการอบรมบางแห่งน้อยมาก ขณะที่เป้าหมายของ กกต. จังหวัดต้องการผู้รับการอบรมโดยตรงประมาณตำบลละไม่ต่ำกว่า 20 คน แจกยอดแล้วก็ไม่ไป ไม่รู้จะทำอย่างไร นั่นแสดงว่ามีนัยยะสำคัญอย่างไร คนเหล่านี้จึงไม่ให้ความสำคัญในการแสดงออกของความเป็นผู้นำที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว ส่วนใหญ่ไม่เอียงซ้าย ก็เอียงขวา พอเงินมาก็หลบหูหลบตาส่งเสริมคนเลว คนไม่ดี ให้เข้าไปอยู่ในสภาไม่สามารถแยกแยะความรู้สึกชั่วดีได้ การวิพากษ์วิจารณ์ที่ดี มีคุณภาพ ต้องมีข้อมูลที่ชัดเจน เป็นจริง ไม่ใช่ร้ายป้ายสี มีใจเป็นธรรม และเป็นกลางทางการเมืองสามารถเข้าไปคานอำนาจของระบบอุปถัมภ์ในส่วนของกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านหลายท้องที่คอยจ้องแต่รับเงินจากนักการเมืองอาชีพ ไม่รู้สึกชั่วดี ทั้งนี้การเป็นผู้วิจารณ์ที่ดีต้องศึกษารายละเอียดของผู้สมัครรับเลือกตั้งพอสมควร เช่น

- ข้อมูลส่วนบุคคล
- ภูมิหลังการประกอบอาชีพของผู้สมัคร
- พื้นฐานครอบครัวของผู้สมัคร
- ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร

เมื่อพิจารณาแล้วมีเหตุผลเพียงพอคือการชื่อเสียงแพร่หลายจึงได้ร่วมลงมือคัดค้านไป ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับอนุกรรมการของ กกต. จังหวัดได้ดำเนินการต่อไป...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) โดยการสัมภาษณ์นายบุญช่วย ศรีลำไย ได้ให้ความเห็นสรุปว่า “... เป็นอีกบทบาทหนึ่งที่สามารถทำได้ของผู้นำ อสม. ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป ผู้สมัครทุกคนล้วนมีประสบการณ์ซื้อขายเสียงที่ไม่ธรรมดา ข้อสังเกตให้ตีปัจจุบันจะไม่มีผู้สมัครมากมายเหมือนสมัยก่อนบางสนามเลือกตั้งในอดีตบางแห่งจะมี 5-10 คน แต่เปรียบเทียบ

สมัยนี้มี คู่ต่อสู้ที่สมัคร 1 - 2 คน เหตุที่น้อยลงเพราะคนดีมีคุณธรรมจะเข็ดหลาบไม่กล้าลงแข่ง แข่งไปกลัวเสียค่าสมัคร เพราะอย่างไรก็สู้นักการเมืองทุนหนาไม่ได้ หรือกลุ่มการเมืองบางคนจะฉลาด โดยนำลูกเมีย บุตร หลาน มาสมัครเลือกตั้ง รุ้งท้ายไว้ 1 คน เมื่อพลาดถูกใบแดงก็จะนำ ผู้สมัครหมายเลข 3 ขึ้นมาต่อสู้แทน ดังนั้นการร่วมกตัญอย่างมีคุณภาพเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงจะช่วยบรรเทาความรุนแรงได้ในระดับหนึ่ง เมื่อกตัญไม่ได้ผลจึงต้องทำหนังสือคัดค้าน...”

ประเด็นการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อสม. ท่านนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “... เนื่องจาก อสม. รู้จักคนในหมู่บ้านเป็นอย่างดีจึงจำเป็นต้องทำเรื่องนี้ควบคู่ไปกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งหากพบว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อก็แนะนำให้ไปเพิ่มชื่อหากพบชื่อบุคคลที่ไม่มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในบัญชีรายชื่อก็แนะนำให้เข้าบ้านไปขอดอนชื่อ ขณะเดียวกันก็ต้องดูแลตรวจสอบว่ามีการย้ายบุคคลเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านโดยมิชอบ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้สมัครบางคนหรือไม่ขณะเดียวกันก็ต้องดูแลตรวจสอบว่ามีการย้ายบุคคลเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านโดยมิชอบเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้สมัครบางคนหรือไม่

จากข้อมูลเมื่อประมาณ 5 ปี ที่ผ่านมามีการย้ายข้ามถิ่นเพื่อไปช่วยเหลือพวกพ้องญาติพี่น้อง ในตำบล หรือหมู่บ้านต่างท้องถิ่น โดยเห็นแก่ค่าตอบแทนประมาณ 1,000 บาท ปัจจุบันยังไม่มีมีการย้ายกลับ ต้องเรียกลูกบ้านมาคุยให้เข้าใจ แล้วย้ายกลับภูมิภาคเสีย จะสังเกตเห็นว่าถ้ามีรายชื่อไปแฝงที่อื่นยากต่อการควบคุมเพราะหวัะเนนจะลักลอบเข้ามาติดต่อโดยตรงไม่ผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้านเพราะกลัวว่าไม่ใช่ลูกบ้านของตนเอง...”

กลุ่มที่ 3 ผู้นำกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นายบำรุง บางบุญฤทธิ์ ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า

“...เคยเฝ้าระวังจับกุมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในช่วงการก่อตั้ง องค์กร กต.ใหม่ ๆ รู้สึกมีความเข้มข้นหน่วยราชการปกครองอำเภอและตำรวจสนใจเข้าเคลียร์พื้นที่ เมื่อทราบว่าเป็นพื้นที่ใดมีการซื้อเสียงเข้มข้น หรือภาษาราชการเรียกว่าพื้นที่สีแดง ในส่วนนี้ กต.จำเป็นต้องมีแผนในการกตัญอย่างหนักหน่วง จัดทำแผ่นปลิวบทกำหนดโทษให้ทราบโดยทั่วกัน ประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้องวางกำลัง จัดชุดสะกดรอยตามกลุ่มหวัะเนน ตรวจสอบเงิน ธนบัตรใบละร้อย ใบละห้าร้อย หรือใบละพันบาทที่เข้ามาในหมู่บ้านเป็นจำนวนมากนั้นถือว่าผิดปกติในช่วงหาเสียง ต้องตั้งสันนิฐานไว้ก่อน ในยามปกติทำไม่ไม่มี แต่ช่วงเลือกตั้ง กลับมีธนบัตรสะพัด ร้านค้าขายของดีผิดปกติ ควรแจ้ง กต. จังหวัดให้อายัดและตรวจสอบเส้นทางการเงินด้วยวิธีอื่นๆ

การข่าวหรือสื่อมวลชน ต้องแม่นยำ ทำงานต้องทำเป็นทีม และทีมงานต้องไว้ใจได้ถ้าข่าวรั่วการกตัญเพื่อจับกุมจะไม่ได้ผล ต้องร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ออกหน่วยลงพื้นที่ เพราะถ้ามีตำรวจไปด้วยจะเป็นการป้องปรามได้ระดับหนึ่ง ต้องคอยประสานงานกับ ก.ก.ต. ท้องถิ่นตลอดระยะเวลาในการแจ้งเบาะแส หรือให้ข่าวความเคลื่อนไหวของนักเลือกตั้งซื้อเสียง

เพราะการข่าวดี มีการวางแผนกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ให้ทุกคนกลัวว่า จะมีสายลับสายลับฝังตัวอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะผู้สมัครกลัวจับได้แล้วส่งเรื่องให้ ก.ก.ต. แจกใบแดง และจะต้องพยายามหาแนวร่วมให้ได้มากที่สุด แต่ผ่านมาหลายปี รู้สึกว่าเบาบางความเข้มข้นไปมาก...”

“...เคยทำการช่วยเหลือตรวจสอบผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนี้
วิธีตรวจสอบผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผู้อำนวยการทะเบียนกลาง มีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้อง ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. สามารถเข้าไปตรวจสอบดูรายละเอียด คือ

- มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้รับสัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

- มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
- มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

- คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

- เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

- ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

- อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

- มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเมื่อได้มีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. สามารถตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ณ ที่ปิดประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลาง หรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งให้เจ้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวันในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผิดพลาด หรือมีเหตุอันควร

เชื่อได้ว่ามีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ถ้ากรณีดังกล่าวเป็นความจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขหรือถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

การเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบวันเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งแล้ว ให้รีบตรวจสอบหลักฐาน ถ้าเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้เพิ่มชื่อนั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็วและผู้แจ้งและเจ้าบ้านทราบ แต่ถ้าเห็นว่าเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้แจ้งหรือเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งเพิ่มชื่อนั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและให้ผู้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยเร็ว

การถอนชื่อ เมื่อผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันได้รับคำร้อง ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏว่าชื่อบุคคลอื่นซึ่งมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนเมื่อเจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงให้เห็นว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้นอยู่ในทะเบียนบ้าน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กรณีขอถอนชื่อในวันเลือกตั้ง) มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งให้เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายทราบโดยเร็ว ถ้าผู้ที่

ถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าว มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และได้ยื่นคำร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว วินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยให้เป็นที่สุดกรณีศาลมีคำสั่งพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใดและคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งคำพิพากษานั้นแล้ว ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บันทึกไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

กรณีการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อการเลือกตั้งผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. คอยตรวจสอบมิให้ผู้ใดดำเนินการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ กรณีดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้าน เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการย้ายโดยมิเหตุผลอันสมควร

การย้ายบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อยู่อาศัยจริงการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

การแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เว้นแต่ได้แจ้งเหตุดังต่อไปนี้ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สามารถในการใช้สิทธิเลือกตั้งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งไม่อยู่ในภูมิลำเนาในวันเวลาเลือกตั้ง เหตุอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาวิธีการแจ้งเหตุจำเป็นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หรือแจ้งเหตุผ่านทางไปรษณีย์ได้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเก็บหนังสือแจ้งเหตุไว้เป็นหลักฐาน การแจ้งเหตุดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

ในการแจ้งเหตุดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง และในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้ทำหนังสือแจ้งเหตุดังกล่าวต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้งได้ การที่ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. ช่วยเหลือแนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดข้างต้นคือการตรวจสอบบัญชี

ผู้มีสิทธิ การเพิ่มชื่อ การถอนชื่อ การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะสามารถช่วยให้ไม่มีผู้ใดกล้าทุจริตการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเป็นการป้องกันชื่อสิทธิขายเสียงได้ระดับหนึ่ง ข้อสังเกตทุกครั้งของการเลือกตั้งต้องไม่ลืมว่าในแต่ละหน่วยเลือกตั้งต้องมีญาติ พี่น้อง พวกพ้อง ผู้สมัครอาจจะแฝงอยู่ในคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง อาจฉวยโอกาสถ้าไม่มีผู้ตรวจสอบอย่างเข้มงวดและใกล้ชิด...”

“... ทำการแนะนำลูกบ้านในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งได้ เพราะอาจจะทำให้ผู้อื่นมาใช้สิทธิแทนตน ต้องไม่ลืมว่าชื่อยกภูมามีปรากฏให้เห็นตามสื่อมวลชนบ่อยครั้ง ประชาชนบางคนอาจแฝงตัวเข้ามาเป็นกรรมการ โดยเฉพาะพวกที่ฝักใฝ่การขายเสียง กรรมการเหล่านี้จะรู้ว่าบุคคลเหล่านั้นไปทำงานที่แห่งอื่น เมื่อสบบช่องผลจากการควบคุม อาจจะทำการปลอมลายเซ็นแล้วกากบาทหย่อนบัตรเลือกตั้งลงในคูหา...”

“... ทำการเชิญชวนประชาชนอาสาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เพราะบางครั้งจะเกิดความเกรงกลัวความผิดพลาดจากการขานคะแนน นับคะแนน เหตุจากความประหม่า ตื่นเต้น หรือกลัวการประท้วงจากผู้สังเกตการณ์ แต่หากไม่ประสงค์จะเป็นก็ขอให้ช่วยกรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งพิสูจน์ตัวบุคคลว่าที่มาลงคะแนนกับชื่อที่อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ อย่างน้อยมีคนอื่นเข้าไปร่วมด้วยกับ คณะกรรมการคนอื่น ๆ แทนที่จะมีฝ่ายของตนเองเพียงฝ่ายเดียว จะไม่กล้ากระทำการโกงทั้งหีบเหมือนดังเช่นเป็นข่าวคึกโครมในจังหวัดสมุทรปราการ...”

“... ทำหน้าที่ช่วยเหลือฝ่ายอำนาจการเลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นจำนวนมากเช่น ตามข้อ 7 และข้อ 10 กำหนดให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศกำหนดการเลือกตั้ง ณ สถานที่ที่เห็นสมควร และให้ทางอำเภอทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบกำหนดวัน สถานที่เลือกตั้ง และอื่นๆ ซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอจะต้องขอความร่วมมือให้กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ บทบาทในฐานะพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งจะต้องจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม พนักงานฝ่ายปกครองคือใคร ซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 27 ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16) พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหมายถึง พนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนรวมทั้งพศดี เจ้าพนักงานสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ในเมื่อการกระทำอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมี

อำนาจหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยตามมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามพระบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 ดังนี้

มาตรา 26 บัญญัติว่าให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

มาตรา 27 บัญญัติว่ากรณีที่มีการกระทำความผิดให้ผู้พบการกระทำความผิดแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจพบการกระทำความผิดในวันเลือกตั้งหรือรับแจ้งโดยมีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือและผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวในบริเวณเลือกตั้ง ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจจับกุมและควบคุมตัว ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

มาตรา 28 ในกรณีที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (ซึ่งมีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอยู่ด้วย) แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่ามีการกระทำความผิดให้พนักงานสอบสวนดำเนินการทันที โดยไม่ต้องมีผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง 2545 บัญญัติว่าผู้ที่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อลงคะแนนหรืองดเว้น ไม่ลงคะแนนให้กับผู้สมัครใด “เรียกว่าขายเสียง” ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ผู้กระทำความผิดได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการเลือกตั้งหรือซึ่งคณะกรรมการเลือกตั้งมอบหมาย มอบหมายก่อนหรือวันเลือกตั้ง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

แนวทางการดำเนินการผู้กระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

- การรายงาน เมื่อผู้ใหญ่บ้านทราบว่ามีผู้กระทำความผิดกฎหมายหรือสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ต้องแจ้งความต่อกำนันให้ทราบเมื่อกำนันได้ทราบเหตุหรือรับแจ้งก็ให้แจ้งความต่อนายอำเภอ

- การสอบสวน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีอำนาจในการสอบสวน ในฐานะที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองแต่มีตำรวจคอยช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา หรือเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา การสืบสวนหมายถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด เช่นการออกไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเพื่อหาข้อเท็จจริงพยานหลักฐานเหตุการณ์ของกลางการตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยหรือการหาข่าวภายในหมู่บ้านตำบลของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนหนึ่งของการสืบสวน

- การจับกุมผู้กระทำความผิด กำหนดผู้ใหญ่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจึงมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดก็ให้จับกุมผู้นั้นได้และรีบนำส่งต่อนายอำเภอหากเป็นผู้ใหญ่ให้นำส่งต่อกำนันเพื่อกำนันจะได้นำส่งนายอำเภอต่อไป

อย่างไรก็ตามการจับกุมต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดต้องมีหมายจับแต่มีข้อยกเว้นให้จับโดยไม่ต้องมีหมายจับในกรณี ดังนี้

- เมื่อบุคคลนั้น ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังบัญญัติไว้ในมาตรา 80 ของประมวลกฎหมายวิธีความอาญา

- เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายาม กระทำความผิดหรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมืออาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถใช้ในการกระทำความผิด

- เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้น ได้กระทำความผิดมาแล้วและจะหลบหนี

- เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดและแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว

วิธีการจับกุม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดแนวทางไว้ซึ่งต้องปฏิบัติ ดังนี้

- ต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วส่งให้ไปยังที่ทำการพร้อมตัวผู้จับ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไปถ้าบุคคลนั้นขัดขวางหรือหลบหนี ผู้มีอำนาจใช้วิธีการหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับกุมเช่น ไล่กุญแจมือ ผูกมัดมือ หรือทำตามความเหมาะสมโดยทำการควบคุมตัวไว้

- ผู้ทำการจับต้องเอาตัวไปยังที่ทำการฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันทีและเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ถ้ามีหมายจับให้เอาหมายดังกล่าวออกอ่านให้ผู้ถูกจับรับฟัง ทั้งให้แจ้งเหตุที่จับนั้นด้วย

- การค้นตัวต้องสุภาพ กรณีเป็นผู้หญิงให้ผู้หญิงอื่นทำการค้น

- ห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมผู้จับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันเขาหลบหนีเท่านั้น...”

กลุ่มที่ 4 ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. โดยการสัมภาษณ์นายสมควร โห้คลัง ได้ให้ความเห็นว่า

“... เคยคัดค้านการเลือกตั้ง (การนับคะแนนใหม่) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งแล้ว ผู้ผ่านการอบรมของ กกต. ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เห็นว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยทุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมหรือไม่ถูกต้อง ให้ผู้มีสิทธิคือผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งการให้นับคะแนนใหม่ หรือมีกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น หรือเชื่อได้ว่า

มีการฝ่าฝืนกฎหมาย สามารถเสนอให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีคำสั่งนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้หน่วยราชการของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่หน่วยงานดังกล่าว เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา และมีอำนาจขอให้ศาลส่งเอกสาร หลักฐานและพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ กรณีที่มีการส่งสัจการนับคะแนนที่สุ่มมาก บางครั้งไม่ถึง 10 คะแนน สุดท้ายก็ทำให้ประชาชนหายข้องใจ...”

“...เคยเสนอเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพราะได้ไปอบรมมา การเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้นำสืบทราบได้ว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้สมัครผู้ใดกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อนให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำความดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น มีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. ก็จะรายงานผลการสืบสวนสอบสวนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกราย เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยมีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน ผู้ใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น ให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครนั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้สมัครนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น

เมื่อ กกต. มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครคนใดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการให้การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครผู้นั้นด้วย และต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด แต่ปรากฏว่าผู้นำกลุ่มนี้ได้รายงานทางโทรศัพท์แล้วแต่ ทาง กกต. จังหวัด แจ้งว่าหาพยานหลักฐานไม่ได้ก็ยากที่จะแจกใบแดง ทั้งๆ ที่ทราบกันทั้งหมู่บ้าน นาย ก. ซื่อเสียด...”

“...เคยทำหน้าที่ควบคุมค่าใช้จ่ายและวิธีการหาเสียงเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพราะตอนอบรมวิทยากรแจ้งว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด จำนวนเงินค่าใช้จ่ายให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทนและทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทนทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร โดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอมในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่า

หรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น

บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม เว้นแต่ผู้สมัครจะได้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าไม่ยินยอมให้มีการกระทำเช่นนั้นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าว ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวอีกต่อไป

การจัดทำและยื่นบัญชีรายรับรายจ่ายในการเลือกตั้ง

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้นำที่ผ่านอบรมจาก กกต. คอยตรวจสอบผู้สมัครให้ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งซึ่งรับรองความถูกต้อง พร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปิดประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ภายใน 180 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีการแจ้งเบาะแสต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้สอบสวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นใช้จ่ายในการเลือกตั้งเงินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกฎหมายพร้อมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและถ้าผู้สมัครผู้นั้นได้รับเลือกตั้งหากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว ให้มีคำสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้งผู้นั้นและให้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับตำแหน่งที่ว่างแต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ก่อนวันประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนผลการเลือกตั้งของผู้ได้รับเลือกตั้งผู้นั้น และให้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับตำแหน่งที่ว่าง ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต.

กรณีมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป

การควบคุมการหาเสียงเลือกตั้ง เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งในกรณีอื่น นอกจากการครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัคร

อื่น หรือให้เร่งเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการ

- จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

- ให้เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

- ทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือกิจการรื่นเริงต่างๆ

- เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

- หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้าย หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด

การเลือกตั้งกรณีครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นห้ามมิให้กระทำการดังกล่าวข้างต้นภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

การประกาศนโยบายหรือการดำเนินการตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาคตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิให้ถือว่าเป็นกรณีตาม (1) หรือ(2)

ข้อห้ามในการเลือกตั้งผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต.ต้องคอยควบคุมดูแล ฝ้าระวัง ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากเลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งหรือกลับจากที่เลือกตั้งโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังกล่าวเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใด ยกเว้น การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือกระทำการใดเพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งโดยประการที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ทั้งนี้เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการตามที่ทางราชการร้องขอ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครเว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติ ระวัง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง

ทพวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแทนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ได้เฝ้าติดตามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใดๆ อันเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร นับตั้งแต่วันที่ 18.00 น.ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้ง ในการนี้ได้ร่วมกับผู้สมัครรายหนึ่งเก็บข้อมูล รูปภาพ ป้าย จนผู้สมัครรายนั้นสั่งเก็บป้ายกะทันหัน และได้แจ้งทาง กกต.ทราบ เพราะมีการเอาเปรียบกัน คนรวยมีป้ายมาก คนจนมีป้ายน้อย...”

“...เคยร่วมจัดกิจกรรมสาบานตน เพราะประชาชนคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยังมีความเชื่อในสิ่งเร้นลับที่มองไม่เห็น เช่น ภูตผี ปีศาจ เครื่องรางของขลัง การนำคนจำนวนมากมาทำจัดกิจกรรมนี้ได้จะช่วยได้ในระดับหนึ่ง โดยสาบานตนต่อหน้าพระพุทธรูป จะส่งผลทางด้านจิตใจ เพราะหลายคนมีความเชื่อที่ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริง ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ แต่เคยดำเนินการมาแล้วส่วนหนึ่งได้ผล แต่ที่ไม่ได้ผลเพราะบางครั้งทางหน่วยงานที่กำกับดูแลกำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ผู้นำ เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าคณะหลักของนักการเมือง พยายามบ่ายเบี่ยงหลบหนีไม่เข้าร่วมกิจกรรมสาบานตน อ้างติดธุระ เมื่อประสบปัญหาเช่นนี้ต้องจับตาเฝ้าระวังเป็นพิเศษ การสาบานตนเช่นนี้ต้องทำด้วยความสมัครใจเมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ก.ก.ต. จังหวัด ก.ก.ต.ท้องถิ่น ต้องประสานอำเภอ จังหวัดในการให้ความร่วมมือให้มากกว่านี้จะได้ผลสูงหากใครซื้อสิทธิ์ขายเสียงขอให้มียันเป็นไป 7 วัน 15 วัน เป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่งบางท้องถิ่นที่เคยทำมาแล้วได้ผล ยิ่งผู้สูงอายุบางท่านถ้ามีผู้มาแจกเงินบางครั้งปฏิเสธการรับเงินจากหัวหน้าคณะเพราะความกลัวเวรกรรมมีจริง แต่สามารถเกณฑ์คนมาได้ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งไม่มาซึ่งกฎหมายไม่สามารถบังคับได้...”

“...การเป็นผู้ควบคุมที่ดี ในฐานะที่เปรียบเสมือนเป็นผู้นำคนหนึ่ง ซึ่งหัวใจสำคัญของการเลือกตั้ง การควบคุมลูกบ้านไม่ดี ปล่อยให้แตกแถว ไปรับเงินทองจากหัวหน้าคณะมาเป็นต่อๆ แล้วปล่อยให้มีการแจกจ่ายเงินกันในหมู่บ้านตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอันนี้ถือว่าเป็นภัยร้ายแรง จากการเฝ้าสังเกตของผู้ให้สัมภาษณ์ ในระยะเริ่มแรกนักการเมืองจะวิ่งหากำนันผู้ใหญ่บ้าน ก่อนเป็นลำดับแรก เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านคนนั้นรับเงินก้อนโตที่นักการเมืองเอามาให้ จึงเกิดความเห็นที่ขัดแย้งกัน (แนวต้านแนวปฏิบัติ) จะสวนทางกันกับกลุ่มของผ่านอบรมจาก กกต. จึงเป็นตัวอย่างไม่ให้เกิดข้อครหา ว่าแต่เขา อีเหนาเป็นเอง...”

“...ฉะนั้น ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. เป็นคนกลางจึงได้เข้าควบคุมดูแลคนอำนาจกับกลุ่มผู้นำอื่นเช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน อปพร. อสม. มิให้กระทำการใดๆ ที่เป็นการเพิ่มศักยภาพการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในอนาคต ซึ่งจะยิ่งยากแก้ปัญหามาไม่ได้ เกิดการทุจริตกันทั่วบ้านทั่วเมือง

สุดท้ายจะเป็นข้ออ้างการปฏิวัติรัฐประหารของทหาร ที่มีการโกงตั้งแต่การขายเสียง ในที่สุด ประชาธิปไตยของไทยจึงเกิดวงจรอุบาทว์ สัมลูกคลูกกลานมาตลอด สุดท้ายโทษกันไปมา เพราะทุกคนไม่รักษาทบพาทของตนเอง คือการควบคุมคนไม่ดีของสังคม...”

ทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสรุปได้ว่า แต่ละกลุ่มได้ใช้วิธีที่แตกต่างกันไปคือการลงลายมือชื่อคัดค้าน การทำหนังสือร้องเรียน ทำหนังสือ/สำเนาการตรวจสอบบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อตรวจพบข้อผิดพลาด ร้องเรียนหน่วยงาน กกต. ได้ส่วน การเฝ้าจับกุม และการควบคุมลูกบ้านไม่ให้รับเงินก็ถือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้มีการควบคุมการเลือกตั้งมิให้ต้องปฏิบัติการแจกจ่ายเงินกันแบบข่ามใจ

2.3 บทบาทในการสร้างความสมานฉันท์และความปรองดอง

โดยแต่ละกลุ่มผู้นำชุมชนได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยการสัมภาษณ์นางสาวแสงเดือน พันธุ์คงดี ได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า

“...การเจรจาหย่าศึก ได้เคยร่วมการรักษาความสมานฉันท์และความปรองดองของคนในสังคม ประเด็นความแตกแยก ขัดแย้งของคนในสังคมไทยปัจจุบันประเด็นหนึ่งเกิดจากการเลือกตั้ง การเลือกตั้งในปัจจุบันส่วนใหญ่มีการซื้อสิทธิขายเสียง การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง เมื่อมีการลงทุนสิ่งที่มีหวังสูงสุดคือชนะการเลือกตั้ง ผู้แพ้เสียทั้งเงินทอง และความรู้สึกที่สู้ไม่ได้เกิดการอาคาศแค้นจองเวร เกิดคดีทำร้ายร่างกาย หรือบางครั้งหนักมากหน้าอรับไม่ได้กับการสูญเสียเงินทอง เพราะต่างคนต่างซื้อด้วยเงินนับสิบล้านบาท เก็บหอมลอมลิบมานาน แต่ด้วยถูกยุยงส่งเสริมของคนรอบข้างที่ก้าวลงมาเล่นการเมือง แพ้ไม่ได้ แพ้ไม่เป็น เกิดการแข่งขันสูง สุดท้ายติดสินกันด้วยอาวุธปืน จุดนี้จะเห็นได้ในสังคมปัจจุบันเริ่มไม่มีความปรองดอง ...”

กลุ่มที่ 2 ผู้นำ อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) โดยการสัมภาษณ์นางอุไรวรรณ อินทะ ได้เคยร่วมจัดพิธีสาบานตนก่อนลงรับสมัครเลือกตั้ง เพื่อไม่ให้มีการแจกจ่ายเงินหรือสิ่งของ

กลุ่มที่ 3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นางปราณี อิ่มอาเทศ ได้เคยเรียกผู้สมัครมาพบในฐานะเคยเป็นลูกบ้านกันมาก่อน มีความเกรงใจกัน และเคารพนับถือกันมา แล้วอธิบายให้เห็นแก่ผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ

กลุ่มที่ 4 ผู้นำที่ผ่านการอบรม จาก กกต. โดยการสัมภาษณ์นางรัชม เพิ่มพูล ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการรักษาความปรองดองสรุปได้ดังนี้ คือ

- ใช้วิธีเดินสายเจรจากับผู้สมัคร เข้าไปพบ เหมือนการห้ามทัพไม่ให้ทั้งสองฝ่ายรบกันด้วยเงินซื้อสิทธิขายเสียง ถ้าผู้ผ่านการอบรมจาก กกต.และกำนันผู้ใหญ่บ้าน อสม. อปพร. รวมตัวกันไม่เล่นด้วยเพราะกลัวความแตกแยกที่จะตามมาภายหลัง ถ้าผู้มาร่วมตัวกันสำเร็จ สุดท้ายคนแจกเงินก็ไม่มีใครกล้าแจก

- ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความเป็นเครือญาติ พ่อแม่พี่น้อง เพื่อนพ้องในระบบอุปถัมภ์ ของสังคมไทยมีมานานแล้ว มีทั้งข้อดี และข้อเสีย ผู้สมัครรับการเลือกตั้งส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น เป็นพี่น้องเครือญาติกันทั้งนั้น ต้องปรองดองกันนับแต่ก่อนการเลือกตั้ง ถ้าไม่ใช้เงินซื้อเสียงจำนวนมากเกินที่กฎหมายกำหนดไว้ ในส่วนหลังเลือกตั้งการแก้ปัญหาจะง่ายขึ้น การแข่งขันด้วยคะแนนเสียงอันบริสุทธิ์นั้นไม่เท่าไร แต่เสียเงินไปมากเมื่อกลับไปคิดว่าเสียเงินซื้อเสียงไปเป็นล้านยังทำได้ แล้วทำไมกับเงินค่าจ้างมาคนอีก 500,000 บาท จะจ่ายไม่ได้

- วิธีการจัดพบปะสังสรรค์ ก่อนประกาศกฎเกณฑ์เข้าสู่การเลือกตั้ง ทุกสังคม โดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน อสม. อปพร. จะรู้จักกันโดยทั่วไปว่าจะมีผู้ใดสมัครบ้าง ผู้สมัครจะไปปรากฏตัวเกือบทุกงาน งานบุญ งานบวช งานแต่ง จะต้องจัดให้มีเวทีให้ทั้งสองฝ่ายได้อินเตอร์เทรร่วมกัน พูดคุยเด่นรำกันบ้างบางครั้งบางโอกาส แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่สร้างรอยร้าว หรือซ้ำเติมไปมากกว่านี้ โดยการแบ่งข้าง อธิบายให้เข้าใจแก่นแท้ของระบอบประชาธิปไตย ที่สามารถแตกต่างกันทางความคิด แต่ไม่แตกแยก ไม่รวมมือ ไม่มองหน้ากัน ไม่เผาผีกัน สมัยก่อนการเลือกตั้งผู้นำใช้วิธียกมือ พอเสร็จจากยกมือเมื่อรู้แพ้ชนะแล้วดื่มเหล้าทานข้าวด้วยกัน จับมือกันเป็นที่สนุกสนานสำราญใจ เพราะไม่ได้สูญเสียเงินทองไปมากมาย

ทั้ง 4 มีความเห็นสรุปได้ว่า มีความแตกต่างกันไปในเรื่องกลยุทธ์หรือวิธีการเช่น ใช้การเจรจาหย่าศึก การจัดกิจกรรมสาบานตน และการพบปะสังสรรค์เนื่องในงานบุญ หรืองานเทศกาลเช่น ช่วงสงกรานต์ ลอยกระทง ขึ้นปีใหม่แล้วแต่ละกลุ่มจะนำไปปรับใช้ โดยให้แต่ละฝ่ายมีความสงบเยือกเย็นลงบ้างมิใช้สู้กัน ไม่มีวันจบสิ้นด้วยเงิน โดยให้หันมาสู้กันด้วยความดีตามคำสอนทางศาสนา

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์

ขายเสียง

จากผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยการสัมภาษณ์ นายแจ่ม สุขนุ่น ได้ให้ความเห็นว่า

“...ผู้มีอิทธิพล ได้ควบคุมผลประโยชน์ท้องถิ่นไทยไปแล้ว โดยมีความเห็นรายละเอียดเพิ่มเติมคือ กลุ่มบุคคลผู้มีลูกสมุนมาก มักมีพฤติกรรมนอกกฎหมาย เป็นบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่สามารถชักนำด้วยคำพูด หรือ กำลัง บู่เจี๊ญ บังคับผู้อื่น ให้กระทำการหรืองดกระทำการ เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมต้องคุมผู้คน อาวุธ ไม่ว่าจะบุคคลในเครื่องแบบ ประชาชน กลุ่มข้าราชการ พนักงานของรัฐ หรือแก๊งต่างๆ เพื่อใช้อำนาจบีบบังคับ บู่เจี๊ญให้ผู้อื่นกระทำการหรืองดกระทำการ

เป็นบุคคลที่มีฐานความผิดเข้าข่ายพฤติการณ์ที่สำคัญ 15 ประการ ได้แก่

- แก๊งผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- แก๊งผู้มีอิทธิพลในการฮั้วประมูลและ ชัดขวางการเสนอ/แข่งขันราคาในการประมูลงานของทางราชการ
- แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์ จากกิจกรรมจักรยานยนต์ และรถยนต์รับจ้าง
- แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากโรงงาน ร้านค้า สถานบริการ และสถานประกอบการต่างๆ
- แก๊งผู้มีอิทธิพลที่บุกรุกที่ดินสาธารณะและหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบขนสินค้าหนีภาษีน้ำมันเถื่อน น้ำมันปาล์มเถื่อน บุหรี่/สุราเถื่อน และรับเคลียร์การนำเข้าสินค้าผิด กฎหมาย
- แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบจัดให้มีบ่อนการพนัน โตะพนันบอลหวยใต้ดิน
- แก๊งผู้มีอิทธิพลค้าหญิงและเด็ก
- แก๊งผู้มีอิทธิพลค้าหญิงและเด็ก บังคับค้าประเวณี โสเภณีเด็ก
- แก๊งผู้มีอิทธิพลลักลอบนำคนเข้าออกและอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย
- แก๊งผู้มีอิทธิพลนอ กงหลอกลวงประชาชน ไปทำงานต่างประเทศ
- แก๊งผู้มีอิทธิพลหลอกลวงต้มตุ๋นนักท่องเที่ยว
- แก๊งผู้มีอิทธิพลมือปืนรับจ้าง
- แก๊งผู้มีอิทธิพลรับจ้างทวงหนี้ด้วยการข่มขู่หรือใช้กำลัง
- แก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกรับผลประโยชน์จากการรับเคลียร์หรือคุ้มครองการกระทำผิดบนเส้นทางหลวงหรือที่สาธารณะ...”

และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า **อาณาจักรผู้มีอิทธิพล** ทุกวันนี้ลักษณะเหมือนอาณาจักรไปแล้ว ที่ปรากฏชัดเจนประจำอยู่เกือบทุกตำบลของประเทศไทยคือแก๊งผู้มีอิทธิพลในการฮั้วประมูลและ ชัดขวางการเสนอ/แข่งขันราคาในการประมูลงานของทางราชการ ส่วนแก๊งอื่นๆนั้นมิปรากฏให้เห็นบ้างปะปลายไม่บ่อยครั้งนัก แก๊งฮั้วประมูลถือว่าเข้มข้นมีกระบวนการเกี่ยวข้องกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และจะชนะการเลือกตั้งทุกครั้ง สาเหตุมาจากการได้ทุนก้อนโตในยามฮั้วงานเงินงบประมาณจากราชการ โครงการเล็ก กลาง ใหญ่ (ลักษณะผูกขาด) แล้วสะสมเงินเป็นร้อยล้านพันล้าน มีการแบ่งเขตของนักเลือกตั้ง หรือที่สื่อมวลชน ชอบเรียกขานว่าเป็นคุ่มๆ คุ่ม อบต. คุ่ม อบจ. ใครมีเงิน มีอำนาจ มีแก๊งผู้มีอิทธิพลมือปืนรับจ้างในสังกัดเข้ามาเสริมมากมาย คนนั้นเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ครองตำแหน่งสืบทอดได้นาน และหากใครที่คิดขัดขวางการเลือกตั้งที่นักการเมืองน้อยฉลาดที่จ่ายเงินซื้อสิทธิ์ขายเสียงส่วนใหญ่คนนั้นชีวิตจะจบไม่สวยแน่ๆ หัวกะเนนจะ

ถูกฆ่าตายไม่เว้นแต่ละวันโดยที่อำนาจรัฐไม่สามารถเข้าไปจัดการได้ ประเด็นที่เห็นได้ชัดๆ คือ เมื่อประมาณ 1 ปีที่ผ่านมา มีประชาชนคณะกรรมการประสานศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้หนึ่งไปสนับสนุน ส.ส. อีกฝ่ายหนึ่ง ทำการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเงินไม่สามารถเข้าไปใช้เงินส่งโจมติกกลุ่มประชาชนเหล่านี้ได้ จนฝ่ายตนได้รับชัยชนะ เมื่อชาวบ้านเชื่อถือศรัทธาทำให้อีกฝ่ายหนึ่งไม่พอใจ สุดท้ายมีการสังเิบโดยอาวุธสงคราม จนป่านนี้ยังจับผู้ร้ายไม่ได้ ทั้งๆ ที่รู้กันโดยทั่วไปว่าเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลกลุ่มใดกระทำการ ส่งผลการทำงานเป็นจิตอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การทำงานของผู้นำเหล่านี้ไม่ได้ผล 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะเขาทำไปแล้วทั้งรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าว ฯลฯ แต่ไปขัดใจหรือแทงใจดำนักการเมืองที่ใช้เงินเพื่อการเลือกตั้ง แต่ในทางการเมืองกระทำกับตรงข้าม อปพร. ที่ไม่รับเงินต่อต้าน เมื่อเป็นอีกฝ่ายหนึ่งของผู้นำเหล่านี้เข้าไปมีตำแหน่งบริหาร เช่นเมื่อได้เป็นนายก อบต. นายกเทศมนตรี หรือนายก อบจ. ก็จะไม่สนับสนุนกิจการ อปพร. กลุ่มนี้ เพราะไปขัดขวางต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ฉะนั้น การที่ผู้นำอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไปมีบทบาทด้านการรณรงค์เลือกตั้ง การเฝ้าระวังก่อนการเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง ตลอดจนการส่งเสริมความรู้กับประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้ง ฯลฯ จะเป็นเป้าสายตาของนักการเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น อาจถูกคุกคามเช่น ขับรถตาม เขียนจดหมายมาตักเตือน ลักเล็กขโมยน้อย ยิงปืนบริเวณหน้าบ้าน ฯลฯ สร้างความตื่นตระหนกตกใจให้กับลูกเมียผู้นำเหล่านี้จนไม่มีใครต้องการไปยุ่งเกี่ยวกับ ขกตัวอย่างในพื้นที่การเลือกตั้งท้องที่แห่งหนึ่ง กกต.จังหวัด ตงฉิน ไฉ่แจกไบเหลียงไบแดงไปทั่ว จนทำให้กลุ่มนักการเมืองเหล่านั้น สูญเสียผลประโยชน์ สุดท้ายส่งนักเลงหัวไม้ไปลักธมเตอร์ไซค์ จนทำให้ผู้นำ อปพร. หลายท่านรู้สึกหดหู่ ท้อแท้ ไม่กล้าในการทำความดีช่วยเหลือสังคม...”

โดยการสัมภาษณ์นายสมชาย หอมละออ ได้ให้ความเห็นว่า “...องค์กรกลางขาดความจริงใจกระบวนการยุติธรรมใน กกต. ล้มเหลว ความไม่ไว้วางใจในพนักงานสอบสวน ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ก.ก.ต. จังหวัดไม่มีพนักงานสอบสวน จำเป็นต้องขอความร่วมมือหน่วยงานตำรวจเป็นผู้ทำสำนวนให้กับ ก.ก.ต. กลางพิจารณา ปัจจุบันมีทั้งตำรวจที่ดี และกับตำรวจที่เลวมีอยู่ไม่น้อยจากการติดตามจากสื่อมวลชน ในที่นี้จะขอเสนอข้อมูลตำรวจเลว ที่ผู้สัมภาษณ์ได้ประสบพบมา การเลือกตั้งสมัยแรกๆของการที่มี ก.ก.ต.เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้สัมภาษณ์มีความคาดหวังสูงมากๆ จึงทำตัวเป็นพลเมืองดี แจ้งเบาะแสถ้อยรูปการแจกเงินของผู้สมัครมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนหนึ่ง ตอนแรกไม่คิดอะไรมากแต่ได้โทรถาม ก.ก.ต. จังหวัด ทำไมถึงมีพนักงานสอบสวนที่เป็นตำรวจร่วมเป็นอนุกรรมการสอบสวน คำตอบคือไม่มีพนักงานสอบสวน สุดท้ายผลการสอบสวนจากของที่มีเงินกับกลายเป็นซองเปล่า ข่าวยั่วไปถึงนักการเมืองใหญ่คนนั้น ได้ส่งคนมาข่มขู่ไม่ให้เคลื่อนไหวใดๆ ทราบตอนหลังว่าผู้สมัครต้องใช้

เงินล้มคดีไป 2 – 3 ล้านบาท อย่างนี้ใครจะอาสาเป็นพลเมืองดี ในเมื่ออยู่ในความครอบงำของนักการเมือง ใครจะเอาชีวิตไปเสี่ยงในองค์กรอิสระ ที่ไม่มีความเป็นอิสระ อันตรายมากกับผู้นำ อสม.ที่เป็นผู้กระทำตนให้เป็นพลเมืองดีที่แฉการซื้อสิทธิขายเสียง...”

กลุ่มที่ 2 อาสาสมัครสาธารณสุข โดยการสัมภาษณ์ นายบุญโชค น้อยโต ได้ให้ความเห็นว่า

“...อำนาจรัฐอ่อนแอ ระบบราชการที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงลักษณะเปรียบเทียบกับเหมือนผักชีโรยหน้า...” โดยมีความเห็นรายละเอียดเพิ่มเติมคือรัฐบาลสมัยนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เคยใช้นโยบายขึ้นเฉียบขาดกับกลุ่มผู้มีอิทธิพล และกลุ่มราชการที่เข้าไปเกี่ยวข้อง จนถูกวิพากษ์วิจารณ์จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน วิสามัญ 1,000 กว่าศพ กล่าวหาว่าทำเกินกว่าเหตุ สมัยนั้นผู้มีอิทธิพลระบดไปทั่วทั้ง ยาเสพติด วินมอเตอร์ไซด์ เงินกู้ยืมระบบ ชบเซาไปพักหนึ่ง ยาเสพติดทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองนอนไม่หลับเพราะหวาดระแวงกลัวบุตรหลานจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อบายมุขต่างๆ ลดลงไปมาก ผู้มีอิทธิพลหัวหดเกรงกลัวกฎหมาย ผู้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่า ช่วงที่มีการเข้มงวดกฎหมาย ประชาชนนอนหลับ ขวัญกำลังใจของผู้นำ อปพร. ดีมากเพราะมีภูมิคุ้มกันในการทำความดี ระบบราชการเข้มแข็งบางช่วงเวลาทำให้คนกล้าออกมาทำความดีกันมากมายต้องการช่วยเหลือสังคม ชี้อาสาสมัครผู้กระทำผิดกฎหมายการเลือกตั้ง และผู้กระทำผิดด้านอื่นๆ แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป นโยบายรัฐบาลโคปปล่อยปละละเลย ขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาสังคมรอบด้านที่ประชาชนกำลังประสบอยู่ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง ที่แตกแยกเป็นฝักฝ่าย รัฐบาลไม่มีเวลามาแก้ไขในเรื่องเหล่านี้ หรือกรณีเอาตำรวจไปช่วยคุ้มกันนักการเมือง แต่เบื้องหลังกลับทำตัวเป็นกลุ่มมือปืนรับจ้าง รับงานจ้างทำลายล้างด้วยอาวุธสงครามฝ่ายตรงข้าม หรือผู้ดำเนินการขายเสียง หรือผู้สนับสนุนการแจกใบเหลืองใบแดง หรือเข้าไปช่วยคุ้มครองผลประโยชน์รับเหมา ก่อสร้าง การแข่งขันการประมูลงานของทางราชการ แต่แต่ละครั้งผู้มีอิทธิพลในคราบนักการเมืองเจ้าเล่ห์ จะส่งนักเลงหัวไม้ไปประกบคู่แข่งการประมูล หลังจากนั้นจะเจรจาเงินใส่ซองขาวให้กลับบ้านอ้างเป็นค่าน้ำมันรถ ถ้าไม่กลับก็จะถูกรุมทำร้ายร่างกาย หรืออ้างงบประมาณมากๆ นับสิบล้านบาท ถ้าเจรจาไม่ได้ผลจะส่งสัญญาณมือปืนอีกชุดหนึ่งตามประกบได้ยิ่งเหมือนสุนัข เป็นที่สนุกสนานครื้นเครง ภาษานักเลงเขาพูดกันว่า “ทะเล็งขอบวัดรอยเท้า” ...”

ผู้สัมภาษณ์รายนี้ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่าหัวไม้สายหางจะไปกระดิกได้อย่างไร ขนาดนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจรัฐอยู่ในมือ มีระเบียบกฎหมายสามารถจัดการกับกลุ่มคนเหล่านี้ แต่นิ่งดูเฉยเหมือนทองไม่ร้อน รู้เห็นเป็นใจ ไม่จัดการกับผู้มีอิทธิพลเหล่านี้ ต่อไปจะเป็นผู้มีเงิน มีบารมีสร้างอาณาจักร กระทำทุกอย่างที่ผิดกฎหมาย ขนาดสังคมโดยทั่วไปรู้กันทั่วว่า ภูมิหลังผู้มีอิทธิพลจะมาจากมือปืน ค้ายา ฮั้วประมูลงาน ตั้งร้านค้าขายแม่แต่วิสตุคามสำนักงาน ร้านค้าธรรมดาที่ไม่ใช่ร้านของผู้มีอิทธิพลขาดทุนไม่มีใครมาซื้อ สุดท้ายต้องปิดร้าน แต่มีข้าราชการคอย

ต่อนหน้าต่อนหลัง เห็นกงจักรเป็นดอกบัวยกย่องคนเลว แล้วใครจะเสนอตัวทำความดี แม้ทางด้าน การศาสนา หรือสถานศึกษาสั่งสอนมากเท่าไรให้ทุกคนช่วยเหลือสังคมกลับเมินเฉยไปทุกวัน ความสมดุลเริ่มลดน้อยถอยลงไป เพียงแต่มีตัวอย่างไม่ดีเพียงน้อยนิดคนอื่นๆ จะทำตามหมด ชื่อ ขยายเสียงทุกระดับทั้งการเลือกตั้งระดับเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ส่วนราชการหลายหน่วยงานที่ ดูแลเรื่องเหล่านี้เลยเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ มีความอ่อนแอเป็นอย่างมาก...”

โดยการสัมภาษณ์นางเบญมาศ เกษประทุม ได้ให้ความเห็นว่า “...บทลงโทษไม่ รุนแรง ผู้นำท่านนี้ได้รับความเห็นเพิ่มว่าความไม่เกรงกลัวกฎหมาย เป็นสาเหตุหนึ่งของการซื้อสิทธิ ขยายเสียง จึงต้องมีการตรากฎหมาย เพื่อตรวจสอบและควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง โดยต้องใช้ วิธีให้มีแต่เพียงค่าใช้จ่ายอย่างเปิดเผยเป็นจริงเท่านั้น...” เพราะทุกวันนี้ในส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่เปิดเผย มีเป็นจำนวนมาก จากการติดตามจากสื่อมวลชนแต่ละระดับไม่เท่ากัน กฎหมายให้ใช้ ไม่เกิน 300,000 บาท แต่ใช้จริงเป็นล้าน หรือกฎหมายกำหนดให้ใช้ได้ไม่เกิน 1,500,000 บาท แต่ผู้เลือกตั้ง ใช้ไป 5,000,000 บาท โดยต้องมุ่งเน้นที่การตรวจสอบการใช้จ่ายในทุกรูปแบบด้วย ทั้งที่ตัวผู้สมัคร รับเลือกตั้งและบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องใช้จ่าย ซึ่งอาจจะทำโดยการบังคับให้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่ใกล้ชิดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ต้องแสดงหลักฐาน การใช้จ่าย สำหรับการเลือกตั้ง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ผู้สมัครรับ เลือกตั้งใช้ ถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จะ ส่งผลให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถควบคุมลักษณะของรายรับและรายจ่ายทั้งหมด ของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ มิให้เอาเปรียบซึ่งและกัน ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะบรรลุผลในการตรวจสอบได้จริง จะต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบ ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะต้องมีกระบวนการ ที่จะ ตรวจสอบได้ถึงรายรับและรายจ่ายทั้งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นรายการรายรับรายจ่ายต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้ยื่นรายการรายรับรายจ่ายต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ทั้งนี้ต้องพัฒนาระบบ จะด้วยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการงดเว้นการยื่นรายการ รายรับรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังคงรู้ว่ามิรายรับ รายจ่ายใดบ้างที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมีได้ยื่นรายการรายรับรายจ่าย ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นว่า “บทลงโทษไม่รุนแรง” ทำให้ไม่เข็ดหลาบ ผู้สมัครหลายคนขอมล่ียง หลบเลี่ยงการกระทำผิด กฎหมาย เพราะโทษไม่รุนแรง มีเงินเสียค่าปรับ หรือติดคุกไม่กี่ปีก็ออก ถ้าผ่านการเลือกตั้งไปได้ เมื่อมีอำนาจ สิ่งก็ตามมาคือทรัพย์สินเงินทอง เพราะมีพฤติกรรมของนักการเมืองรุ่นพี่ ที่ลงเล่น การเมืองแล้ว ร่ำรวยผิดหู ผิดตา ก่อนเลือกตั้งไม่เห็นมีอะไร หลังเลือกตั้ง 1 – 2 สมัยการดำรง ตำแหน่งนักการเมืองจะมีบ้านใหญ่โตขึ้น มีรถป้ายแดง จึงเป็นพฤติกรรมลอกเลียนแบบ กล้าลงทุน คิดว่าคุ้มค่ากว่าการลงทุนด้านอื่นๆ ...”

โดยการสัมภาษณ์นางมะลิ แพทย์พิณิจ ได้ให้ความเห็นว่า “...กำลังเจ้าหน้าที่ขาดแคลน

ผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “... เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามไม่เพียงพอ จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีไม่เพียงพอทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงทั้งตำบล อำเภอ และจังหวัด ทำให้เมื่อเกิดการร้องเรียนการซื้อสิทธิขายเสียงแล้วไม่มีเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนมีน้อยและมีผู้ร้องเรียนมาก และคณะอนุกรรมการก็มีงานประจำมากทำให้การสอบสวนทำได้ล่าช้า ...”

โดยการสัมภาษณ์นางอุไรวรรณ อินทะ ได้ให้ความเห็นว่า “... การไม่รักษา จรรยาบรรณของผู้นำ ผู้นำท่านนี้ได้ให้ความเห็นว่า จิตอาสามีส่วนสำคัญมากที่จะทำให้บ้านเมือง เจริญขึ้นไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เป็นเหตุผลทำให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ โดยเลือกแล้วว่า จะทำหรือไม่ทำอะไร สามารถแยกแยะความชั่ว ความดี จิตได้สำนึกคือจิตใจที่อยู่เหนือเหตุผลซึ่ง รับข้อมูลจากประสบการณ์และจดจำทั้งเรื่องดีและไม่ดีไว้ในใจเกิดเป็นนิสัยและลักษณะของแต่ละคนทำอะไรมีความระลึกรู้ของจิตที่กำลังทำอะไรเรารู้ว่าเรากำลังแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีในตัวของเราทำอย่างไรจึงจะมีจิตสำนึกอย่างนั้นเกิดขึ้นมาได้จริงๆ จิตสำนึก ไม่ได้สร้างที่ภายนอกแต่สร้างที่ภายใน เพื่อแก้ไขภายในแล้วออกผลเป็นภายนอกให้เห็นการไม่รับเงินจึงเป็นจิตได้สำนึกที่ทุกคนสามารถ กระทำได้แต่จะประพฤติปฏิบัติหรือไม่ในสังคมไทยปัจจุบัน ในระบอบการปกครองประชาธิปไตย ของไทยยังไม่เข้าใจเข้าถึงการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชนแต่กลับไปคิดถึงเงินต้องมาก่อนสุดท้ายเป็นการเลือกตั้งโดยเงิน(ทุน)และสิ่งที่ตามมาของการเลือกตั้งแต่ละครั้งคือการกอบโกย ภาษีเงินทองของทางราชการ(ทุนการเลือกตั้ง)การขาดจิตสำนึกความรู้สึกร่วมกันคิดว่าทุกคนจะไม่รู้ ไม่มีประสบการณ์ในการเลือกตั้งผ่านมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วนเพราะระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ.2475 นับเวลาหลายสิบปีทุกวันนี้เทคโนโลยีทันสมัยมากมายมีสื่อมวลชนคอยให้ความรู้ทั้งวิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์แต่ละส่วนราชการมีคอมพิวเตอร์สามารถจัดพิมพ์สื่อแผ่นปลิวได้เอง มีการเข้าถึงมากกว่าในอดีต อสม.นับแต่มีเงินค่าตอบแทนเดือนละ 600 บาท ทุกคนมีกำลังใจที่ช่วยเหลือ สังคมมากขึ้น อสม.ไม่ทำงานแต่เฉพาะด้านสาธารณสุขด้านเดียว การดำรงชีวิตในสภาพปัจจุบัน ต้องดำเนินควบคู่กัน ไปทั้งสังคม เศรษฐกิจและการบริหารบ้านเมือง ในหลายท้องถิ่นที่จัดให้มีการเลือกตั้งจะเล็งผลกลุ่มเป้าหมายไปที่ผู้นำอสม.ด้วยเพราะก่อนการเลือกตั้งผู้สมัครจะเข้าหา อสม. สร้างความสนิทสนมช่วยเหลือเงินทองเป็นฐานคะแนนให้แต่เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งอีกฝ่ายผู้ไม่ได้จะ ใช้วิธีส่งเงินผ่านทางแกนนำด้านอื่นๆเช่นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านบางครั้งเหมือนจะต่อสู้อันระหว่างซีก ของอสม.แต่ถ้า อสม.เหล่านั้นมีจิตสำนึกที่ดีคิดว่าเงินที่ได้มาไม่สุจริตช่วยกันต้าน โดยรับแล้วไม่ เลือกก็ไม่เห็นมีใครว่าอันนี้เป็นปัญหาหนักที่แก้ไขจิตสำนึกให้กลับมาพิจารณาแยกแยะคงต้องใช้ เวลา จรรยาบรรณของผู้นำมีมากมายหลากหลาย แต่ล้มเหลว...”

โดยการสัมภาษณ์ น.ส.ศุภนิจ แยมสังข์ ได้ให้ความเห็นว่า “... ปัญหาสังคม หลากหลาย ผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ปัญหาสังคม หมายถึง สภาพการณ์ที่มีผลกระทบ

กระเทือนต่อคนจำนวนมากในสังคมและเห็นว่าควรร่วมกันแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ สาเหตุของปัญหาสังคม เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง การเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม การเปลี่ยนเป็นผู้มีค่านิยมใหม่ๆ ทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น เกิดจากสมาชิกในสังคมบางกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้ เช่นเกิดความขัดแย้งระหว่างกฎเกณฑ์กับความมุ่งหมาย เกิดความล้มเหลวของกระบวนการจัดการทางสังคม หรือสมาชิกบางกลุ่มที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม ทำให้เกิดการขาดระเบียบและเป็นปัญหาทางสังคมขึ้นและเกิดจากการที่กลุ่มสังคมต่างๆ มีความคิดเห็นความต้องการ และผลประโยชน์ขัดกัน ไม่ยอมร่วมมือแก้ไขปัญหาของสังคม เช่น การเอาเปรียบลูกจ้าง ปัญหาของสังคมไทยหลากหลายจนนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้นำ อสม. มีสภาพโดยรวมดังนี้ คือ

- ปัญหาความยากจน มีสาเหตุเกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขาดการศึกษา ทำให้มีรายได้ต่ำ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอนสม่ำเสมอ เช่นกรรมกร รับจ้าง การมีบุตรมากเกินไป รายได้ไม่พอกับรายจ่าย มีลักษณะนิสัยเฉื่อยชาและเกียจคร้าน ไม่ชอบทำงาน

- ปัญหาอาชญากรรม มีสาเหตุเกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขาดความอบอุ่นทางจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมากขึ้น สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการมีค่านิยมในทางที่ผิด

- ปัญหาอาชญากรรม มีสาเหตุเกิดจาก ถูกชักชวนให้ทดลอง ประกอบอาชีพบางอย่างที่ล้มเหลว ต้องการเพิ่มเงินและงานเพิ่มมากขึ้น หรือเกิดจากความอยากรู้และอยากทดลอง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดปัญหานี้เช่น รั้วประเทศ รั้วสังคม รั้วชุมชน รั้วบ้าน ตลอดจนรั้วโรงเรียน มีสภาพชำรุดบกพร่อง ง่ายต่อการแทรกซึม หรือระบาดยาเสพติดเข้ามาในแต่ละรั้วดังกล่าว

- ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย เสียงเป็นพิษ ขยะมูลฝอย เป็นต้น มีสาเหตุเกิดจาก การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม ขาดความรับผิดชอบและระเบียบวินัยของสมาชิกในสังคม

- ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ สภาพ อสม. บางส่วนจะหาเช่ากินค่า รายได้แต่ละวันรับจ้างค่าแรงในพื้นที่กันดารแห้งแล้ง วันละ 150 บาท แต่ต้องนำกลับไปเลี้ยงครอบครัวบางครั้งรวมแล้ว ประมาณ 5 ชีวิต ซื้อข้าว ซื้อกับข้าว ซื้อขนมให้ลูก ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าผ่อนรถ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ จะหันไปพึ่งเงินกู้ธนาคารบอกรับเข้าไปใหญ่ ต่อไปจะไม่มีเงินส่งใช้ สุดท้ายจะถูกฟ้องร้อง ถูกทำร้ายบาดเจ็บพิการ หรือเสียชีวิตเมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่ง ของการเลือกตั้งทุกระดับ คนเหล่านี้จะถูกติดต่อเพื่อขายเสียง เมื่อปากอยาก ท้องไม่อิ่ม อุดมการณ์หายไปทันที เปรียบเทียบแล้วทำงาน 10 วัน ถึงจะได้ 1,000 บาท แต่ 1 เสียง ได้ 1,000 บาท ทั้งครอบครัว สมมติมี 3 เสียง จะได้ 3,000 บาท บางครั้งได้ 2 ต่อ คือ อีกฝ่ายของการซื้อเสียงจะรู้หรือไม่ก็ตามว่า กลุ่ม อสม. เหล่านี้รับเงินทอง

ไปแล้ว แต่ด้วยคะแนนสุสีกัน เกือบอีก หัวละ 1,000 บาท ได้เพิ่มรวมแล้วครบครั้งนี้ได้ 6,000 บาท จากตัวเลขที่เห็นจึงสร้างความหนักใจให้กับหน่วยงานที่ออกมาด้านการซื้อสิทธิขายเสียง จนได้ยื่นบ่อยครั้งมีการพูดคุยในวงสนทนาภาแฟว่า “ในเมื่ออยากสู้ก็สู้กันไป ใครมีเท่าไรก็ควักออกมาจ่ายให้หมดกันไปข้างหนึ่ง” ตรงนี้ถือเป็นอันตรายอย่างมากในการพัฒนาการเมืองไทย เพราะมีการเกี่ยวพันกันอย่างลึกซึ้งไม่ได้คือการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ...”

กลุ่มที่ 3 กำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยการสัมภาษณ์นางพรสุดา ผึ้งไผ่ ได้ให้ความเห็นว่า “...ความเกรงใจผู้นำท่านนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ได้ยื่นกันบ่อยครั้งในวงเสวนาสภาภาแฟคือ คุณขอมา รุสีกจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้ว อย่าลืมว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ภายใต้การปกครองของนายอำเภอ ก่อนหมดวาระอันเนื่องมาจากปัจจัยใดๆ ก็ตาม ของ ส.ว. ส.ส. ส.จ. โดยเฉพาะผู้อยู่ในชั่วอำนาจของรัฐบาล ขามรุ่งเรื่องมีอำนาจของกลุ่มการเมืองในขณะนั้น จะกำกับดูแลกระทรวงมหาดไทย จะพบเห็นว่าการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้กำกับการตำรวจนครประจำแต่ละจังหวัดไว้เรียบร้อยแล้ว บุญคุณจึงต้องทดแทน พฤติกรรมจะเรียกให้เข้าไปพบที่บ้านพัก มีการนัดเลี้ยงที่ใดที่หนึ่งแล้วบอกว่ขอให้ช่วยเบอร์นั้นเบอร์นี้ด้วย เพราะผู้หลักผู้ใหญ่หรือเพราะพระคุณท่านขอมา กำนัน ผู้ใหญ่บ้านคนใดจะกล้าฝ่าฝืนเพราะอำเภอจังหวัดควบคุมดูแลปกครองอยู่แถมมีเงินติดปลายนมให้กลับไปบ้านให้ลูกให้เมียด้วย สถานการณ์ปัจจุบันผู้ใหญ่ 4,000 บาท กำนันสูงขึ้นไปเป็น 6,000 บาท สุดท้ายกำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ต้องพวกมากลากไปไม่มีใครกล้าขัดขึ้น แทนที่จะมาช่วยกันดำเนินการด้านการซื้อสิทธิ ขายเสียงบางครั้งทำไปแล้วเหมือนน้ำน้อยยอมแพ้ไฟ ทำให้ผู้นำที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะใช้สุภายิตโบราณที่ว่าถ้าพูดไปเหมือนสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง จึงเป็นเหตุให้สังคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ไม่ร่วมมือกับผู้นำชุมชนที่มีจิตอาสาด้านอื่นๆ ลักษณะแกล้งทำเป็นทองไม่รู้ร้อน แต่ใส่ใจกับการรอรบเงินจากหัวคะแนนต้นสังกัด เช่น สังกัดนายก อบต. สังกัดนายก อบจ. หรือสังกัด สจ. เป็นต้น...”

โดยการสัมภาษณ์นายอุบล ปาคำ ได้ให้ความเห็นว่า “...รากลึกของระบบอุปถัมภ์ ผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “...ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ภายใต้ระบบมูลนายไพร่...” และผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มสรุปได้ว่าโดยมีต้นแบบเป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ และกลุ่มผู้นำแบบไม่เป็นทางการเช่น นักเลงหรือ กลุ่มโจร เป็นเครือข่ายคอยช่วยเหลือชาวบ้าน จนกระทั่งประมาณสมัยรัชกาลที่ 5 ระบบอุปถัมภ์ได้เปลี่ยนไปจากเดิม เพราะรัฐมีการปรับใช้ระบบราชการแบบใหม่ โดยให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจในการดูแลประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาพึ่งระบบอุปถัมภ์ที่มีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นศูนย์กลาง ทุกวันนี้กลุ่มผู้นำทางสังคมต่างๆ ในอดีต อย่างนักเลง หรือโจร ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยคู่กับระบบอุปถัมภ์ เพียงแต่ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลง กลุ่มดังกล่าวจึงมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด แต่กลุ่มชนดังกล่าวยังคงมีอิทธิพลสามารถขับเคลื่อนระบบอุปถัมภ์ให้มีพลังดังเช่นในอดีต

ปัญหาในระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ระบบดังกล่าวเป็นระบบที่ล้าหลังมาก เพราะเศรษฐกิจปัจจุบันพัฒนาแบบทุนนิยมเน้นการแข่งขันที่ใช้ความรู้ความสามารถและคุณธรรมเป็นหลัก และที่ผ่านมามีหลายประเทศไม่ว่าจะเป็น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ก็สามารถหลุดพ้นจากระบบอุปถัมภ์ได้ เราควรนำวิธีการแก้ปัญหาของเขามาปรับใช้ แต่คนในสังคมไทยยังติดความสบายจึงไม่ตื่นตัวที่จะแก้ปัญหานี้ ระบบการเลือกตั้งของเราควรเปลี่ยนแปลงจากการเล่นพรรคเล่นพวกมาเน้นการส่งเสริมความสามารถมิฉะนั้นจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นได้ การแก้ไขระบบนี้จะต้องทำให้คนระดับล่างตื่นตัว โดยเรียกร้องให้ภาครัฐแก้ไขอย่างจริงจัง และรัฐควรส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพให้ประชาชน เพราะคนมีการศึกษาจะเข้าใจสิทธิและกฎหมายมากขึ้น กล่าวที่ทำได้เพียง ไม่ยอมให้ใครมาขู่เข็ญ และไม่ยอมตกอยู่ใต้ความ ออทธิธรรม แม้ประเทศไทยมีการเลิกใช้ระบบอุปถัมภ์อย่างเป็นทางการ คือ มุสยาบไฟร์ ตั้งแต่สมัยรัชการที่ 5 แต่คนในชาติยังคงปฏิบัติตัวด้วยความคุ้นชินจนมาถึงปัจจุบัน เราสามารถพบเห็นตัวอย่างดังกล่าวได้มากมายไม่ว่าจะเป็น กรณีการแจกปลากระป๋องแก่ชาวดอย กรณีหุ้นส่วนในชานติเก่าฝิบ กรณีเส้นสายในสำนักงานตำรวจ กรณีโควตาเก้าอี้ของบรรดาสังห์จากมหาวิทยาลัยต่างๆในกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่เป็นความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในลักษณะนี้มีอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะแวดวงราชการ กลุ่มคนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน แบบ ลูกพี่-ลูกน้อง ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้าย การฮั้วประมูล ฯลฯ โดยเฉพาะการเลือกตั้ง หากคุณไม่ใช่พวกของเขาคุณจะไม่ได้รับอภิสิทธิ์ กลุ่มนักธุรกิจหรือกลุ่มการเมือง ที่ทุ่มทุนซื้อเสียงผ่านผู้นำชุมชน เพื่อเขาไปแสวงหากำไรจากการกินเปอร์เซ็นต์ในงานพัฒนาประเทศ แสวงหาอำนาจเพื่อปกป้องธุรกิจที่ผิดกฎหมายของตัวเอง เอื้อประโยชน์ในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมให้กลุ่มนายทุนที่เป็นพวกพ้อง และเหตุที่การซื้อเสียงในเมืองไทยยังเฟื่องฟูอยู่ได้ เพราะระบบนี้เป็นการอุปถัมภ์ทั้งชีวิต ผู้อุปถัมภ์จะช่วยเหลือชาวบ้านตั้งแต่เงินค่าคลอดบุตร ทุนการศึกษา จนถึงเงินค่ารักษาโรครายมาชรา งานบุญงานกุศลต่างๆ เช่นบวชนาค แต่งงาน งานศพ ขึ้นบ้านใหม่ จนกลายเป็นหนี้บุญคุณ การซื้อเสียงจึงเป็นเรื่องเล็กน้อยสำหรับคนจน ระบบนี้จะไขข้อสงสัยให้เราทราบว่า ทำไมรัฐมนตรีถึงระดมคนไปชุมนุมได้ เพราะมีเส้นสายต่อทอดไปถึงหมู่บ้านนั่นเอง ในสังคมไทยอำนาจมันมีหลายรูปแบบเราจะมองที่กฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ เพราะอำนาจที่มีผลต่อคนไทยมากกว่านั้น คือ อิทธิพล เราจะเห็นได้ว่า บ่อน บาร์ ซ่อง โด๊บบอล จะมีคนคุมอย่างหนาแน่น ซึ่งคนเหล่านั้น อาจจะเป็น ทหาร ตำรวจ หรือบริษัทรักษาความปลอดภัยของตำรวจทหารเอง ในสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ที่มีมาช้านานตั้งแต่ในอดีตนั้นแก้ไขลำบาก บุญคุณต้องทดแทน ในความเป็นจริงของการเลือกตั้งทั้งการเลือกกันเองและ ผู้ใหญ่บ้านยังไม่มียศกรอิสระเข้ามาเกี่ยวข้อง ปล่อยให้กระทรวงไทยดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สุดท้ายแก้ไข อะไรไม่ได้ จะเห็นว่าไม่มี ก.ก.ต. ไว้ควบคุมการเลือกตั้งด้วยแล้ว ทั้งหน่วยงานของอำเภอ จังหวัดปล่อย

เสรีภาพใครมีเงินทองมากเท่าไรแจกได้เต็มที่ ยิ่งมีการแก้ไขกฎหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านอยู่ในวาระ 60 ปี การแข่งขันยิ่งเพิ่มสูงขึ้นทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะการที่ได้ครองตำแหน่งไม่มีวาระอยู่นานๆ เปรียบเสมือนการรับราชการพลเรือนคนหนึ่ง “เข้าขามเย็นขาม” ใครที่คิดลงทุนกับอาชีพนี้ถือว่าคุ้มค่า เพราะเมื่อชื่อเสียงได้ดำรงตำแหน่งแล้วจะสามารถไปทำอาชีพอื่นๆ ได้อีก ไม่ต้องมาลงเวลาเช่นชื่อ ผู้แทนหรือนักการเมืองมีอาชีพคนใดต้องการชนะการเลือกตั้ง จึงมีความจำเป็นต้องฝากคะแนนเสียงไว้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านก่อน หรือจะเรียกว่าตกเงี้ยวคงไม่ผิด แล้วพอถึงคิวตัวเองลงสมัครเลือกตั้งเมื่อไรไม่จำเป็นต้องซื้อเสียงผ่านประชาชน แต่ผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้านในแต่ละพื้นที่ ทั้ง นายก อบต. นายก อบจ. ส.จ. ส.ส. ส.ว. ส่วนใหญ่จะสำรวจว่าผู้ใดจะชนะการเลือกตั้ง หลังจากนั้นจะทุ่มเงินให้ผู้สมัครคนนั้นจนได้รับการเลือกตั้ง (ซื้อเสียงไว้ทางอ้อม) เมื่อชนะการเลือกตั้งแล้วจึงไม่มีใครจะปฏิเสธ ความช่วยเหลือเป็นหัวคะแนนให้ในอนาคต เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เข้าทางเงินไหลมาตามกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำคนนั้นก็จะมีอำนาจต้องอุปถัมภ์กันไปทั้งหมดบ้าน พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก ป้า น้า อา วงศ์ญาติที่เกี่ยวข้องกันขยายไปสู่ ตำบล อำเภอ และจังหวัด เป็นการซื้อเสียงล่วงหน้า ถ้ากำนันผู้ใหญ่บ้านคนใดไม่รับเงินหรือไม่ให้ความช่วยเหลือ ไม่มีสังกัด หมควาระการดำรงตำแหน่งเมื่อไร ความคิดของผู้นำคนนั้นที่เคยทำมา จะถูกลบเลือน “เกิดฆาตกรรมทางการเมือง” ด้วยการใช้จ่ายเงินของนักการเมืองอาชีพ จะนำเงินมาช่วยซื้อเสียงให้อีกฝ่าย 2 – 3 แสนบาท จนไม่มีผู้นำที่มีอุดมการณ์บริสุทธิ์สุดซึ้งให้เห็นในสังคมไทยปัจจุบัน ถ้าจะมีก็คงจะเหลือน้อยเต็มที สุดท้ายมีบางหมู่บ้านผู้นำถึงกับประท้วงโดยเอาปีบคุมหัวประท้วงในฐานะที่ตนมีความดีแต่แพ้การเลือกตั้ง จึงเป็นปัญหาต่อการทำงานด้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นอย่างมาก...”

โดยการสัมภาษณ์นายชเนตร ศรีเมือง ได้ให้ความเห็นว่า “...ระบบการศึกษาไม่พัฒนา ผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ขณะนี้ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สนใจเข้ารับการศึกษาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจนจบปริญญาตรี มีอยู่ไม่น้อย กระทรวงมหาดไทยให้การสนับสนุน แต่พอจบแล้วแทนที่จะเอาอุดมการณ์ หรือวิชาการความรู้กลับไปใช้ พัฒนาบ้านเมือง แต่หันกลับใช้รูปไปไครยที่เมื่อครั้งตอนรับปริญญาตรี โฆษณาชวนเชื่อเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่เวลาลงเลือกตั้งใช้เงินซื้อ ขาดอุดมการณ์ ที่ศึกษาเล่าเรียนมามากมายกว่าจะจบการศึกษา หลายคนภาคภูมิใจ แต่จิตใจไม่สะอาดลืมหืมเวลาลงสนามเลือกตั้ง...” และผู้นำกลุ่มนี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า

เมื่อมองในอดีตนักศึกษาหรือผู้ปกครอง ภูมิใจมากที่บุตรหลานจบปริญญาตรี ส่งลูกหลานลงสมัครรับเลือกตั้งแต่สู้เงินไม่ได้ สุดท้ายก็ต้องหันกลับไปขายนา ขายไร่สู้กับเขาด้วยเช่นกัน การศึกษาต้องสอนให้มีความอดทน อดกลั้น สร้างความดี มีอุดมการณ์ที่ยั่งยืน ถ้าทุกคนจบการศึกษา มีวุฒิปริญญาเท่ากัน แข่งขันกัน จัดเวทีดีมีน้ำสาบานคนไม่ขายเสียงให้จริงจัง จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ในบางท้องถิ่น ผู้นำผู้ใหญ่บ้านกำนันต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างเต็มที่

สภาพการศึกษาของไทยและปัญหาผลิตผลทางการศึกษา ผู้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ได้มี

ความเห็นเพิ่มเติมว่า ได้มีโอกาสดูรายการโทรทัศน์รายการหนึ่งเป็นการแสดงของเด็กที่มีชื่อกลุ่มว่า สมัชชาเด็ก เด็กเหล่านี้ได้แสดงละคร แสดงหุ่นกระบอก หนังสติ๊ก และแสดงสิ่งต่างๆ เพื่อถ่ายทอดความคิดเห็นและความรู้สึกของพวกเขาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนที่พวกเขาได้พบ เมื่อคุณแล้วมีความรู้สึกที่เด็กๆ สะท้อนภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนได้อย่างดี ปัญหาการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กไม่มีความสุขในการเรียนถูกถ่ายทอดออกมาหลายเรื่อง เช่น สภาพการเรียนการสอนที่น่าเบื่อหน่าย คุณครูใจร้ายที่ไม่เข้าใจเด็กเหมือนดีและคุณครู คุณครูที่ไม่ค่อยมาสอน คุณครูที่สั่งการบ้านมากเกินไปจนเด็กต้องทำงานดึก หรือคุณครูชี้เม้าที่มีกลิ่นสุราติดตัวเข้ามาสอน ในทางกลับกันเด็กๆ อยากให้คุณครูรักและเข้าใจพวกเขามากขึ้น ไม่ดูพวกเขาและไม่ทำโทษพวกเขา อยากให้คุณครูใจดีกับพวกเขา มีเทคนิคการสอนที่สนุกและอยากมีสภาพห้องเรียนที่พวกเขาเรียกว่า ห้องเรียนในฝันเป็นห้องเรียนที่ดีมีแต่ความสุขใจในการเรียนรู้

จากการที่บรรยายการศึกษาการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้นานนับร้อยปี ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเรียนการสอนขึ้น กล่าวคือ ผลผลิตทางการศึกษาของเราขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมที่สำคัญ 6 ประการ ซึ่งส่งผลต่อผู้นำการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งแต่ละครั้งทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ

- ความกล้าและรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อชุมชน
- ความสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง
- การรู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- มีความคิดในการพัฒนาและความคิดสร้างสรรค์
- มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จะเห็นว่าการศึกษาไม่ทำให้คนเราจบมาแล้วต้องรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสังคมที่เห็นแก่ตัว สร้างสุขนิสัยมาตั้งแต่สมัยอยู่ในสถาบันการศึกษา ความรู้สึกอับรมกัลด่อมเกลาลังสอนมานั้นคนอื่นจะเป็นอย่างไรก็ช่าง ทำอย่างไรก็ได้ขอให้จบ แต่พอจบออกมาแล้วขอให้ตนเองพวกพ้องร่ำรวย มีเงินทองมีฐานะ มียศ มีตำแหน่งยิ่งใหญ่ สุดท้ายเป็นกลุ่มแก๊งอิทธิพลทางการเมือง ประเด็นที่พบบ่อยครั้งตามสื่อหรือหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น

- นักศึกษาขายตัว มีการขายตัวเพื่อนำเงินมาศึกษาเล่าเรียน ค่าโทรศัพท์ ค่ารถ ค่าเสื้อผ้า ค่าแต่งตัว ส่งค่าบ้านเช่า ฯลฯ และนำหตุใจเมื่อมีการขายตัวให้กับอาจารย์ผู้สอนเช่นนี้ เป็นความไม่รับผิดชอบของนักศึกษา และของอาจารย์ จนทำให้สังคมมีแต่ความเห็นแก่ตัวเพื่อความอยู่รอดของตนเองเป็นหลัก เมื่อกลับออกไปสู่สังคมจึงขาดคุณลักษณะทั้ง 6 ประการดังกล่าวข้างต้น

- การซื้อใบประกาศ นักศึกษาบางคนไม่ไปโรงเรียนมีคนเซ็นชื่อให้ อาจารย์ปล่อยปละละเลย ต้องการแต่ปริมาณ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพทางการศึกษา ผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งให้

สัมภาษณ์ยืนยันว่าการซื้อใบสมัครมีจริง โดยเฉพาะการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาท่านหนึ่งเล่าว่า เวลาจบเสนอวิทยานิพนธ์ นักศึกษาไม่ต้องทำเอง แต่มีอาจารย์จัดทำให้เบ็ดเสร็จ ราคาจะอยู่ที่ วิทยานิพนธ์เรื่องละ 15,000 บาท มีนักศึกษาท่านหนึ่งกล่าวว่าอาจารย์ผมเสนอให้ 20,000 บาท มีการซื้อขายความรู้ทางการศึกษาแบบนี้การพัฒนาทางการเมืองจะไปได้ไม่ถึงไหน เพราะเหตุสังคมที่จบ การศึกษาออกมาแล้วไม่มีความคิดในการพัฒนาและความคิดสร้างสรรค์ สุดท้ายปัญหาอื่นๆ ก็จะ ตามมาไม่รู้จบสิ้น ต่อให้มีมาตรการใดๆ ออกมาสังคมจะไม่ยอมรับในความถูกต้อง หันไปรับเงิน แทนเพื่อประโยชน์ส่วนตนที่ปลุกฝังมาในรั้วโรงเรียน เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งของระบบ การศึกษาในปัจจุบัน

กลุ่มที่ 4 ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต. โดยการสัมภาษณ์นายสุพัฒน์ เปี่ยมเงิน ได้ให้ ความเห็นสรุปได้ว่า “...พยานหลักฐานหายากมาก และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หายากมากๆ ยิ่ง กว่าการงมเข็มในมหาสมุทร เพราะขาดสิ่งจูงใจในการดำเนินการ เพราะการค้นหาผู้ที่จะมาเป็น พยานนั้นส่งผลถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเหล่านั้น...” และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า จาก การติดตามสื่อมวลชนที่ปรากฏ มีการทำร้ายพยาน อุ้มฆ่า ทำลายหลักฐาน หรือการเป็นพลเมืองดี ผู้ใดที่เสนอตัวขึ้นมาเป็นพยาน ต้องได้รับความเดือดร้อนแน่ๆ ทั้งต้องโดนอุ้ม โดนฆ่า แล้วแต่ผู้มี อำนาจจะสั่งแบบไหน แต่ถ้าหากมีขวัญกำลังใจ หรือเงินรางวัลนำจับที่สูง จะสามารถทำให้มีผู้กล้า ออกมานำจับมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สมมติเสียชีวิตอันผลมาจากการเป็นพลเมืองดี อย่างน้อย ลูกเมียยังได้เงินรางวัลไว้ใช้จ่ายสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดีพอสมควร ฉะนั้นส่วนใหญ่รับ เงินแล้วจะนั่งเฉยเฉยไม่เอาตัวเองมาแลกกับความปลอดภัย...”

โดยการสัมภาษณ์นายวินัย นุ่มนวล ได้ให้ความเห็นสรุปว่า “...ก.ก.ต. ประจำท้องถิ่น ไม่มีคุณภาพ และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมสรุปว่า จากข้อมูลในบางตำบลที่อยู่ใกล้ๆกันต้องเปิดรับ สมัคร ก.ก.ต.ท้องถิ่นถึง 2 – 3 ครั้ง คนที่มีความรู้ความสามารถไม่กล้าออกมาเป็น ก.ก.ต. สุดท้าย เป็นเด็กของนักการเมืองมีอาชีพส่งมาขัดตาทัพ แล้วการเลือกตั้งก็ต้องจัดให้มีขึ้นตามค้ำบังการของ ผู้อยู่เบื้องหลัง ปล่อยให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง ก.ก.ต.ท้องถิ่น ในหลายท้องที่เปรียบเสมือนตรายาง ประทับความถูกต้องบนซากปรักหักพังของการเลือกตั้งแต่ละครั้ง สอบถาม ก.ก.ต.ท้องถิ่นอื่น คำตอบกลับมาคือผู้สมัครแต่ละคนที่เข้ามาเป็นนายก อบต. นายกเทศมนตรี มีค่าใช้จ่าย 5 – 10 ล้านบาท เกินที่แจ่งกับ ก.ก.ต. จังหวัด แล้วส่วนต่างเหล่านั้นไปอยู่ที่ใดไม่มีใครตรวจสอบได้ ไร้ซึ่งการ รับผิดชอบ บางครั้งคัดเลือกคนที่จบการศึกษาน้อยมาเป็น ก.ก.ต.ท้องถิ่นไม่รู้กฎหมาย ไม่มี มาตรการป้องกันและปราบปราม หลับหูหลับตาเป็น จนจบการเลือกตั้ง หวังคำตอบแทนเพียงไม่กี่ พันบาท ไม่มีความรู้และความสามารถ ไม่สามารถเป็นที่พึ่งพาของผู้ผ่านการอบรมของ กกต.ได้...”

โดยการสัมภาษณ์นายธนู แสงเย็น ได้ให้ความเห็นว่า “...ขาดงบประมาณมีจำนวน จำกัด และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “...การจัดการเลือกตั้งไม่เตรียมความพร้อมในการเบิกจ่าย

งบประมาณและเมื่อมองในภาพรวมของการจัดการเลือกตั้งมีบางรายการใช้จ่ายงบประมาณสูงหรือต่ำเกินไป บางรายการก็ไม่จำเป็น การเตรียมงบประมาณจึงไม่พอเพียงและครบถ้วน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีประสบการณ์น้อย ทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมอะไรบ้างที่จะมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งการรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ ผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. ขาดงบประมาณค่าใช้จ่าย ไม่มี ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงการเดินทาง บางพื้นที่แต่ละตำบลมีพื้นที่ห่างไกล 50 – 100 ตารางกิโลเมตร ในช่วงเศรษฐกิจยามยากขณะนี้ครอบครัวหลายคนหาเช้ากินค่ำ จะมาทำแต่กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ลูกเมีย กลับถึงบ้านถามหาข้าวปลา อาหาร บางคนไปช่วยหมู่บ้านอื่นๆ 2 – 3 วัน โดยการชักชวนของเพื่อนผู้ผ่านการอบรมที่มีแนวร่วม หรืออุดมการณ์เช่นเดียวกัน แต่กลับมาถูกรอบครัวบ่นบ่อยครั้งเข้า ก็ถอนตัวออกจากกลุ่มที่เข้ารับการอบรมด้วยกัน สุดท้ายหาแนวร่วมไม่ได้ เกิดความอ่อนแอ สัมเลิกนอนอยู่บ้านสบายใจกว่า บางทีมีการหักค่าตอบแทนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาเป็นค่าอาหาร หรือการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเลือกตั้ง เนื่องจากในบางท้องถิ่นที่ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้ง เนื่องจากกลัวว่าจะเกิดการทุจริตหรือเอื้อประโยชน์ให้กับนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคนเดิม...”

โดยการสัมภาษณ์นางรัฐม เพิ่มพูน ได้ให้ความเห็นว่า “... ขาดการประชาสัมพันธ์ และได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการสรรหาและการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง บางครั้งจะขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับที่มาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ไม่มีผู้สนใจไม่กล้าลงสมัครเกรงว่าจะทำหน้าที่ได้ไม่ดีและเกรงว่าจะมีการทุจริต คณะกรรมการสรรหาระดับจังหวัดอาจไม่ทราบข้อมูลในระดับตำบลทำให้การแต่งตั้งได้บุคคลที่ไม่เหมาะสม ไม่มีประสบการณ์ไม่เป็นกลาง...”

โดยการสัมภาษณ์นายสมควร โห้คลัง ได้ให้ความเห็นว่า “... ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำระบบบัญชีและผู้นำกลุ่มนี้ได้มีความเห็นเพิ่มเติมสรุปว่า “...การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นที่ผ่านมาประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บัญชีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุจำเป็น รวมทั้งความถูกต้องของข้อมูลรายชื่อผู้เสียสิทธิ มีประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับบัญชี ดังนี้

- รฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มีการแก้ไขให้เป็นปัจจุบันบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สมบูรณ์ บางครั้งรายชื่อคนที่เสียชีวิตไปแล้วยังปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อ
- รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตกหล่นและรายชื่อซ้ำซ้อน
- สำนักทะเบียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกรณีเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นได้เพียงอย่างเดียว กับกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีชื่อในทะเบียนครั้งสุดท้ายไม่น้อยกว่า 1 ปี กรณีย้ายภายในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน ทำให้การ

จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งผิดพลาด

- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งย้ายทะเบียนบ้านในเขตท้องถิ่นเดียวกัน แต่ไม่ครบ 1 ปี โปรแกรมจัดพิมพ์บัญชีรายชื่อจะตัดชื่อคนเหล่านี้ออกไปทำให้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง
- บางคนไม่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ.9) แต่ในหนังสือแจ้งเข้าบ้านมีชื่อจึงไม่สามารถลงคะแนนที่หน่วยได้
- การตรวจสอบการเสียสิทธิกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่ได้ เพราะอำเภอยังไม่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและรายชื่อผู้เสียสิทธิ
- กรณีปัญหาพื้นที่คาบเกี่ยวกันระหว่างเทศบาลและเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่ของหน่วยเลือกตั้งซึ่งสำนักทะเบียนจะจัดทำบัญชีรายชื่อในเขตเทศบาล แต่สำนักทะเบียนอำเภอจะจัดทำบัญชีรายชื่อในเขตองค์การบริหารตำบล มีผลทำให้รายชื่อตกหล่น
- ปัญหาการพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเครื่องพิมพ์ของสำนักทะเบียนใช้กับกระดาษต่อเนื่องได้ครั้งละ 4 แผ่น พิมพ์ 2 ครั้ง รวม 8 แผ่น แผ่นรองสุดท้ายและแผ่นท้ายมักจะมีตัวอักษรไม่ชัดเจน
- ปัญหาระยะเวลาในการจัดพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีเวลาจำกัด ซึ่งต้องปิดประกาศไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนวันเลือกตั้งและให้มีหนังสือแจ้งเข้าบ้านไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันเลือกตั้งการเปิดโปรแกรมจากสำนักทะเบียนกลางเพื่อให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นจัดพิมพ์เปิดให้บางช่วงเวลาทำให้เวลากระชั้นชิด อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนอำเภอและท้องถิ่นจะพิมพ์บัญชีรายชื่อให้ได้ก็เฉพาะหลังเวลาเลิกงานเท่านั้น ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น
- แบบพิมพ์รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างกัน และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้จัดพิมพ์ไม่ทัน
- สำนักทะเบียนไม่ทราบว่า จะเก็บรักษาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดใดไว้ในการเลือกตั้งครั้งใหม่
- สำนักทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่นไม่มีกระดาษ แบบพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขาดฐานข้อมูลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในระบบดิจิทัล ในการทำการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการเลือกตั้ง
- ปัญหาเรื่องความร่วมมือจัดหาวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการรับแจ้งเหตุล่าช้า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สนับสนุนกระดาษสำหรับพิมพ์รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- ขาดแคลนงบประมาณค่าอาหารและงบค่าขนส่ง ค่าปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของเจ้าหน้าที่ทะเบียน...”

ทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสรุปได้ว่า มีความเห็นแตกต่างกันไปตามที่ได้ประสบพบเห็นมา เช่นบางกลุ่มมองว่าผู้มีอิทธิพล และอำนาจรัฐอ่อนแอ มีปัญหามากที่สุดในการแสดงบทบาทการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในช่วงเวลาของการเมืองไทยในขณะนี้ ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่ตามมาเรียกว่าทั้งระบบ และมีประเด็นอื่นๆ อีกมากมายเช่น บทลงโทษไม่รุนแรง การไม่รักษาจรรยาบรรณของผู้นำ ปัญหาสังคมหลากหลาย รากลึกของระบบอุปถัมภ์ การศึกษาไม่พัฒนา การขาดพยานหลักฐาน กกต.มีคุณภาพ ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงของผู้นำชุมชน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงของผู้นำชุมชนสามารถจำแนกแบ่งเป็น 4 กลุ่ม รายละเอียดปรากฏดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อเสนอแนะของผู้นำอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปพร.)
ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ มีความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

โดยการสัมภาษณ์นายสมชาย หอมละออ มีความเห็นว่า “... ต้องใช้นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลขั้นเด็ดขาด จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้ มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมคือ การใช้นโยบายด้านกฎหมายที่เด็ดขาดปราบปรามผู้มีอิทธิพล หลายท่านคงยังจำกันได้กรณีรัฐบาลในสมัยพันตำรวจโททักษิณชินวัตรได้ใช้นโยบายโดยออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ซึ่งมีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวได้นำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครอง ซึ่งในเดือนมีนาคม 2553 ที่ผ่านมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีดังกล่าวไว้พิจารณา นั่นคือการอ้างฆ่าตัดตอน

รัฐบาลขณะนั้นได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการปราบปรามผู้มีอิทธิพลโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติเรื่องแนวทางดำเนินการปราบปรามผู้มีอิทธิพลซึ่งกำหนดให้คณะทำงานติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดด้วยอีกวิธีหนึ่งและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดและมีอำนาจดำเนินการกับผู้ที่มีอิทธิพลเป็นอย่างเดียวกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดและต่อมาได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติเรื่องการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเงินเอาเรื่องเงินกู้ยืมออกระบบด้วย

ควรมีมาตรการที่สำคัญทันต่อเหตุการณ์คือการเร่งรัดทางภาษีกับบุคคลนั้นอย่างผิดปกติเท่ากับฝ่ายบริหารใช้คำสั่งเป็นเครื่องมือในการตัดสินลงโทษบุคคลนั้นกระบวนการยุติธรรม

ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

เป้าหมายในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลในทุกพื้นที่ของประเทศไทยหรือให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันและเพื่อให้เกิดความสงบสุขของสังคมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยโดยกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและอย่างเคร่งครัด คำสั่งดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามผู้มีอิทธิพลและเป็นการวางกรอบการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในสายงานต่างๆ ให้ดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมายอย่างเคร่งครัด ปราบปรามผู้มีอิทธิพลในทุกพื้นที่ของประเทศไทยหรือให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันและเพื่อให้เกิดความสงบสุขของสังคมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยโดยกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและอย่างเคร่งครัด คำสั่งดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามผู้มีอิทธิพลและเป็นการวางกรอบการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในสายงานต่างๆ ให้ดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมายอย่าง

สรุปคือจากประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นหรือมุมมองที่การปราบปรามผู้มีอิทธิพลยังไม่เด็ดขาด ยังมีความขัดแย้งในเรื่องนโยบายกระบวนการและวิธีการดำเนินงานของรัฐแก๊งผู้มีอิทธิพลต่างๆ ทั้งในการฮั้วประมูลและ ขัดขวางการเสนอ/แข่งขันราคาในการประมูลงานของทางราชการผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้นมีทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือการสั่งการด้วยตัวเองของนักการเมืองท้องถิ่น เช่นการฮั้วประมูลงาน การตั้งแก๊งปล่อยเงินกู้เก็บนอกระบบเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยที่แพงมหาโหดร้อยละ 20 ค้ายาบ้า ค้าไม้เถื่อน จากคนที่ไม่มีอะไรเลย เริ่มชีวิตจากศูนย์ หลังจากนั้นเงินนับสิบล้านบาทจะพลิกชีวิตเพื่อฟอกตัวเองลงสมัครเป็นผู้นำท้องถิ่น อาจเริ่มจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกท้องถิ่น นายกองค้การบริหารท้องถิ่น เมื่อมีเงินทุนก็เอาเปรียบผู้สมัครคนอื่นๆ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า เมื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารแล้วก็จะใช้อำนาจโดยมิชอบในทางอ้อม คือการตั้งบริษัท ห้างร้าน คอยรับงานเหมาซื้อ หรืองานจ้าง ในเขตความความรับผิดชอบของตนเอง โดยใช้ชื่อญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงที่ไว้วางใจ คอยเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ ตรงนี้ถือว่าจำเป็นต้องใช้นโยบายเด็ดขาดปราบปรามผู้มีอิทธิพล เป็นการทำลายประเทศชาติ เงินทองแทนที่จะกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป แต่สร้างความร่ำรวยแต่เฉพาะนักการเมืองกลุ่มเหล่านี้ลักษณะรับเหมาผูกขาดรัฐบาลต้องเด็ดขาดในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเหล่านี้ให้เบาบางหรือหมดไป โดยการประกาศมาตรการเอกซเรย์พื้นที่ แต่มีความผิดพลาดไปใช้มาตรการวิสามัญ มิใช่กฎหมายบังคับสืบสวน สอบสวน โดยใช้พยานหลักฐาน รีบร้อนในการสร้างทำผลงานสุดท้ายถูกโจมตีจากกลุ่มสิทธิมนุษยชน แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงผู้นำประเทศ นโยบายเปลี่ยนไป ปัจจุบันผู้มีอิทธิพลที่ซบเซาไปกลับหวนคืนชีพมาอีก

ครั้ง พยายามขยายอาณาเขตหนักกว่าเก่าจากตำบล เป็นอำเภอ จังหวัด และเดี๋ยวนี้เป็นภูมิภาคไปแล้ว ห้ามล้ำเขตแดน เวียนว่ายตายเกิดประเด็นหนึ่งน่าจะมาจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งทำให้มีความไม่ชัดเจน ต้องมานับหนึ่งกันใหม่ทุกครั้ง ไม่ต่อเนื่อง

ฉะนั้นผู้สัมภาษณ์ต้องการให้ส่วนราชการปราบปรามอย่างจริงจังเพื่อให้มีผลถึงเส้นทางการใช้เงินจากผู้มากด้วยบารมีนำเงินมาซื้อเสียง เพื่อ เปิดโอกาสให้คนทำดี มีคุณธรรม ได้มีสิทธิแข่งขันกับเขาบ้าง...”

โดยการสัมภาษณ์นางสาวแสงเดือน พันธุ์คงดี ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรปกป้องประชาชนและข้าราชการที่ทำความดี จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ ในสภาพปัจจุบันบ้านเมืองของสังคมไทยเต็มไปด้วยผู้มีอิทธิพลไม่ค่อยมีข้าราชการคนไหนชอบเสนอตัวทำความดี “โบราณว่าจงทำดี แต่อย่าเด่น จะเป็นภัย ไม่มีใครอยากเห็นเราเด่นเกิน” เวลา ทำดี ทำเด่น ผู้สัมภาษณ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารที่มีการทุจริตไปที่ส่วนราชการ ศูนย์ดำรงธรรม, ปปช. สตง. หรือข้าราชการบางคนเล่าเรียนมาให้มีจรรยาบรรณ คุณธรรม แต่อยู่กับนักการเมืองท้องถิ่นไม่มีอุดมการณ์ ไม่รักชาติ รักแผ่นดิน ส่วนใหญ่จะเห็นแก่ตัว ถ้าไปขัดขวางนักการเมืองที่ซื้อขายเสียงเหล่านี้ สุดท้ายจะไม่มีแผ่นดินจะอยู่ ไปแจ้งการขายเสียง หรือปิดงานซื้อ งานจ้าง สุดท้ายต้องหาสถานที่อยู่ใหม่ เพราะไปขัดขวางผลประโยชน์ นโยบายล้มเหลว ไม่เร่งรัดกวาดขัน ข้าราชการให้ถือปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด หย่อนยาน มีหลายหน่วยงานทำงานด้านการทุจริตโดยไม่กล้าตัดสินใจ เช่นหน่วยงาน ตำรวจ อำเภอ จังหวัด หลายคนบอกว่านิ่งๆ ดีกว่า ข้าราชการเดี๋ยวนี้พูดมากจะเจ็บตัว ถ้าข้าราชการครึ่งประเทศมีความคิดเช่นนี้ อันตรายสำหรับสังคมไทย

รัฐจำเป็นต้องสร้างขวัญกำลังใจของประชาชนและข้าราชการให้หวนกลับมาร่วมมือร่วมใจกัน สร้างเกาะกำบัง เป็นภูมิคุ้มกันการใช้อำนาจรัฐ การใช้กฎหมาย คนดีต้องได้รับการรักษาไว้และดูแลไม่ให้เกิดอันตราย มีความจริงใจ จริงจัง มิใช่ทำเพียงผักชีโรยหน้าไปวันๆ เป็นจุดอ่อนสุดท้ายประเทศชาติต้องล้มลุกคลุกคลานอย่างที่เราเห็น นักวิชาการได้ศึกษาเสนอแนะบทความวิชาการกันอย่างมากมาย เรื่องวิวัฒนาการของการเมืองไทย แต่ผู้นำไม่สนใจ สุดท้ายเมืองไทยไม่พัฒนา คิดลำดับการทุจริตคอร์รัปชันในลำดับต้นๆ ของโลก...”

โดยการสัมภาษณ์นางสาวราย ศรีคลองใหญ่ ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงและรวดเร็ว จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ ข้อมูลปัจจุบันวิเคราะห์ได้ว่านักการเมืองส่วนใหญ่กล้าซื้อสิทธิ์ขายเสียง ทุกครั้ง ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการเลือกตั้งเพราะกฎหมายไม่รุนแรง มีเงินเสียค่าปรับ เพราะมีเงินทุนจากเป็นผู้มีอิทธิพลหาเงินออกกฎหมาย สะสมทรัพย์ไว้มาก ค่าปรับเพียงน้อยนิด สามารถยอมเสียได้และ ยอมติดคุก เพราะการเสี่ยงติดคุกไม่นาน สามารถกลับมาเล่นการเมืองได้อีก ตรงนี้ต้องปรับปรุงแก้ไข “รวดเร็วไม่ช้า” แต่ละคดีที่เกี่ยวกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ผู้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าบางคดีที่เกิดในเทศบาลแห่ง

หนึ่งชาวบ้านหรือประชาชนที่เฝ้าติดตามสนใจอยู่ จากผลคดีมีพยานหลักฐานการแจกถุงปิงปอง 1 ใบ กับเงิน 500 บาท หลังได้รับการเลือกตั้ง ใช้เวลาพิจารณาตัดสิน 10 กว่าปียังตัดสินไม่แล้วเสร็จ มีการอุทธรณ์ ฎีกา จนกระทั่งพยานบางท่านเสียชีวิตไปนานแล้ว ไม่รู้ว่าเหตุที่เกิดขึ้นถูกหรือผิด ไม่มีตัวอย่างให้เห็นชัดเจนรวดเร็ว จึงมีการแอบซื้อขายเสียงกันบ่อยครั้งขึ้นเพราะใช้เวลาไต่สวนมาก ชาวบ้านลืมนี่จำเป็นต้องออกกฎหมายตามยึดทรัพย์ด้วย เพราะทรัพย์สินที่ได้มาของนักการเมืองซื้อเสียงส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาที่ไม่ชัดเจนสืบสวนสวนสวนอย่างแท้จริงแล้วจะพบว่าไม่สามารถนำหลักฐานมาชี้แจงได้ คนที่หาเข้ากินค่า ทำงานสุจริต ไม่สามารถเก็บเงินทองมาสู้ซื้อเสียงได้ เพราะคนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักเลงหัวไม้ ค้ายา ค้าของเถื่อนมาก่อน และทำกฎหมายต้องมีรางวัลนำจับที่สูงด้วยเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจกับผู้แจ้งเบาะแส วิธีนี้จะช่วยตัดเส้นทางการใช้เงินได้วิธีหนึ่งถ้าหน่วยงานรัฐมีนโยบายจริงจัง เป็นสังฆกรรมถ้าเบื่องบนปล่อยปละละเลยเช่นนี้ ไม่ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โทษกันไปมา เบื่องบนโทษชาวบ้าน ชาวบ้านโทษผู้นำไม่ดี เอาเงินมาแจกเอง สุดทำยจบไม่ลงแก้ไม่ตก เพราะฝ่ายรัฐบาลต้องการผู้แทนราษฎรให้ได้ปริมาณหรือจำนวนมากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ อาจต้องใช้สำนวนโบราณเปรียบเทียบคือ “ปากว่าตาขยิบ” ทำเสียเอง พอเข้าไปมีเสียงข้างมากคิดหรือว่านายกรัฐมนตรีจะสนับสนุนให้ กกต. แจกใบแดง ใบเหลืองกับลูกน้องของตนเอง อันจะทำให้เสียงในสภาผู้แทนราษฎรขาดหายไป และควรแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนภายนอกทราบ เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อผู้ที่คิดจะกระทำผิดอีก...”

โดยการสัมภาษณ์นายแจ่ม สุขนุ้ม ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรแต่งตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วที่มีประสิทธิภาพ จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ จะพบเห็นว่าไม่มีคณะทำงานหรือคณะกรรมการคอยออกตรวจสอบพื้นที่คาบเกี่ยวที่มีปัญหา เช่นรอยต่อ พื้นที่ห่างไกล เพื่อแบ่งเขตโซนความรับผิดชอบให้ชัดเจนหรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็วหรือจัดตั้งให้มีอาสาสมัครเวรยามประจำทุกหมู่บ้าน เพื่อเป็นหูเป็นตาให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง และควรมีการจัดเบี้ยเลี้ยงให้สำหรับอาสาสมัครสืบสวนฯ ที่แจ้งเบาะแสในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน โดยมีชุดผู้นำที่เป็น อปพร. เข้าร่วม และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพควรแต่งตั้งอนุกรรมการสืบสวนของ กกต. เป็นชุดของตนเองด้วยไม่ต้องพึ่งพิงตำรวจที่อยู่ภายใต้อิทธิพลนักการเมือง...”

กลุ่มที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงของอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.)

โดยการสัมภาษณ์ นางสาวศุภนิจ แยมสังข์ ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรพัฒนาระบบการทำงานของของ กกต...” จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ “...การสร้างความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนในการช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง ตลอดจนกำจัดจุดเสี่ยงต่างๆ พัฒนาคูณภาพชีวิตของประชากรในสังคม เพื่อให้ป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงเบาบาง

หรืออาจหายไปดังนี้

- ควรปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ และกฎหมาย เพื่อกำหนดมาตรการ การป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังและแน่นอน
- วางแผนและนโยบายการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อธรรมาภิบาลและป้องกันปราบปราม

สรุปได้ว่า ควรพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรอิสระ (กกต.) ผู้ให้สัมภาษณ์ มองว่าการก่อตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่กี่ปีที่ผ่านมาหลังจากรับช่วงจากกระทรวงมหาดไทย ส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการทำงานของกระทรวงมหาดไทยเดิมๆ คือสั่งการแต่ไม่ติดตามและประเมินผล ไม่ลงพื้นที่ หาข่าว เจ้าหน้าที่ที่ย้ายไปทำงานที่ กกต. จังหวัด ส่วนใหญ่ขอโอนย้ายมาจากกระทรวงมหาดไทย การทำงานเชิงรุกไม่มี รอรับแต่รายงานการเลือกตั้ง ปกติทุกอย่างปกติหมด แต่ข้อเท็จจริงไม่เป็นเช่นนั้น การทำงานอยู่บนหอคอยงาช้าง นั่งคอยรายงานอยู่บนสำนักงานหรือศาลากลางจังหวัดจะเกิดประโยชน์อะไร ในส่วนวิธีการดำเนินการเลือกตั้งถือว่าเรียบร้อยใช้ได้ เพราะขอความร่วมมือไปยังกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพราะบุคลากรมีประสบการณ์ในการจัดการเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมา แต่ในเรื่องประเด็นการสืบสวนสอบสวนยังถือว่าบางท้องถิ่นล้มเหลว ไม่มีชุดสืบสวนสอบสวนของตนเอง ไปขอยืมหน่วยงานตำรวจ แต่ตำรวจผู้นั้นเป็นเด็กของนักการเมืองผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังการเจริญเติบโตในชีวิตราชการแล้วตำรวจผู้นั้นจะไม่กล้าสอบสวน สืบสวน ลูกพี่เพราะกลัวถูกย้าย ดังนั้นต้องปรับปรุงหน่วยงานองค์กรอิสระให้เข้มแข็งมากกว่านี้สามารถเป็นที่พึ่งพาของการเลือกตั้งทุกครั้งให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กระจกที่น่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพปัจจุบันในการทำงานของ กก.ต.ที่จัดตั้งขึ้นมาคือการเลือกตั้งยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงที่เข้มข้นและรุนแรง ต้องมีจุดประสงค์การทำงาน มีเป้าหมายและที่สำคัญควรมีอุดมการณ์ที่ชัดเจน มีไช้เกรงกลัวนักการเมืองจนทำอะไรไม่ถูก

โดยการสัมภาษณ์นางอุไรวรรณ อินทะ ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดอย่างแท้จริง จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ ต้องมีการร่วมมือกันทุกฝ่าย ให้การศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในปัญหาต่างให้มากยิ่งขึ้น ปรับปรุงและพัฒนาสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาเศรษฐกิจทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการบริการให้ดีขึ้น พัฒนาสังคม สร้างค่านิยม และธรรมาภิบาลให้ประชาชนร่วมมือในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปลูกฝังและพัฒนาจิตใจของสมาชิกในสังคมให้มีคุณธรรม อบรมสั่งสอนและให้ความรักความอบอุ่น และรวมถึงให้ความร่วมมือกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ ให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด เพราะผลพวงการเข้าไปยุ่งเกี่ยว หลังจากนั้นจะทำให้ผู้ค้ายาเสพติดนำเงินมาเป็นต้นทุนการซื้อเสียง ป้องกันและปราบปรามผู้ซื้อและผู้ขายยาเสพติดอย่างเด็ดขาด การร่วมมือสอดส่องดูแล

ความประพฤติของเด็กเยาวชนอย่างใกล้ชิดเพื่อกำจัดจุดเสี่ยง จัดให้มีการบำบัดและรักษาผู้ติดยาเสพติด ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการโรคเอดส์ให้กับประชาชน การร่วมมือสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กเยาวชนอย่างใกล้ชิดให้มีการบำบัดและรักษาผู้ติดยาเสพติด พัฒนาเศรษฐกิจ เช่น กระจายรายได้ การสร้างงานในชนบท ขยายการคมนาคมขนส่ง พัฒนาลังคม เช่น ขยายการศึกษาเพิ่มมากขึ้น บริการฝึกออาชีพให้กับประชาชน

จากแนวทางการคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ข้างต้น คือต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในสังคมไทย หลายคนมองว่ายากต่อการเยียวยา แต่ผู้สัมภาษณ์ อสม. กลุ่มหนึ่งกลับมองว่ายังมีทางแก้ไข จากเหตุการณ์ที่มีแต่ความแตกแยก แบ่งสี แบ่งข้าง ส่วนหนึ่งเป็นผลพวงมาจากการขายเสียงที่ใช้เงินทุนมหาศาลของผู้นำประเทศที่ต้องการมีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร สุดท้ายดำเนินนโยบายผิดพลาด เกิดการทุจริตเชิงนโยบาย ทุกอย่างเมื่อเดินทางถึงจุดสุดขั้วแล้ว มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันอย่างแพร่หลาย ชาวบ้านรู้ ประชาชนเริ่มเข้าใจยอมรับสภาพคือ สุดท้ายประเทศไม่พัฒนา ถ้าหลังในหลายประเทศเพื่อนบ้าน ทุกคนต้องหันกลับมาคิดกันใหม่ จิตสำนึกที่ดีต้องหันกลับมา ต้องทำให้ทุกคนไม่เห็นแก่เงินทองเพียงน้อยนิด ให้ย้อนกลับไปดูอดีต ปัจจุบัน และให้นึกถึง อนาคตลูกหลาน จะอยู่กันอย่างไร ในเมื่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ทำให้บ้านเมืองไม่สงบ สุดท้ายขัดแย้ง ไม่เคารพกฎหมายบ้านเมืองเกิดสงครามกลางเมืองในหลายประเทศที่ผ่านมา

โดยการสัมภาษณ์นางเบญจมาศ เกษประทุม ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรเป็นผู้ประสานงานที่ดี จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ ในแต่ละตำบลมีผู้นำ อสม. อยู่มากมาย มีการประสานงานกันช่วยเหลือกัน ในอุดมการณ์ของจิตอาสาคือการช่วยเหลือสังคม มิใช่ทำลายสังคมทางอ้อม ผู้สัมภาษณ์มีมุมมองว่าสังคมดีเพราะการเมืองมีการพัฒนาไปรุ่งโรจน์ ซื้อสัตว์สุจริต สามารถนำเงินทองมาพัฒนาท้องถิ่น หรือประเทศชาติได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย งบประมาณแผ่นดินไม่ใช่ละลายหายไปเหมือนน้ำแข็ง อสม. หลายท่านยังไม่เข้าใจมองว่าการเลือกตั้งไม่เกี่ยวกับตน เพราะตนดูแลด้านสาธารณสุข ปล่อยปละละเลย คิดว่าธุระไม่ใช่ เวลาเปลี่ยน การเมืองเปลี่ยนถึงได้มีความรู้สึกถึงผลกระทบ เพราะจะสังเกตว่ากว่าจะได้เงินค่าตอบแทน 600 บาท / เดือน ต้องเสียสละเวลาทำงานรับใช้สังคมมานานหลายปี ผู้นำประเทศได้เล็งเห็นความสำคัญตรงนี้ จึงได้จัดสรรมาเป็นค่าตอบแทนมาให้อย่างน้อยเป็นค่าตอบแทนในการทำงาน

หลายคนตั้งใจทำงานมากขึ้น ฉะนั้น หากจะใช้ผู้นำเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น สอดแทรกความรู้เข้าใจทางการเมือง อย่างน้อยงบบพัฒนาการด้านสาธารณสุขแต่ละปีรัฐบาลให้ความสำคัญมากขึ้น จะช่วย อสม. มีกำลังใจ ในการประสานงานความร่วมมือเผยแพร่ระบอบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขได้เป็นอย่างดียิ่ง ทั้งนี้ต้องแยกแยะความช่วยเหลือของนักการเมืองซื้อเสียง ในยามปกติสามารถให้ความช่วยเหลือได้ แต่ในยามเลือกตั้งมิใช่ประสานงานนำเงินมาแจกเสียเองหวังเพียงแค่เงินเปอร์เซ็นต์ หัวคะแนนละ

50 – 100 บาท...”

โดยการสัมภาษณ์นางมะลิ แพทย์พินิจ ได้มีความเห็นว่า “...ควรเป็นผู้สนับสนุนที่ดี จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติม เช่น ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มให้มีความเข้มแข็งเป้าหมาย การเลือกตั้งแต่ละครั้งส่วนราชการจะตั้งเป้าหมายไว้ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จิตใจต้องบริสุทธิ์ มิใช่ทำยอดประชากรสนับสนุนผู้สมัคร เพราะหวั่นจะแน่นถ้าเข้าหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ ก็จะเข้าหาทางผู้นำ อสม. เขาจะตั้งยอดมาให้ควบคุมประชากรผู้ลงคะแนนคนละ 10-20 คน แทนที่ช่วยส่วนราชการกับไปช่วยสนับสนุนคนไม่ดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง ต้องรู้จัก ป้ายเบี่ยงไม่เข้าร่วมกระบวนการนำกลทงทุนทางการเมือง...”

โดยการสัมภาษณ์นายบุญโชค น้อยโต ได้มีความเห็นว่า “...ควรมีมาตรการลงโทษ อสม. จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ ในกรณี สืบทราบได้ว่า อสม. คนใดคนหนึ่งเข้าไปมีส่วนพัวพันกับการซื้อสิทธิขายเสียง ประชาคมหมู่บ้านต้องเค็ดขาดเสนอผู้ใหญ่บ้านกำนันให้ ถอดถอนจากการเป็น อสม. ทันที เพราะยังมีผู้สนใจจะสมัครเข้าเป็น อสม. อยู่มากนับแต่รัฐบาล สร้างขวัญกำลังใจโดยมอบเป็นค่าตอบแทนให้คนละ 600 บาท ฉะนั้นคนไม่ดี ไม่จริงใจ จริงใจ และเสียสละ ทั่วๆ มีค่าตอบแทนให้แล้วต้องเห็นควรกำจัดออกไป เปลี่ยนให้คนอื่นๆ ที่มีจิตอาสา มา ทำหน้าที่แทน...”

กลุ่มที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้นำกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน

โดยการสัมภาษณ์นางปรานี อิ่มอาเทศ ได้เสนอความเห็นไว้ คือ “...ควรส่งเสริม การศึกษาวิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียน” จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ “...ต้อง จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับภาวะการณ์ปัจจุบัน ข้อเสนอของผู้สัมภาษณ์กำนันและผู้ใหญ่บ้าน มอง ว่าหลายสิบปีที่ผ่านมามีการวิพากษ์วิจารณ์คนไทยมีการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่ จบแค่ ป. 4 หรือ ป. 7 ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย มองถึงความไม่พร้อม การเมืองตกอยู่ในชนชั้น กลาง แต่ขณะนี้ผู้มีสำเร็จการศึกษามากมายในแต่ละปี สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาผลิต นักศึกษาออกมาหลายหมื่นคน แต่ไม่ได้ช่วยบรรเทาเบาบางในเรื่องการขายเสียงของประชาชน กระทรวงศึกษาต้องทบทวนบาทในส่วนนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าการจัดการศึกษาล้มเหลว ผล สะท้อนที่ตามมาคือประเทศไม่พัฒนาประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ยังเห็นแก่เงินเพียงเล็กน้อย นักลงทุนนำเงินมาหาว่าแต่ประชาชนยังกลับรับเงินหน้าตาเฉย

กระบวนการกล่อมเกลตาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยควรต้องเริ่มปลูกฝัง ตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะ โรงเรียนต้องปลูกฝังให้เยาวชนเข้าใจ จัดทำโครงการ จัดกิจกรรม สอดแทรก ให้ใจเข้าถึงรูปแบบการปกครองเลือกคนดี มีคุณธรรม บุคลากรต้องนำความรู้กลับไปช่วยสอนพ่อแม่ผู้ปกครองให้มีความเกรงกลัว ระวังต่อบาปในเมื่อปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยคือ

การซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นปฐมเหตุของปัญหาทั้งหลายทั้งมวลของสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการโกงกิน การทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาในความขัดแย้งในการแข่งขันกันเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ก่อนเลือกตั้ง ระหว่างเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้งทั้งระดับชาติและท้องถิ่น การซื้อสิทธิ์ขายเสียงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งบานปลายเป็นการทำลายล้างชีวิตกันในระดับท้องถิ่น โดยในระดับชาติอาจลุกลามกลายเป็นสงครามกลางเมืองได้เนื่องจากรัฐบาลที่มาจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงย่อมได้อำนาจมาโดยไม่ชอบธรรม

นโยบายของรัฐบาลจึงจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมการเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยที่แท้จริงในการปฏิบัติให้ประชาชนมีจิตสำนึกว่าการเลือกผู้แทนที่ดีประเทศเป็นอย่างไร การเลือกผู้แทนที่ไม่ดีเป็นอย่างไร ประชาชนทุกคนต้องเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตนเอง แม้เพียงหนึ่งเสียงมีคุณค่ายิ่ง การลงคะแนนเสียงของเรานี้สามารถกำหนดอนาคตหรือชะตากรรมของชุมชนสังคมและประเทศชาติได้ หากเราเลือกผู้แทนที่ไม่ดี ซื้อสิทธิ์ขายเสียงเข้าสภาจะส่งผลสะท้อนต่อการพัฒนาปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศของเราเป็นอย่างยิ่ง เราต้องช่วยกันรณรงค์ ให้คำชี้แนะ ให้การศึกษา ส่งเสริมความรู้ ไม่ยอมให้มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งรุ่นใหม่ที่มีอายุครบ 18 ปี มีสิทธิ์เลือกตั้งแล้วทุกคนจะต้องไม่รับเงิน ไม่ขายเสียง รวมทั้งต้องไปแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของ กกต. ทราบว่าผู้ใดซื้อสิทธิ์ขายเสียงด้วย เพราะการที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง แสดงว่านักการเมืองที่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงต้องถนอมทุนคืนอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นเข้าไปบริหารงบประมาณในท้องถิ่นโดยตรง หากเราต้องการพัฒนาประชาธิปไตยให้ยั่งยืนในสังคมไทย พวกเราต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้หมดไปจากเมืองไทยให้ได้ด้วยกระบวนการศึกษา เพื่อสร้างเสริมวิถีประชาธิปไตยให้แก่พลเมืองไทยทุกคน

คนเราต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เริ่มตั้งแต่ครอบครัว (บ้าน วัด โรงเรียน) สังคมประเทศชาติและประชาคมโลก ดังนั้น ความสำคัญของประชาธิปไตยจึงไม่ควรจะถูกจำกัดอยู่ในบริบทของการเมืองการปกครองเท่านั้น แต่ควรมุ่งไปที่วิถีชีวิตของคนในสังคม โดยเริ่มตั้งแต่ที่บ้าน หรือครอบครัว เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและร่วมกับผู้อื่น เราไม่สามารถที่จะทำตามใจตนเองได้ทุกอย่างแม้ว่าเราจะได้เคยใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น ๆ ในชุมชนในวัยเด็กแต่ก็เป็นไปในลักษณะที่มีบุคคลในครอบครัวดูแล เมื่อเติบโตจนถึงวัยเรียนก็ต้องไปโรงเรียน และใช้ชีวิตพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันกับเพื่อนๆ และครูอาจารย์ นอกเหนือไปจากบุคคลที่รู้จักในครอบครัว ดังนั้น เมื่อเรามาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมในโรงเรียนเราก็ต้องมาเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตร่วมกันในโรงเรียน และการอยู่ร่วมกันก็จำเป็นต้องเข้าใจกติกา ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เมื่อเราไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในชุมชน สังคมประเทศชาติ หรือประชาคมโลก นั่นคือการส่งเสริมการศึกษา “วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียน”

วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง วิธีการในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เราต้องส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนได้แก่

- การรู้จักใช้เหตุ ใช้ผลในการตัดสินใจปัญหา หรือแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างกัน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต้องเป็นไปตามกฎกติกาและเหตุผล ซึ่งเป็นวิธีการของผู้ที่เจริญแล้ว ไม่ใช่ทางลัด ไม่ใช่กำลังในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการใช้ชีวิตในโรงเรียนเราอาจกระทบกระทั่งกับเพื่อนๆ บ้างอาจมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง เกิดความขัดแย้งกันบ้าง แต่ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเราต้องเคารพกฎ กติกาของโรงเรียน ใช้เหตุผล ในการแก้ไขปัญหา ไม่ใช่อารมณ์ ไม่ใช่กำลังบังคับอีกฝ่ายหนึ่งให้ยอมตามความคิดเห็นของเรา ไม่ใช่ความรุนแรง

- คนเราอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ และถือเป็นเรื่องปกติของสังคมประชาธิปไตย ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้ การใช้วิถีชีวิตประชาธิปไตย เราต้องรู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่แตกต่างไปจากตนเอง โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เราจะได้เปิดโลกความคิดใหม่ๆ นอกจากความคิดเห็นของบุคคลในครอบครัว เพื่อนๆ นักเรียนแต่ละคน ต่างมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกันหรือบางที่นับถือศาสนาต่างกัน ดังนั้น เราจึงควรเคารพความคิดเห็นของคนอื่นที่เห็นแตกต่างไปจากความคิดเห็นของเราเอง

- คนเราต้องมีวิจารณญาณในการรับ วิเคราะห์และประเมินข้อมูลข่าวสารที่ได้รับต่างๆ ไม่ตื่นข่าวไม่ลืมหาย ใช้หลักกาลามะสูตร การใช้ชีวิตในโรงเรียน เรามักจะได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากเพื่อนๆ บางครั้งเป็นข่าวลือ เราจะได้เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์และประเมินข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่เราได้รับ จากการสอบถามคุณครู การค้นคว้าในห้องสมุด และสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าเราจะได้ข้อมูลมาจากแหล่งใดเราก็ต้องวิเคราะห์และประเมินข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ก่อน

- คนเราต้องมีจุดยืน หรือมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ไม่ยอมตามความคิดเห็นของผู้อื่นง่ายๆ นอกจากจะถูกลบล้างด้วยหลักการและเหตุผลที่น่าเชื่อถือ

- ยอมรับเสียงข้างมากและเคารพสิทธิเสียงข้างน้อย

- เคารพในศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของเพื่อนมนุษย์

- มีจิตใจกว้างขวาง พร้อมที่จะยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

- สนใจกิจการบ้านเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ตามโอกาสอันสมควรโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมือง เช่นเมื่ออายุถึงคราวเลือกตั้งก็ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของตน เป็นต้น

- เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์หรือกติกาทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอย่างเคร่งครัด รู้จักหน้าที่ของตนเอง เสรีภาพของตนเองเสรีภาพของผู้อื่น ผลกระทบของการกระทำตนเองต่อผู้อื่น ต่อชุมชน ต่อประเทศชาติ และต่อประชาคมโลก

- รู้จักประนีประนอมมากกว่าที่จะดึงดันที่จะเอาชนะกัน โดยอาศัยการใช้กำลังขู่เพื่อบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมรับในเงื่อนไขของฝ่ายตนแต่เพียงฝ่ายเดียว

- มองโลกในแง่ดี สมาชิกของสังคมประชาธิปไตยจะต้องมีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต กระบวนการในระบอบประชาธิปไตยนั้น อาจต้องใช้เวลา ความอดทน ออกคลื่น จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

- เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศ มีความรัก ความภักดีต่อชาติบ้านเมือง พยายามที่จะประพฤติตนให้อยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม ช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก ในรูปของสังคมสงเคราะห์ เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองให้สงบร่มเย็น...”

โดยการสัมภาษณ์นายอุบล ปาคำ ได้ให้ความเห็นว่า “...เคยมีโอกาสไปทัศนศึกษาดูงานร่วมกับสมาชิก อบต. สถานที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือตอนบน จัดโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชื่อโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้มีความเห็นว่า “... เมื่อไปถึงโรงเรียนแห่งนั้น ครู อาจารย์ไม่ได้ออกมาทักท้วงเหมือนที่สถานศึกษาโดยทั่วไป รู้สึกแปลกใจ มีนักเรียนชายหญิงแบ่งหน้าที่กันทำ เริ่มตั้งแต่การแนะนำตัว การแสดงออก การนำเสนอรายงานต่างๆ นักเรียนดำเนินการเองหมด ครูอาจารย์นั่งดู เมื่อศึกษาดูงานจบได้รู้ว่าโรงเรียนแห่งนี้เน้นฝึกให้เด็กเป็นผู้นำ ตั้งกลุ่ม ชมรม มีการแข่งขัน คัดเลือกผู้นำ ใช้เสียงข้างมาก สังเกตผู้นำแต่ละคนจะมีความโดดเด่น มีความสามารถไปคนละด้าน กลุ่มดนตรี กลุ่มจักสาน กลุ่มเกษตร กลุ่มโภชนาการ ให้อีกโอกาสแต่ละกลุ่มได้มาแสดงออกผู้นำของแต่ละฝ่ายที่ได้คัดเลือกกันมาแล้ว จากผลการปฏิบัติจริงในโรงเรียนได้นำไปขยายผลบริเวณตำบลใกล้เคียง ในที่สุด กกด.กลางเห็นความจริงใจ จริงจัง ของนักเรียนได้ประสานขอความร่วมมือให้เป็นต้นแบบการเรียนรู้ ทุกครั้งที่มีการแข่งขันเลือกตั้งทุกสนาม อบต. อบจ. ส.ส. ส.จ. ส.ว. โรงเรียนแห่งนี้จะสมัครใจ ครู อาจารย์ปล่อยให้เด็กเรียนเหล่านี้ได้เข้าไปช่วยสอน มีบทบาทช่วยบรรณรักษ์ชาวบ้านอย่างเต็มที่ โรงเรียนแห่งนี้ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีโล่ประดับโรงเรียนนับเป็นสิบใบ นำชื่นชม ระหว่างกลับ และถึงบ้านพัก นึกอยู่ในใจว่าถ้าทุกโรงเรียนทำได้เช่นโรงเรียนนี้ พัฒนาการศึกษาริเริ่มให้เด็กตั้งแต่ระดับประถม ถึงมัธยมปลาย จะช่วยแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงแบบยั่งยืนได้ในอนาคต...”

โดยการสัมภาษณ์นายธนเนตร ศรีเมือง มีความเห็นว่า “...ควรสร้างระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เศรษฐกิจในชนบทหรือแม้แต่ในสังคมเมืองยังมีคนยากจน มีผู้ด้อยโอกาสอยู่มากมาย ปัจจัยภายในประเทศเช่นปัญหาการประกอบอาชีพ การใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง เกิดอุทกภัย วาตภัย ระบบชลประทานที่เข้าไม่ถึง หนี้ดอกเบี้ยร้อยละ 10 – 20 กู้เงินเพื่อนำเงินมาลงทุน และมีปัจจัยภายนอกมากมายเช่น ราคาน้ำมัน กระแสโลกาภิวัตน์ การ

ผลิตภัณฑ์พืงพาเทคโนโลยีขั้นสูงต้องสั่งตรงจากต่างประเทศเป็นต้น

ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีชีวิตทั้งด้านสังคม และวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป เกิดปัญหาเศรษฐกิจเนื่องจากความฟุ่มเฟือย จากวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี 2540 หรือที่เราคุ้นเคยกับชื่อว่ายุค IMF รัฐบาลไทยต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศเพื่อนำมาแก้วิกฤติเศรษฐกิจไทย หากวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาเกิดจากประชาชนใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยวิ่งตามแฟชั่น ส่งผลให้มีการอันเชิญพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาเป็นหลักการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ซึ่งเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้อยู่ได้กับสภาพการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสังคมไทยมีพฤติกรรมบริโภคนิยมมากขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน ยังมีหนี้สินมากขึ้น เงินซื้อสิทธิ์ขายเสียงย่อมเข้าไปมีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน บางคนใช้จ่ายเกินตัว เมื่อใครนำเงินมาให้ภายใน 1 วัน ได้ 1 – 2 พันบาท สามารถใช้หนี้สินที่มีอยู่ ทำให้ความคิดเปลี่ยนไป ดังนั้นสมาชิกในสังคมต้องดำรงตน ภายใต้กรอบแนวคิด 3 ห่วง จะสามารถป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้ในระดับหนึ่งได้แก่

ความพอประมาณ ได้แก่ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นตามกำลังความสะดวก

ความมีเหตุผล ได้แก่การรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ ไม่ลำเอียง ไม่บิดเบือน มีความเป็นกลาง

มีภูมิคุ้มกัน ได้แก่ การไม่ประมาทให้พร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ควรแก้ไขระบบอุปถัมภ์ ได้แก่

- เน้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชน เพื่อถ่วงดุลอำนาจ และรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาในเรื่องที่พึ่งพาราชการไม่ได้ เช่น ปัญหาการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม การแข่งขันผลประโยชน์จากทรัพยากรกับกลุ่มนายทุน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัจจุบันระบบอุปถัมภ์ในกลุ่มการเมืองเริ่มสั่นคลอนจากการยุบพรรคการเมือง การลี้ภัยในต่างแดน ทำให้ชาวบ้านเริ่มไม่เชื่อมั่นในระบบอุปถัมภ์ และเมื่อไรผลประโยชน์ไปการอุปถัมภ์ก็จะจบลงโดยอัตโนมัติ

- สร้างจิตวิญญาณของการพึ่งตนเองและจิตวิญญาณของประชาธิปไตย ใครอุปถัมภ์ใครหนุนใครนั้น ในเรื่องของ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง รากเหง้าของปัญหาคงไม่ใช่การที่คนเราไร้สมรรถภาพในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง แต่ปัญหาอยู่ที่วิธีคิดมากกว่า เราทั้งหลาย เชื่อในศักยภาพของปัจเจกบุคคล หากเราเชื่อว่าเราไม่ต้องให้ใครมาอุปถัมภ์หรืออุปถัมภ์ใคร เพราะความเชื่อจะเปิดโอกาสให้คนได้ก้าวเข้ามาเอง หากเรามีศักยภาพในการสร้างตน แต่เราไม่เชื่อใน

ความสามารถและไม่เปิดโอกาสอย่างเป็นธรรม หรือไม่ทำให้เค้าเชื่อว่าเค้ามีศักยภาพที่จะอยู่ในระบบได้โดยไม่ต้องอาศัยการค้ำชูจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าในระบบ ระบบอุปถัมภ์ที่ว่าก็จะคงอยู่ไป เพราะความคิดคนไม่ได้เปลี่ยน นั่นเอง ดังนั้นจิตวิญญาณของตนย่อมเป็นที่พึ่งแห่งตนจึงเป็นเป้า หลอมสำคัญในการแก้ไขปัญหา นั่นคือ ไม่รอ ไม่ขอ หมายถึง ไม่รอความช่วยเหลือจากรัฐ บุคคลภายนอก นักการเมืองซื้อสิทธิขายเสียงแบบลมๆ แล้งๆ

ใช้หลักธรรมมะของการพึ่งตนเอง หลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธสามารถนำมาใช้ในการแก้ไขคือในเรื่องของสาราณียธรรม 6 ได้แก่เมตตากายกรรม เมตราวาจิกรรม เมตตามโนกรรม สาราณโกติ สีสสามัญตา ทิฏฐิสามัญญา และสังคหัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตตจริยา สมานัตตดา โดยสร้างคุณธรรม จริยธรรม ไปทั่วทุกท้องถิ่นไทย...” และนอกจากนี้ยังกล่าวเสริมสรุปว่า

“จิตวิญญาณของประชาธิปไตย” คือการเรียนรู้ประชาธิปไตยต้องซึมซับ เข้าไปในจิตวิญญาณประชาธิปไตยคือวิถีชีวิต โดยที่เขาวชนคือผ้าขาวที่จะต้องซึมซับประชาธิปไตยสำหรับวิธีการและเครื่องมือในการให้ความรู้แก่ประชาชนมีตั้งแต่การจัดเวทีอภิปราย การสัมมนาต่างๆ ทาง การเมืองที่มีเป็นจำนวนมาก ห้องสมุด สื่อ การจัดวิทยาลัยชุมชน ฯลฯ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมือง, รัฐบาล ระบบการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ และองค์กรเอกชน และระบบเลือกตั้ง รวมทั้งสร้างความตระหนักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับโดยสร้างพลเมืองที่มีคุณลักษณะอย่างน้อย 5 ประการ คือ

- เข้าใจความหมายของประชาธิปไตย
- รู้จักบทบาทหน้าที่และสิทธิของพลเมือง
- เข้าใจหลักธรรมาภิบาล
- เข้าใจหลักเกณฑ์ กฎพื้นฐานและวิธีการที่เป็นประชาธิปไตย
- เข้าใจระบบกฎหมายและสถาบันหลักๆ ของระบอบประชาธิปไตย

กลุ่มที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้ที่ผ่านการอบรมของ กกต.

โดยการสัมภาษณ์ นายวินัย นุ่มนวล ได้ให้ความเห็นว่า “... ควรพัฒนางานฝึกอบรมระยะเวลาการอบรม...” จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมคือ “...ควรใช้เวลาพอสมควร มิใช่ อบรมแค่ 1- 2 วัน ระยะเวลาอบรมจะช่วยกล่อมเกลาผู้นำเหล่านี้ได้สำเร็จ อย่างน้อยต้อง 1 อาทิตย์ โดยจัดหาสถานที่ให้เหมาะสม ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ในยามที่ต้องพจญกับนักการเมืองเจ้าเล่ห์ ทั้งนี้ต้องมีวิทยากรที่มีคุณภาพด้วยจะสามารถถ่ายทอด สร้างเสริมประสบการณ์และตอบคำถามข้อสงสัยในระยะเวลาที่จำกัด

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป็นจำนวนมาก การที่จัดพิมพ์คู่มือการ

ปฏิบัติงานเพื่อแจกจ่ายให้ทั่วถึงไม่สามารถทำได้เพราะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากนอกจากนี้ กฎหมายกำหนดให้ท้องถิ่นตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งท้องถิ่น ท้องถิ่นจึงจัดซื้อเอกสารคู่มือจากโรงพิมพ์เอง ซึ่งเป็นปัญหาความถูกต้องสมบูรณ์ของคู่มือการปฏิบัติงาน จึงสมควรจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานมอบให้ท้องถิ่นโดยให้ท้องถิ่นออกค่าใช้จ่ายในการพิมพ์...”

โดยการสัมภาษณ์นายสมจิตร น้อยปรี มีความเห็นว่า “... ควรควบคุมการค่าใช้จ่ายให้รัดกุม จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ โดยกำหนดไว้ในระเบียบหรือกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนว่างบประมาณในการจัดการเลือกตั้งต้องใช้จ่ายในรายการ/กิจกรรมใดบ้าง แต่ละรายการ/กิจกรรมมีจำนวนประมาณเท่าใดสนับสนุนค่าใช้จ่าย และควรปรับตามสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

สภาพความเป็นจริงมีการหมกเม็ดค่าใช้จ่ายของผู้สมัครบางรายเป็นจำนวนมาก เป็นการเอาเปรียบคู่ต่อสู้ ต้องช่วยกันสอดส่องดูแล เช่นมีการซื้อรถกระบะ รถมอเตอร์ไซด์ให้กับหัวคะแนน แล้วไม่สามารถตรวจสอบได้ เป็นต้น

โดยการสัมภาษณ์นายธนู แสงเย็น มีความเห็นว่า “...ควรจัดให้มีค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพานะอย่างพอเพียง จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติม “...คือผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก กกต.เหล่านี้ให้สามารถออกทำงานรณรงค์ได้อย่างเต็มที่ ไม่ต้องกลัวครอบครัวทางบ้านจะตั้งแง่ว่ามัวแต่ช่วยเหลือสังคมแต่ตนเองจะอดตาย กองทัพต้องเดินด้วยท้อง เพราะถ้าไม่มีค่าตอบแทน ไปเจอหัวคะแนนให้เงินติดปลายนม 1,000 – 2,000 บาท อุดมการณ์จะเปลี่ยนแปลงได้ทันที...”

ควรออกกฎหมายลงโทษการฟอกเงิน จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเห็นเพิ่มเติมคือ “...ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงที่ถูกมองว่าเป็นปัญหาสำคัญในการเมืองไทยการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงผู้นำชุมชนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของ ทุกคนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกัน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นสื่อกลาง (Liaison role) บทบาทในการรวบรวมข้อมูล บทบาทในการกระจายข้อมูล บทบาทในการให้ข้อมูลหรือโฆษก บทบาทในการตัดสินใจ บทบาทในการเป็นผู้ริเริ่มเป็นตัวอย่างที่ดี บทบาทในการแก้ปัญหา บทบาทในการจัดสรรทรัพยากร และอีกหลายๆ บทบาทของผู้นำชุมชน ในการช่วยรณรงค์ในเด็ก เยาวชน ประชาชนในชุมชน ในเมื่อไม่เห็นด้วยกับการซื้อสิทธิขายเสียง ผู้นำชุมชนต้องหาวิธีสกัดกั้นตามบทบาทของผู้นำชุมชน โดยใช้มาตรการทางด้านกฎหมายให้คณะกรรมการเลือกตั้งที่มีอำนาจเต็มที่ ให้สามารถเรียกตรวจสอบที่มาของแหล่งเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ใกล้ชิด ควรออกกฎหมายฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ เพราะบางคน ร่ำรวยผิดปกติ ไม่รู้นำเงินทองมาจากไหน เช่นการค้ายาเสพติด การเป็นเจ้ามือหวยใต้ดิน การฮั้วประมูลงานของทางราชการ บ่อนการพนัน เป็นต้น

และต้องวางระบบการขนย้ายหีบบัตรต้องรัดกุม จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้ให้ความเห็น

เพิ่มเติมคือ “...ไม่ปล่อยช่องให้มีการเปลี่ยนถ่ายบัตร ควรให้มีการแจกจ่ายบัตรในวันเลือกตั้งหรือเก็บรักษาไว้ในที่แห่งหนึ่งแห่งใด และการส่งมอบวัสดุอุปกรณ์ในการเลือกตั้ง ไม่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ควรจะมีการจัดรถไปรับเป็นสายอำนวยความสะดวกและประหยัดงบประมาณ ประหยัดเจ้าหน้าที่...”

โดยการสัมภาษณ์นางรัฐมนตรี เพิ่มพูน มีความเห็นว่า “...ควรปรับปรุงระบบการสรรหาคณะกรรมการ..จากบทสัมภาษณ์กลุ่มนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมคือ ควรให้ประชาคมตำบลมีส่วนร่วมในการสรรหาคณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ไม่ควรปล่อยให้ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดสรรหาฝ่ายเดียว และควรให้ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ผ่านการอบรมจาก กกต. มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลการสรรหาคณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมีความใกล้ชิดและรู้ปัญหา

และควรตรวจสอบค่าใช้จ่ายอย่างเข้มงวดและรัดกุม จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมคือ ยังมีความหละหลวมอยู่มากในจุดนี้ ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประสานงานให้ผู้สมัครจัดทำรายงานค่าใช้จ่ายของผู้สมัครและแจ้งให้ผู้สมัครทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่มีโทษทางอาญา และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย เพราะทุกวันนี้หลายคนยังมีความสับสน เกี่ยวกับการนำหลักฐานมาแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะแจ้งไม่ครบตรงตามข้อเท็จจริง ลักษณะยังมีการหมกเม็ดอยู่จำนวนมาก...”

ควรเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการลงทะเบียนการเลือกตั้งล่วงหน้า จากบทสัมภาษณ์ท่านนี้มีความเพิ่มเติมคือ “...โดยให้มีขั้นตอนการลงทะเบียนการเลือกตั้งไว้ให้ชัดเจน รัดกุม เอื้อต่อการการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ควรปรับปรุงข้อมูลบัญชีรายชื่อให้เป็นปัจจุบัน และไม่ควรมีเปิดโอกาสให้มีการจ้างลงทะเบียนใช้สิทธิ์ซ้ำซ้อน ต้องสามารถตรวจสอบเชื่อมโยงข้อมูลจากข้อมูลทะเบียนประวัติกับคณะกรรมการเลือกตั้งได้อย่างรวดเร็ว...”

โดยการสัมภาษณ์นายสมควร ไห้คลัง ได้ให้ความเห็นว่า “...ควรพัฒนาการวางแผนป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงระดับชุมชน ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เพราะการวางแผนนั้นมีความจำเป็นเพื่อจะได้ทราบถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ โดยโครงสร้างควรแบ่งเป็น 3 ส่วน คือระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น การร่วมวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในทุกระดับควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การกระทำกิจกรรมหรือกิจการใดถ้าขาดการวางแผนงานทุกอย่างจะไม่สำเร็จไปด้วยดี ทุกคนมองว่าการวางแผนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานระดับสูง เช่น รัฐบาล หรือของ กกต. แต่ลืมมองเน้นย้ำในระดับท้องถิ่น “รากหญ้า” สามารถกระทำร่วมกันได้โดยจัดให้มีการฝึกฝนการวางแผนที่ดี ไม่ควรมองไปเพียงแต่แผนพัฒนาของท้องถิ่น แผนพัฒนาแห่งชาติ ทุกคน

มองแต่ในเรื่องเหล่านั้น การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นปัญหาใหญ่โตมากหลายคนบอกว่าไม่สามารถหาทางแก้ไขได้แล้ว มาไกลจนเริ่มท้อแท้ ไม่รู้จะทำอย่างไร ต้องทำเป็นวาระแห่งชาติ สร้างให้คนในชุมชนพึ่งตนเอง ร่วมกันคิดเอง ทำเอง วางแผนในเรื่องนี้ให้ชัดเจน โดยให้หมู่บ้านศึกษาจุดอ่อนจุดแข็ง ปัญหาอุปสรรค โอกาส จำเป็นต้องพัฒนาในด้านการวางแผน ต้องกำหนดการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ทุกภารกิจควรปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้รัดกุมมากขึ้น ความสำเร็จของการเลือกตั้งมิได้อยู่ที่การใช้อำนาจทางกฎหมาย หากแต่อยู่ที่การได้รับความร่วมมือและความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานของทุกฝ่ายและต้องชัดเจนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานในด้านอำนวยการเลือกตั้ง การดำเนินการด้านการทะเบียนและการดำเนินการของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะต้องพัฒนาและวางแผนด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นกรรมการปกครองกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อร่วมกันตรวจสอบโดยเฉพาะการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การส่งหีบบัตร รายงานการตรวจนับคะแนนและวัสดุอุปกรณ์ ต้องกระทำด้วยความโปร่งใส รวมถึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมากำหนดง่ายๆ เช่น

ระยะต้น ช่วงปีแรกๆ อาจจะเริ่มจากผู้นำก่อน คือ ต้องมีกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ดีมีอุดมการณ์ด้านประชาธิปไตยก่อน สภาพปัจจุบันเหมือนหนอนที่ซ่อนไขตามซากหมาเน่า ฉะนั้นต้องเลือกกำนันหนอนเหล่านี้อย่างไร ถ้าขาดสิ่งนี้แล้วการวางแผนในเรื่องนี้จะไม่มีความหมายทันที ต้องนำวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวางแผนมานำร่องในหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรืออาจจะทำภาพรวมทั้งตำบล

ระยะปานกลาง ช่วง 1-3 ปี เมื่อนำแผนไปใช้แล้ว ทั้งการประชาสัมพันธ์ การณรงค์ การควบคุม การลงโทษ เกิดการซื้อสิทธิขายเสียงเพิ่มขึ้นหรือลดลง ในระยะนี้อาจต้องให้มีการประเมินผล แล้วนำมาวิเคราะห์หาทางแก้ไขจุดที่ประสบความสำเร็จหรือ ล้มเหลว

ระยะยาว 3-5 ปี มี 2 ประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ ล้มเหลว หรือประสบความสำเร็จ

กรณีล้มเหลว ต้องมีการทบทวน วางแผน หรือหาแนวทางใหม่ๆ เข้ามาช่วยแก้ไขในเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงกรณีประสบความสำเร็จ ต้องหาทางให้โครงการ/กิจกรรมยั่งยืนอย่างไร เพราะมีขบวนการจ้องคอยล้มล้างผู้ที่ป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง เพราะเขาถือว่าไปขัดขวางเส้นทางการเจริญเติบโตทางการเมือง กอบโกยผลประโยชน์ ในการทำให้ระบบการเมืองมีความสุจริตและชอบธรรม ป้องกันการกระทำทุจริตเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ เพื่อลดต้นทุนคั้นจะค่อยๆ ลดน้อยลงและหมดไปในที่สุดในการใช้อำนาจสมเจตนาของรัฐธรรมนูญได้อย่างแท้จริง ภายใต้ภารกิจหลัก 3 ประการ คือการพัฒนาประชาธิปไตย การจัดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม และการพัฒนาพรรคการเมือง ผู้ให้สัมภาษณ์ยังนำเสนอข้อมูลที่ผ่านมาการอบรมจาก ก.ก.ค. คือแผนพัฒนาการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงระดับชุมชน และแผนปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหา

จึงต้องมีความเข้าใจกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ชัดเจนและเน้นการดำเนินงานเชิงรุก 4 ประเด็น ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์การจัดการเลือกตั้งที่เรียบร้อย สุจริต โปร่งใส เทียบธรรม และปราศจากการซื้อสิทธิขายเสียง เช่น การปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติให้ง่ายขึ้นและเหมือนกันทุกระดับ พัฒนาศักยภาพและสร้างจิตสำนึกบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม สร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทุกฝ่าย จัดให้มีระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาและสนับสนุนส่งเสริมการตรวจสอบการเลือกตั้งขององค์กรเอกชน

- ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตย เช่น สร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้องแก่ประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีชุมชนประชาธิปไตย

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้พรรคการเมืองดำเนินการพัฒนาระบบบริหารยุทธศาสตร์และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการพรรค เสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตย พัฒนาสมรรถนะของผู้นำและสมาชิกพรรคการเมืองด้านการพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและสมาชิกของพรรคการเมือง ส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของพรรคการเมือง

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งสู่ความเป็นเลิศด้วยหลักธรรมาภิบาล เช่น ปรับปรุงโครงสร้างให้สะท้อนภารกิจขององค์กรอย่างแท้จริง ปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาระบบประเมินผลงาน ปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์การบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าบุคลากรทุกระดับอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างและปรับปรุงระบบสวัสดิการให้ชัดเจนและมีความมั่นคงในอาชีพ ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการทำงาน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร กต. ...”

ทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสรุปได้ว่า มีความเห็นที่แตกต่างกันไป เช่น การใช้นโยบายปราบปรามขั้นเด็ดขาด มิใช่การตัดตอนจนเป็นข่าวอยู่ในขณะนี้ โดยเพิ่มความรอบคอบให้หน่วยงานของรัฐอย่างเป็นระบบ และการปกป้องข้าราชการและประชาชนที่ทำดี 2 ประเด็นนี้จะช่วยเป็นตัวขับเคลื่อนการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงได้ดีและเร็ว ส่วนประเด็นอื่นๆ เช่นการมี

หน่วยเคลื่อนที่เร็ว การปลูกฝังจิตสำนึก การประสานงาน การสนับสนุนอย่างเป็นระบบ การทำให้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง การมีมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายที่รัดกุมมากกว่า การสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นซึ่งมีปัญหาทำงานไม่ได้เลย และสุดท้ายได้มีการเสนอให้มีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนลักษณะไตรภาคี คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาองค์การชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง: กรณีศึกษา อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท ผู้ศึกษาจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นสำคัญมาเสนอโดย จำแนกการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง (1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง (2) ปัญหาและ อุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง (3) เสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกำหนดวิธีการศึกษาวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1) การสัมภาษณ์แบบเจาะจงผู้นำชุมชนในบทบาทการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

2) การวิจัยเอกสาร

1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มแกนนำชุมชน ทั้งสิ้น 155 คน
- ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (กลุ่มตัวอย่าง) ผู้นำชุมชนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม รวม 22 คน ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้นำอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อปพร.) จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้นำกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้นำที่ผ่านการอบรมจาก ก.ก.ต.

จำนวน 6 คน

1.4 การศึกษาวิจัย เน้นการวิจัยการสัมภาษณ์และเอกสาร

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์ (แบบสอบถามเจาะจง)
- 2) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล จะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1.7 ผลการศึกษา

จากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์เพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.54 กลุ่มที่อายุระหว่าง 20 – 30 ปี เท่ากับกลุ่มที่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.27 สถานภาพส่วนใหญ่แต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 54.54 ตำแหน่งเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.27 จบการศึกษามัธยมปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.09 ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.45 และอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 45.45

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่ผู้นำชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 บทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง มีประเด็นที่ผู้นำชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง แยกได้เป็นประเด็นหลัก ดังนี้

1) บทบาทในการร่วมมือ/กิจกรรมทางการเมือง มีบทบาท ดังนี้

(1) การรณรงค์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เช่น การใช้เสียงแตรน กลองยาว เครื่องดนตรี การถือแผ่นป้ายต่างๆ การเข้าร่วม การแจกแผ่นปลิว การจัดกิจกรรมล้อเลียนการเมือง การจัดทำหุ่นฟางนก เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจกับริ้วขบวนที่เดินผ่านไปตามตรอก ซอก ซอย ต่างๆ เป็นต้น

(2) การส่งเสริมความรู้ โดยการเข้าไปมีบทบาท เช่น

- สอดแทรกส่งเสริมความรู้ให้กับเด็ก และเยาวชน
- ส่งเสริมความรู้ให้กับผู้สูงอายุ
- ส่งเสริมความรู้กับลูกบ้านในคราวประชุมประจำเดือน

(3) การเป็นผู้ประสานงาน วิธีการ เช่น

- แจ้งทางอำเภอ จังหวัด เกี่ยวกับการขอติดตั้งป้ายหาเสียงเลือกตั้งเพิ่มเติมในที่ดินของเอกชน เป็นการเปิดโอกาสให้เลือกคนดี มีคุณธรรมมากขึ้น

- การใช้พื้นที่อาคาร หรือศาลากลางของหมู่บ้านสำหรับการติดตั้ง
ข้อมูลการทุจริตเลือกตั้ง หรือไม่ให้เกิดความลำเอียงข้างใดข้างหนึ่ง

(4) การทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เช่น

- ประกาศเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว ในการเลือกคนดีเข้าไป
บริหารบ้านเมืองที่มีคุณภาพ

- ติดตั้งแผ่นปลิวที่ทางราชการขอความร่วมมือมา

- การใช้โทรโข่ง เดินชี้แจงตามชุมชนต่างๆ

- ขอใช้รถตรวจการของท้องถิ่น (ดับเพลิง) ออกประกาศไปทั่ว

ชุมชน

(5) การจัดตั้งกลุ่มพิทักษ์สังคม เป็นการดึงคนรุ่นใหม่ นักเรียน นักศึกษา
นอกระบบ ให้เข้ามาช่วยเหลือสังคมโดยใช้เงินกองทุนหมู่บ้านในช่วงการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2) บทบาทในการควบคุมและคัดค้านการเลือกตั้ง กลุ่มผู้นำชุมชนได้เข้าไป
มีบทบาท ดังนี้

(1) การร่วมตั้งด่านตรวจค้นการลำเลียงเงินซื้อเสียง เป็นการร่วมตั้งด่าน
ตรวจค้นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของทางราชการมีน้อยต้องปฏิบัติงานกำลังกับกลุ่มผู้นำ
ชุมชนเหล่านี้ ทั้ง อปพร. อสม. กำนัน/ผู้ใหญ่และผู้ผ่านอบรมจาก กกต.

(2) การร่วมตรวจค้นบ้านหัวคะแนน เช่นสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.)
สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) เพราะการลำเลียงเงิน
จะนำมาพักไว้ตามแหล่งเหล่านี้

(3) การค้นหาข่าวเพื่อป้อนข้อมูลกับ กกต.จังหวัด เพราะผู้นำชุมชนฝังตัว
อยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว ย่อมสะดวกต่อการเข้าถึงตัวผู้ปฏิบัติการซื้อเสียงสามารถทำได้ทั้งป้องกันและ
ปราบปรามไปในตัวเอง

(4) การร่วมมือหาพยานกับฝ่ายสืบสวน สอบสวนของทาง กกต. เพราะ
สิ่งสำคัญที่สุดคือพยานหลักฐาน การวินิจฉัยรับรองผลการเลือกตั้งหรือไม่จะอยู่ที่พยาน ตรงนี้ได้
แสดงออกมาแล้วในคราวขึ้นศาล หรือการตัดสินจะรับรองผลหรือไม่

(5) การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คอยเป็นหูเป็นตา มิให้
หัวคะแนนเข้ามาดำเนินการบริเวณหน่วยเลือกตั้ง เพราะหัวคะแนนจะส่งคนมาคุมเชิง ในการทำ
ยอดหรือเป่าคะแนน ตามที่ได้ซื้อเสียงไว้

(6) ร่วมลงชื่อคัดค้านเมื่อมีหลักฐานอันน่าเชื่อถือ เช่นการนับคะแนน
การขานคะแนนบางครั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะวินิจฉัยการกบฏผิดพลาด การคัดค้าน

การนับคะแนนใหม่ได้เมื่อมีข้อท้วงติงหรือข้อสงสัย

(7) ทำการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะยังมีบางส่วนที่ย้ายประชาชนเพื่อแอบแฝงการเลือกตั้ง (จ้างมาอยู่ในทะเบียนบ้านห้วยคะแนน)

(8) การวางแผนล่อจับและร่วมจับกุมผู้กระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นการดำเนินการโดยใช้ยุทธวิธีเชิงรุกที่ทำให้ห้วยคะแนนเกิดความเกรงกลัว เพราะอาจจะพลาดพลั้งไปเจอกับสายล่อตัวจริง ซึ่งได้ผลมาแล้วในหลายพื้นที่ในเขตจังหวัด

(9) แนะนำลูกบ้านในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ป้องกันการใช้บัญชีผี โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ต่างจังหวัดที่มาลงคะแนนเสียงไม่ได้ เมื่อไม่มา ห้วยคะแนนจะรู้กับหน่วยเลือกตั้งจ้างวานหรือใช้บุคคลอื่นเข้าไปใช้สิทธิแทนบุคคลนั้นๆ

(10) เชิญชวนประชาชนอาสาเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยและนับคะแนน ป้องกันการแทรกแซงของห้วยคะแนน เพื่อเอาคนของตนเองเข้ามาอยู่ในคูหา ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นอิสระ กรณีมีการจ่ายเงินนอกคูหามาแล้ว

(11) เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเพราะมีการย้ายไปอยู่ภูมิลำเนาอื่นๆ แต่มิได้คัดชื่อออก

(12) ควบคุมค่าใช้จ่าย โดยสำรวจตรวจสอบป้ายหาเสียง เมื่อพบเห็นจำนวนป้ายมากเกินไปแจ้งให้ กกต. ตรวจสอบแล้วให้แก้ไข หรือสอบสวนต่อไป

(13) ทำหน้าที่ช่วยเหลือฝ่ายอำนวยการเลือกตั้ง ด้านอื่นๆ เมื่อร้องขอ เช่น การรับส่งคนจับ คนป่วย คนพิการ โดยไม่ให้ห้วยคะแนนเข้ามายุ่งเกี่ยว เวลาลงคะแนนเลือกตั้งลักษณะเข้ามาว่านวยไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

3) บทบาทในการรักษาความสามัคคีและความปรองดองของคนในสังคม การรักษาความปรองดองของคนในสังคม มิใช่ปล่อยให้สู้กันแบบแพ้ไม่ได้ หรือแพ้ไม่เป็นตรงนี้สำคัญ เพราะถ้าทำไม่ได้ หรือไม่มีใครทำ ยิ่งจะใช้เงินกันมาก เพราะส่วนใหญ่จะมีแนวความคิดที่จะเห็นแก่ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ เช่น

(1) การเจรจาหย่าศึกสายเลือด การเมืองมักล้มความเป็นพี่ เป็นน้อง เพื่อลดละการใช้เงินต่อสู้กัน นึกถึงเครือญาติกันบ้างในอดีต

(2) การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความเป็นเพื่อนสนิท ความเกี่ยวข้องทางสังคม เช่น เขย สะใภ้ น้องเมีย เหลน รักกันไว้ โดยขอร้องให้สู้กันในเกมการเมือง ไม่ใช่ศักดิ์ศรีสู้กัน (แพ้ไม่เป็น) ซึ่งให้เห็นสุดท้ายล้มละลายทั้งคู่ ขายนา ขายไร่มาสู้กัน หמדเงินเป็นล้านไม่ได้อะไรเลย

(3) จัดพบปะสังสรรค์ในงานประเพณีของชุมชน เช่น งานบวช งาน

แต่งงานงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

(4) การเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ที่ดี ไม่ใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การวิจารณ์ชั่ว ๆ ยิ่งส่งเสริมทำให้เกิดความสูญเสียทั้งสองฝ่าย และเพิ่มกำลังการใช้เงินมากยิ่งขึ้น

(5) การจัดกิจกรรมสาบานตน เพื่อให้หลักธรรมเข้าช่วยเหลือกลมเกลียวในเรื่องของเวร-กรรม ใครทำผิดต้องให้มีอันเป็นไป 3 วัน 7 วัน จะช่วยได้ในระดับหนึ่ง

1.3.2 ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชน ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชนได้ประสบพบเห็น สรุปได้ดังนี้

1) ผู้มีอิทธิพล การใช้บารมีขัดขวางการแสดงบทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม นับวันกลุ่มตัวอย่างได้เฝ้าสังเกตแล้วจะยิ่งพบเห็นทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

2) อำนาจรัฐอ่อนแอ อำเภอ จังหวัด ตำรวจ ไม่เข้มแข็งพอที่จะสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนที่ร่วมกันทำความดีต่อสังคมได้ ไม่เอื้อต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

3) บทลงโทษไม่รุนแรง ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว เชื่องช้า จึงทำให้มีผู้กล้าลงมือกระทำความผิดได้บ่อยครั้งขึ้น

4) กำลังเจ้าหน้าที่ขาดแคลนไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ กกต. จำเป็นต้องขอความร่วมมือหน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจ ทหาร ไม่คล่องตัว เคยแข็งเหตุแล้วจะกว่าลงพื้นที่ได้ ใช้เวลาหลายวันพยานหลักฐานหายหมด ปล่อยผู้นำชุมชนต่อสู้กันเอง เกิดความหว้าหว่ว ว่างเวง สุดท้ายภัยมาถึงตัว

5) สังคมไทยขาดจิตสำนึก ลักษณะรุนแรง ส่วนใหญ่ เห็นแก่ตัว ยึดผลประโยชน์ตนเองเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือผลประโยชน์โดยรวม

6) องค์กรกลางขาดความจริงใจ ล้มเหลวในบางจุดขององค์กร ซึ่งแล้วแต่ปะจจัยสภาพแวดล้อมของระบบนั้นๆ เช่นระบบของ ก.ก.ต. กลาง , ก.ก.ต.จังหวัด, ก.ก.ต. ประจำท้องถิ่น ลักษณะ อยู่ไปวันๆ ทำอย่างไรก็ได้ขอให้เสร็จการเลือกตั้งแล้วไม่มีเรื่องร้องเรียน

7) ปัญหาสังคมหลากหลาย เช่น

- ปัญหาความยากจน
- ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหายาเสพติด
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม

8) ความเกรงใจ คุณขอมมา ทำให้การทำงานมวลชนลำบาก (ใบสั่งจากเมืองบน)

9) ราคาสีของระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ พี่น้องการมีบุญคุณปลูกฝังมา ระยะเวลายาวนานยากลำบากต่อการสร้างความเข้าใจ เป็นระบบพึ่งพาที่ไม่เป็นธรรม มีการพัฒนาการซื้อเสียงจากเดิมไม่จ่ายเงินซื้อเสียงในระดับล่าง จะจ่ายเฉพาะผู้มีอำนาจและผู้มีบารมี กดดันให้เลือกผู้มีอิทธิพล (วิธีการที่แยบยล) แล้วอย่างนี้ความรู้สึกของจิตอาสาจะเป็นอย่างไร สุดท้ายขาดกำลังใจ

10) ระบบการศึกษาไม่พัฒนา ผลผลิตนักศึกษาออกมาแล้วส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว มากกว่าผลประโยชน์ของสังคม

11) การขาดพยานหลักฐาน ทึ่งๆ ที่รู้ว่ามี การซื้อสิทธิ์ขายเสียงแต่ไม่มีผู้ไป เป็นพยาน

12) ก.ก.ต.ประจำท้องถิ่น ไม่มีคุณภาพ เป็นปัญหาการบริหารจัดการเลือกตั้ง

13) ขาดงบประมาณ ขวัญกำลังใจไม่เกิด ไม่มีสวัสดิการ เช่นค่าพาหนะ ค่า เบี้ยเลี้ยง

14) ขาดการประชาสัมพันธ์ เพราะไม่มีอุปกรณ์ การไม่ให้ความร่วมมือของ ผู้นำด้านอื่นๆ ทั้งกำนัน/ผู้ใหญ่/ผู้ช่วยฯ เช่นการขอใช้เครื่องกระจายข่าว หรือเสียงตามสาย

15) การจัดทำเกี่ยวกับระบบบัญชีรายชื่อ ไม่เป็นปัจจุบัน ซ้ำซ้อน การย้าย ข้ามถิ่น รายชื่อตกหล่น ระยะเวลาการจัดทำเอกสารจำกัด แบบพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์มีน้อย จำนวนชุด ที่จัดทำไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบจากผู้นำชุมชน บางครั้งไม่ยอมเปิดเผย ส่งมาให้ผู้นำปิด ประกาศล่าช้า เลยไม่มีใครตรวจสอบ

1.3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการ ซื้อสิทธิ์ขายเสียง กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้ สรุปดังนี้

1) ต้องใช้นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลขั้นเด็ดขาด ไม่ปล่อยให้ผู้บารมี จัดขบวนการแสดงบทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม แก่งผู้มีอิทธิพล 15 ประการ กลับหวนคินสู่ ประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง

2) ต้องปกป้องประชาชนและข้าราชการที่ทำความดี อำนาจรัฐอ่อนแอ ต้อง ปรับปรุงครั้งใหญ่ ไม่เข้มแข็งพอที่จะสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนที่ร่วมทำ ความดีต่อสังคมได้

3) ควรออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงและรวดเร็ว บทลงโทษ ผู้กระทำความผิดไม่รุนแรง เชื่องช้า จึงทำให้ไม่มีใครเกรงกลัวกฎหมาย ถ้าผู้กระทำความผิดบ่อยครั้ง

4) ควรแต่งตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่เชื่องช้าทันต่อการ แจ้งเบาะแส

- 5) ควรพัฒนาการทำงานของ ก.ก.ต. ให้เป็นระบบมากขึ้นทั้งระดับท้องถิ่น ส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น
- 6) ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดอย่างแท้จริง มีจิตอาสาที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก
- 7) ควรเป็นผู้ประสานงานที่ดี มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดถือเอาให้ทันต่อเหตุการณ์ชื่อเสียงในปัจจุบัน
- 8) ควรเป็นผู้สนับสนุนที่ดี ไม่ปากว่าตาขยิบ ลักษณะสอนคนอื่น ๆ แต่ตัวเองแอบลับเงิน
- 9) ควรมีมาตรการลงโทษ อสม. และ อปพร. ขั้นเด็ดขาด ไม่ปล่อยให้เป็นหัวคะแนนชื่อเสียงเสียเอง
- 10) ควรส่งเสริมการศึกษาวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อจบมาแล้วจะได้เป็นคนดีมีคุณภาพ สามารถโน้มนำชุมชนในรุ่นต่อไป
- 11) สร้างระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมีเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง พอเพียงจะเป็นเกราะป้องกันการชื่อเสียงเป็นอย่างดี เมื่อชีวิตอยู่ดี มีคุณภาพ เงินชื่อเสียงจะไม่มี ความหมาย
- 12) ควรพัฒนางานฝึกอบรม/ระยะเวลาการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 13) ควรควบคุมค่าใช้จ่ายให้รัดกุม ปัจจุบันยังมีช่องโหว่อยู่มากในการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ
- 14) จัดให้มีค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าตอบแทน ค่าพาหนะอย่างพอเพียง เป็นขวัญกำลังใจเสริมในการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน โดยเฉพาะรางวัลนำจับต้องสูงพอสมควร
- 15) ออกกฎหมายลงโทษการฟอกเงิน เพราะไม่รู้ว่าคนร้ายรวยเล่นการเมืองไม่กี่สมัยแล้วเอาเงินมาจากไหน
- 16) ป้องกันการขนย้ายหีบบัตรให้รัดกุม อาจจะมีการเปลี่ยนถ่ายหีบระหว่างขนย้าย
- 17) ปรับปรุงระบบการสรรหาคณะกรรมการ เพราะยังมีหัวคะแนนที่แจกเงินอยู่ในหน่วยเลือกตั้ง
- 18) เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการลงทะเบียนการเลือกตั้งล่วงหน้า ให้สะดวก รวดเร็ว
- 19) พัฒนาการวางแผนป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงระดับชุมชนอย่างเป็นระบบ

3. การอภิปรายผล

3.1 ผลการศึกษาพบว่า

3.1.1 ด้านการมีบทบาทของผู้นำชุมชน

การแสดงบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงยังไม่สอดคล้องในหลายแนวคิดส่วนใหญ่จะมีปัญหาตลอดทั้งเรื่องการรณรงค์ การเฝ้าระวังคืนก่อนเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุม ตลอดจนแนวคิดในเรื่องการสมานฉันท์เพราะเป็นผลมาจากการแสดงบทบาทมีปัญหาด้วยปัจจัยสาเหตุดังนี้ คือ

1) *บุคคลขาดความเข้าใจ* เช่นความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มผู้นำชุมชน และประชาชน ยังไม่มีการดำเนินการที่สอดคล้องหรือจัดการเป็นระบบ หรือตามจุดประสงค์ของการเลือกตั้งที่เน้นถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรม ซึ่งเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย จะมีจุดอ่อนมากมายในระบบ ของแต่ละกลุ่มผู้นำชุมชน ขาดการสนับสนุนให้เกิดความคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรอง จนสถานะบทบาทของผู้นำชุมชนมีน้อยมากในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงวิเคราะห์ได้จากการเลือกตั้งแต่ละครั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ

- (1) อำนาจทางการเมืองยังคงอยู่กับกลุ่มคนเพียงไม่กี่คน
- (2) การจัดสรรทรัพยากรของรัฐมีปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน
- (3) เกิดความขัดแย้งรุนแรง ใช้กำลังประทุษร้าย เมื่อตัวเองสู้ไม่ได้เกิดคดีฆ่ากันตาย ไม้เว้นในแต่ละวันนี้
- (4) ไม่มีการประนีประนอมกันหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องเผชิญหน้ากันในแต่ละครั้งของการเลือกตั้ง
- (5) การเมืองและการบริหารมีปัญหา ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐต่างคนต่างทำ นักการเมืองคิดอย่างหนึ่ง แต่ข้าราชการคิดไปอีกอย่างหนึ่ง
- (6) นโยบาย ขอบเขตที่ไม่ชัดเจน ขาดการต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับกลุ่มผู้นำชุมชนขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ และการจะถอนทุนได้มากน้อยเพียงใด

2) *ความไม่เห็นด้วย* แต่ละกลุ่มผู้นำจะแสดงบทบาทแยกแยะกันไป ดำเนินการไร้ทิศทางและแต่ละฝ่าย ยังไม่มีการผนึกกำลังกันอย่างแท้จริง

3) *บุคคลไม่มีความสามารถ* บทบาทการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในแนวคิดการสร้างสมานฉันท์และความปรองดอง ไม่สอดคล้องกัน จากแนวคิดนี้ถือว่ามีน้อยทำได้ยากลำบากมากหรือแทบจะมองไม่เห็นเลยในเวทีของการเลือกตั้ง เพราะแนวคิดนี้คือ ความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย ทำสันติให้เกิดขึ้น ก่อสร้าง

สันติภาพ หรือแม้แต่การรักษาสันติภาพ ทุกวันนี้แทบจะไม่มีใครฟังใคร ในเมื่อสู้กันไม่ได้ก็จะสังคาย หรือรอโอกาสทำร้ายคู่ต่อสู้ (ใช้ความรุนแรง) เป็นผลมาจาก

(1) ไม่มีการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง จริงใจ จริงจัง และไม่ความยั่งยืนอ่อนแออยู่กันแบบตัวใครตัวมัน รอแต่ผลประโยชน์เพียงเล็กน้อย (รอเงินมาแจก)

(2) สังคมไม่มีความพอเพียง ในยุคโลกาภิวัตน์ มีรถใหม่ บ้านใหม่ โทรศัพท์ใหม่ พอมีเงินมาแจกจะไม่มี ความอดทน ส่วนมากจะรับเงินไว้สุดท้ายผู้นำชุมชนก็จะไม่สามารถทดแทนได้

(3) สังคมไม่เท่าเทียมกัน คนจนยังมีอยู่เป็นจำนวนที่มากกว่าในแต่ละสังคม คนรวยมีฐานะมีจำนวนที่น้อยกว่า ส่งผลต่อการทำสถานะบทบาทในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

(4) การสื่อสารยังไม่ชัดเจนแน่นอน ระหว่างรัฐกับประชาชน ไม่มีความเข้าใจข้อมูลที่ดีซึ่งเกี่ยวกับสังคมแห่งความแตกแยกของรัฐกับผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน ที่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือเข้าใจอันดี นำไปสู่การแก้ไขปัญหาแบบครบวงจรต่อไป

3.1.2 ด้านปัญหาอุปสรรค

ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นมุมมองในการอภิปรายผลเกี่ยวกับด้านปัญหาอุปสรรคในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง คือผู้วิจัยเห็นด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยหลายประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างได้ประสบพบเห็นกับปัญหาเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกับแนวคิดทฤษฎีการรณรงค์และแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (อ้างแล้ว) เพราะปัญหาและอุปสรรคบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมีมากมาย ซึ่งจากผลการวิจัย ประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นส่วนที่เป็นเรื่องจริงทุกประการ จากการวิเคราะห์สามารถจำแนกแบ่งแยกผลกระทบจากปัญหาอุปสรรคในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็น 3 กลุ่ม คือผลกระทบเล็กน้อย ผลกระทบปานกลาง ผลกระทบมาก รายละเอียดดังนี้

1) ผลกระทบมาก ในส่วนนี้ได้แก่

(1) ผู้มีอิทธิพล การใช้บารมีขัดขวางการแสดงบทบาทการเป็นพลเมืองดีของสังคม ผู้วิจัยมองว่าสอดคล้องกับความเป็นจริง ดังที่กลุ่มตัวอย่างได้ประสบพบเห็นมาเป็นอย่างมาก เพราะมีมุมมองคิดว่าไม่ไหวแล้วประเทศไทยถ้าปล่อยปละละเลยกันขนาดนี้ ถ้าหากแน่ๆ ต้องยอมรับตามที่สื่อสังคมโลกได้จัดลำดับการทุจริตของเมืองไทยอยู่ในลำดับต้นๆ สาเหตุน่าจะอยู่ตรงนี้เป็นหลัก

(2) รากลึกของระบบอุปถัมภ์ ตรงนี้ผู้วิจัยก็เคยสัมผัสเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ประสบพบมา คือ ไม่สามารถแยกแยะ ออกจากกันได้กรณีมีการค้าจุนกัน ในเครือข่าย

คนดีสมัครเล่นการเมือง แล้วสู้เงินและเครือข่ายไม่ได้ ยิ่งกลัวเครือข่ายสอปก ต่อให้หาเสียงแทบตาย ผู้พวกที่อำนาจ เกเรไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง เป็นมือปืนของนักการเมืองใหญ่ไม่ได้ สุดท้ายการดำเนินชีวิตขายเสียงของผู้นำชุมชนก็ไม่ใช่ผล

(3) อำนาจรัฐอ่อนแอ ไม่เข้มแข็งพอที่จะสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนที่ร่วมกันทำความดีต่อสังคมได้ ผู้วิจัยมองว่าถือเป็นลำดับรองลงมาที่รัฐต้องให้ความสำคัญแก้ไขเร่งด่วน กฎหมายมีมากมายแต่ปฏิบัติไม่ได้ คงไม่ต่างอะไรกับ “เสือกระดาษ”

2) ผลกระทบปานกลาง ในส่วนนี้ได้แก่

(1) บทลงโทษผู้กระทำผิดไม่รุนแรง เชื่องช้า จึงทำให้ไม่มีใครเกรงกลัวกฎหมาย กล้ากระทำความผิดบ่อยครั้ง นักการเมืองมองว่าติดคุกยังมีวันออก ในส่วนเงินทองเสียค่าปรับ กลุ่มทุนเหล่านี้ไม่ย่อท้อแน่ เพราะในความเป็นจริงได้กักตุนส่วนต่างงานประมูลของทางราชการไว้มากมาย 20-30 % ฉะนั้นความผิดติดคุกนานๆ น่าจะนำมาพิจารณากันใหม่

(2) สังคมไทยยังขาดจิตสำนึกก่อนข้างรุนแรง ทั้งเห็นแก่ตัว ยึดผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงผลกระทบหรือผลประโยชน์โดยรวม ตรงนี้เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สื่อถ่ายภาพให้เห็นยื่นเข้าแถวรับของ แต่ของไทยไปรยจากเครื่องแย่งกันซุลมุนวุ่นวาย เกิดอุทกภัยน้ำท่วมยังมีการซ้ำเติมลักเล็กขโมยน้อย สร้างความปวดใจให้ผู้ประสบภัย และสังคมยังขาดตรงนี้อย่างมากนั่นเอง

(3) ความล้มเหลวขององค์กรกลาง ทั้ง กกต. กลาง กกต. จังหวัด, กกต. ประจำท้องถิ่นบางจุดของการดำเนินงานไม่มีคุณภาพขาดความจริงใจที่จะจัดการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์และยุติธรรมได้ ตรงนี้ผู้วิจัยก็เคยคาดหวังกับองค์กรนี้ใหม่ๆ มีความรู้สึกชื่นชมที่มีการแยกการเลือกตั้งออกจากกระทรวงมหาดไทย มีองค์กรอิสระเข้ามาจัดการเลือกตั้ง สมัยเริ่มต้นองค์กรนี้ดูท่าจะดี แต่ต่อมากลับเป็น “ตรายาง” เพื่อรับรองความบริสุทธิ์ของนักซื้อสิทธิ์ขายเสียง เพราะการทำงานไม่ต่างอะไรจากเดิมๆ สมัยกระทรวงมหาดไทยจัดการเลือกตั้ง คือออรายงาน สุดท้ายปกติอุดมการณ์ของข้าราชการที่ย้ายมาจากก็เป็นแบบเก่าไม่พัฒนา

(4) ระบบการศึกษาไม่พัฒนา เหตุผลที่อยู่ในระดับปานกลางนี้ เพราะมีการพัฒนาไปบางส่วน แต่ถ้าวิเคราะห์แล้วการศึกษาด้านอื่นๆ ผ่านหมด เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทางมีการคมนาคม เชื่อมโยง ติดต่อสื่อสารกันสะดวกมีความทันสมัยมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือมากมาย ถนนหนทางสะดวกสบายมากขึ้น การเกษตรมีน้ำอุดมสมบูรณ์ บางแห่งทำนาได้ถึง 3 ครั้ง ด้านสังคมได้รับการเหลียวแล เช่น มีการจ่ายเบี้ย อสม. ในการช่วยชาวบ้าน มี เบี้ยยังชีพคนชรา และพิการ และเอดส์ คนละ 500 บาท ถือว่ามีการเปลี่ยนแปลง แต่ในเรื่องการเมืองการบริหารถือว่าสอปกไม่ผ่าน เพราะ 75 กว่าปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นระบอบ

ประชาธิปไตย การศึกษาไม่ได้ช่วยอะไรได้มากไปกว่านี้ ในเรื่องการด้านการซื้อสิทธิขายเสียง ในห้องเรียนสอนได้ดี แต่นอกห้องเรียนมีปัจจัยต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการแสดงบทบาทตรงนี้เป็นอย่างยิ่ง

(5) ขาดพยานหลักฐานในการซื้อสิทธิขายเสียง อันนี้น่าเห็นใจของการทำงานด้านจิตอาสา เนื้อไม่ได้กิน หน้งไม่ได้รองนั่ง แต่กลับเอากระดูกมาแขวนคอ เพราะความไม่สัมพันธ์กันของระบบ คือการมีผู้อิทธิพลมากเกินไป และอำนาจรัฐเป็นเช่นนี้ คงจะไม่มีใครเอาชีวิตไปสร้างอุดมการณ์ ได้มากไปกว่าสังคมปัจจุบัน

3) ผลกระทบเล็กน้อย ในส่วนนี้ได้แก่

(1) ขาดงบประมาณสวัสดิการ ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ตรงนี้ผู้วิจัยพบว่าอยู่ในกลุ่มรุนแรงเพียงเล็กน้อยนี้ เพราะเงินประมาณอาจจะไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ เท่ากับคนต้องมาก่อน ดังนั้นการทำงานด้านจิตอาสา การบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคมส่วน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน แต่ถ้ามีงบประมาณเพียงพอก็น่าจะส่งเสริมเพื่อการทำงานที่สะดวกรวดเร็วขึ้น เช่น ส่วนแบ่งรางวัลนำจับ เบี้ยเลี้ยงในการออกชุมชนหาข่าว คิดว่าน่าจะเป็นผลดีในเชิงบวกต่อไป

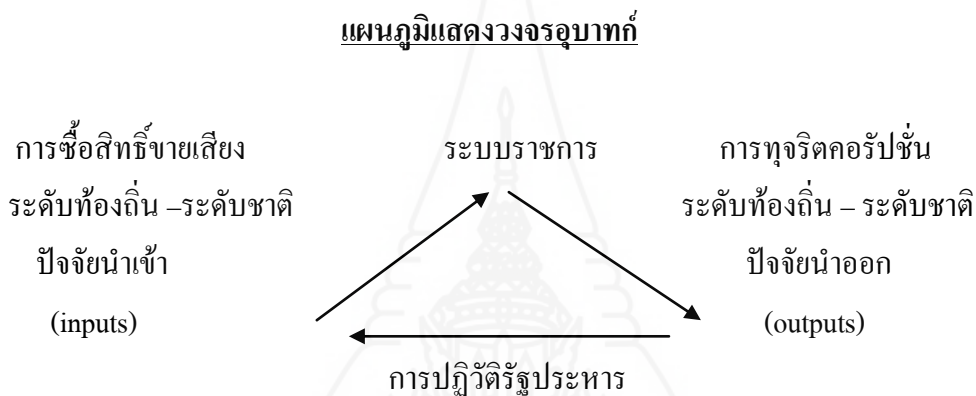
(2) ระบบบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เป็นปัจจุบัน ผู้วิจัยก็เคยพบบ้าง เป็นส่วนน้อยกรณีความผิดพลาด สมัยก่อนใช้เครื่องพิมพ์ดีด แต่เดี๋ยวนี้ใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยในการเก็บข้อมูลรวดเร็วขึ้น อาจจะตกหล่นไปบ้างในเรื่องของการจัดทำบัญชีรายชื่อหรือการทำบัญชีผี แต่ถ้ามีแกนนำมาช่วยตรวจสอบก็จะทำให้การทุจริตเป็นไปได้ยากขึ้น

(3) การขาดการประชาสัมพันธ์ จะมีอยู่บ้านในพื้นที่ซึ่งมีชาวบ้านแยกอยู่ตามหัวไร่ปลายนา ไม่ได้เข้ามาปลูกบ้านรวมกลุ่มกับบุคคลอื่นด้วยเหตุผลราคาที่ดินสูงขึ้น แต่ท้องถิ่นสามารถติดตั้งระบบเสียงไร้สายให้สามารถรับเคลื่อนได้ 5 – 10 กิโลเมตร แต่ก็ยังมีอยู่ไม่มากนัก

จากจำนวนประเด็นปัญหาอุปสรรคในการป้องกันการซื้อเสียงทั้งหมดที่ได้นำเสนอมานี้มีประเด็นที่เด่นชัดน่าสนใจเป็นกรณีพิเศษ ในส่วนแควงของการซื้อสิทธิขายเสียงมีจำนวน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 “ผู้มีอิทธิพล” ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่สุดของการทำงานด้านการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงไม่สอดคล้องกับการทำหน้าที่ในภาวะผู้นำชุมชนของท้องถิ่นและประเทศไทย (ฟอกเงิน ฟอกตนเอง) เป็นการเข้าสู่ระบบการเมืองที่ไม่ถูกต้องแต่เป็นเส้นทางลัดของการได้มาซึ่งอำนาจ เงิน เงิน เงิน เท่านั้นที่ไม่ต้องลงทุนทำความดีมากมายสุดท้ายประเทศไทยไปไม่ถึงฝั่งวนเวียนกับการยึดอำนาจ กระทบไปหมดทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติ เป็นระบบการเมืองที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทางการเมือง เป็นผลมาจาก “ปัจจัยนำเข้า” (inputs) “ปัจจัยนำออก” (outputs) ระบบการเมืองไทยเกือบทุกชุมชนที่เป็นปัญหาทุกวันนี้เกิดมา

จากระบบ โดยเฉพาะการเลือกตั้ง เป็นการคัดสรรหรือคัดเลือกบุคคลต่างๆ เข้าสู่ระบบที่เป็นปัญหา เมื่อปัจจัยนำเข้าที่มีข้อบกพร่องที่ประชาชนส่วนใหญ่มองไม่เห็น ไม่ให้ความสำคัญ คิดแต่จะทำให้การเลือกตั้งผ่านพ้นไปชั่วขณะหนึ่ง เมื่อการซื้อสิทธิขายเสียงมีปัญหาแล้ว ระบบต่างๆก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยหมด ส่งผลต่อปัจจัยนำเข้าและนำออก เช่นนโยบายสาธารณะต่างๆ เกิดการทุจริตกันอย่างมากมายมหาศาล จนมีการกล่าวขานกันในหมู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศทุกสตาจค์ โยงไปสู่ระดับประเทศ สุดท้ายเกิดวงจรรอบบาทก์ คือรัฐประหารซ้ำซาก เป็นการนำข้ออ้างของการทุจริตในวงราชการมาใช้ในการปฏิบัติเกือบทุกครั้งเสมอ

ประเด็นนี้สำคัญมากในที่สุดบุคคลที่มีอิทธิพลเหล่านี้ ก็จะขัดขวางการทำงานของผู้นำต่างๆ ทำการข่มขู่ ถ้ายังขัดจั้นอาจถูกอุ้มไปเผา หรือยิงทิ้ง ทำให้ผู้นำทั้งหลายหวาดไม่กล้าจะไปมีบทบาทในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

ประเด็นที่ 2 “ระบบอุปถัมภ์” ซึ่งมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของนิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างแล้ว) กรณีระบบอุปถัมภ์ซึ่งยังลึกลงในสังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเป็นระบบซึ่งเกิดจากการที่ผู้ใหญ่ให้ความอุปการะผู้น้อย ประชาชนส่วนใหญ่ มองในเชิงตัวบุคคลมากกว่า และมีพฤติกรรมการซื้อเสียงล่วงหน้าของกลุ่มการเมือง พฤติกรรมของนักการเมืองที่ใช้กลวิธีในการหาเสียงที่แตกต่างกันไป สุดแท้แต่ต้นทุนของแต่ละคน ชอบติดปลายนมเสมอ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การไม่ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชน จากผลการศึกษาของสิดา สอนศรี (อ้างแล้ว) ซึ่งส่งผลให้เกิดปัจจัยต่าง เช่น

ก. การเมืองที่ไม่ยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นสิ่งที่มีปัญหา เป็นอุปสรรค ในการขัดขวางการพัฒนาประเทศไทย

ข. การเมืองหน้าเก่า มีนักการเมืองไม่กี่ตระกูล ที่ทำให้ประเทศมีปัญหา และมีข้าราชการท้องถิ่นที่สมคบนายทุน นักธุรกิจการเมืองในท้องถิ่น ที่เข้าไปปล้นชิงทรัพยากร

จากชาวบ้าน

3.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

3.2.1 โดยวิธีการร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ จากกลุ่มตัวอย่างมองว่าเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างจริงจัง และยั่งยืน โดยเป้าหมายหน่วยงานที่ควรจะไปปรับใช้ร่วมกัน 3 ฝ่าย ลักษณะไตรภาคี ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง “เป็นเจ้าภาพหลัก” จัดเตรียมทั้งคน เงิน และงานที่ปฏิบัติ รวมทั้งการวิเคราะห์ผลงานประเมินผล ความเปลี่ยนแปลงก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ รวมทั้งหลังดำเนินการจะเป็นเช่นไร คຸ້ມຄ່າ หรือสำคัญหรือไม่

ทั้งนี้รัฐบาล ต้องให้การสนับสนุนกำหนดเป็นนโยบายหลักด้วยความจริงใจอย่างแท้จริงไม่เกรงกลัวจะต้องไปกระทบฐานคะแนนเสียงที่จะหนุนนำรัฐบาลอยู่ จากสภาพที่เป็นปัจจุบันนี้ในความเป็นจริง มีแต่ผู้แทนประชาชนที่มีจำนวนหรือปริมาณ ในเรื่องคุณภาพส่วนใหญ่ไม่ผ่าน มาจากการซื้อเสียงไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ฉะนั้นต้องตัดใจ ตัดทิ้งบรรดานักการเมืองซื้อสิทธิ์ขายเสียงมืออาชีพ ถ้าจำเป็นต้องมีความเด็ดขาดเพื่อเห็นแก่ชาติบ้านเมืองสุดท้ายที่จะไปไม่รอด ซึ่งจะวนเวียนการยึดอำนาจนอกระบบ เพราะจากสื่อมวลชนที่เสนอข่าวเป็นประจำวัน รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยไม่กล้าประกาศนโยบายปราบปรามการคอร์รัปชัน เพราะถูกพรรคไปซื้อสิทธิ์ขายเสียงเข้าไปในสภาต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ ตรงนี้เป็นปัญหาโยงใยที่แก้ไม่หลุด

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เหมือนครอบครัวเดียวกัน จำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องลักษณะปูพรมทุกพื้นที่ในเขตตำบลหรือแต่ละอำเภอนำร่อง เมื่อมีความมั่นคงแข็งแรงแล้วคือปลอดจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง สุดท้ายแรงด้านภายในแต่ละจังหวัดจะตามมา และท้ายสุดประเทศชาติก็จะเริ่ม มั่นคงแข็งแรงตามไปด้วย

3) สภาองค์กรชุมชน ที่เกิดขึ้นมาตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 ถือเป็นมิติใหม่ ในแนวคิดการสร้างฐานราก การปลูกฝังและเสริมสร้างทางการเมืองเพื่อใช้ชีวิตแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ยึดหลักความร่วมมือ ร่วมคิดร่วมทำ การพัฒนาในระดับฐานล่างของท้องถิ่นชุมชนเป็นหลัก ในลำดับต้นๆ มุมมองตามระเบียบนี้น่าจะเป็นความหวัง เพราะ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลต้อง

(1) ไม่ช่วยเหลือหรือสนับสนุนการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) ไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและศีลธรรมอันดี

(3) ไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ภาคผนวก ง)

แผนภูมิการกำหนดวาระแห่งชาติ

การพัฒนาวางแผนป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงระดับชุมชน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ก.ก.ต.)

(เจ้าภาพ)

3.3 เสนอแนวทางการจัดตั้งแผนป้องกันการซื้อเสียงระดับชุมชน แผนป้องกันการซื้อ

เสียงระดับชุมชน เห็นด้วยกับกลุ่มตัวอย่าง โดยที่เสนอวิธีการสนับสนุนแนวความคิดประเด็นการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างเป็นระบบแบบยั่งยืน คือการวางแผนป้องกันการซื้อเสียงระดับชุมชน เป้าหมายต้องใช้นโยบายปราบปรามผู้ฉ้อโกงขั้นเด็ดขาด ไม่ปล่อยให้ใช้บารมีขัดขวางการแสดงบทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ต้องปกป้องประชาชนและข้าราชการที่ทำความดี อำนาจรัฐไม่อ่อนแอ มีความเข้มแข็งพอที่จะสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้กับชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนที่ร่วมทำความดีต่อสังคมได้ ควรออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงและรวดเร็ว ปรับปรุงบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้รุนแรง ไม่เชื่องช้า จึงจะทำให้ผู้คิดโกงเลือกตั้งเกรงกลัวกฎหมาย หรือกล้ากระทำความผิดบ่อยครั้ง ควรแต่งตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วและมีประสิทธิภาพ ควรพัฒนาการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกระดับ ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้เกิดอย่างแท้จริง ควรเป็นผู้ประสานงานที่ดี ควรเป็นผู้สนับสนุนที่ดี ควรมีมาตรการลงโทษ อสม. หรือ อปพร. กรณีมีมูลต้องให้คณะกรรมการพิจารณาให้ออก ควรส่งเสริมการศึกษาวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน สร้างระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ควรพัฒนางานฝึกอบรม/ระยะเวลาการฝึกอบรม ควรควบคุมค่าใช้จ่ายให้รัดกุม จัดให้มีค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าพาหนะอย่างพอเพียง ออกกฎหมายลงโทษการฟอกเงิน ป้องกันการขนย้ายหีบบัตรให้รัดกุม ปรับปรุงระบบการสรรหาคณะกรรมการ เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการลงทะเบียนการเลือกตั้งล่วงหน้า โดยเฉพาะการรณรงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของนายณรงค์ ธีรจันทรางกูร (อ้างแล้ว) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรณรงค์และการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ประเด็นที่พบว่าการรณรงค์ต่อต้าน และการประชาสัมพันธ์นั้นมีความ

จำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จให้ได้ในอนาคต เพราะหากแก้ไขไม่ได้ประเทศไทยคงต้องประสบกับการย้อนถอยหลังลงคลองไปสู่ระบบเผด็จการทางทหาร เหมือนกรณีประเทศพม่า หรือประเทศอื่นๆ ในโลกที่ล้มเหลว ให้เป็นไปตามแนวทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือในหลายประเด็น เช่น ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องตระหนักร่วมกันมิปล่อยให้การซื้อสิทธิขายเสียงต้องเป็นอยู่อย่างเช่นทุกวันนี้เพราะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาทางการเมือง ต้องกระทำเป็น “วาระแห่งชาติ” แนวทางคือ

- 1) ต้องเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุดในครอบครัวก่อน คือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น เพราะน่าจะพุดจารู้เรื่องกว่าคนภายนอก
- 2) ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรม การซื้อสิทธิขายเสียงเมื่อพบเห็นไม่ควรนิ่งดูคย อย่ามองว่าธุระไม่ใช่
- 3) แนะนำในทางที่ถูกต้องเพราะการสอนค่านิยมที่ผิดตลอดเรื่อยมาเช่น รับเงินได้ไม่ผิด หรือบาปบุญคุณโทษ รับเงินแล้วไม่กาทบาที่หวังจะไปใช้หนี้ตอนชาติหน้าเป็นต้น
- 4) การช่วยเหลือชี้แจงให้ระบบอุปถัมภ์เบาบางลงไป เพราะแก่นแท้ของระบอบประชาธิปไตยคือเน้นที่ความรู้ ความสามารถ
- 5) การช่วยกันสร้างจริยธรรมให้เกิดกับนักการเมือง มิใช่ปล่อยให้ขี้ขี้หรือไม่เกรงกลัวละอายต่อบาป
- 6) เศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นปรัชญาการดำรงชีวิตที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการไม่รับเงินซื้อขายเสียงสามารถป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงได้ในระดับหนึ่ง
- 7) การตรวจสอบค่าใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งต้องเข้มข้นมากกว่าที่เป็นอยู่เช่นปัจจุบันนี้ เพราะมีการแอบแฝงยอดเงินทางลับเป็นจำนวนมากในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ถือเป็นภาระเปรียบคู่ต่อสู้ ไม่มีความเสมอภาคตามหลักการประชาธิปไตย

“การพัฒนาวางแผนป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงระดับชุมชน”

ในส่วนแผนป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงระดับชุมชนนี้ จำเป็นต้องให้ชุมชนมีความเข้าใจและกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ให้ชัดเจนและเน้นการดำเนินงานเชิงรุกภายใต้ยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น หลักประกอบด้วย

- 1) ยุทธศาสตร์การจัดการเลือกตั้งที่เรียบร้อย สุจริต โปร่งใส เทียบธรรม และปราศจากการซื้อสิทธิขายเสียง

- (1) แนวทางการปรับลดขั้นตอนการปฏิบัติให้ง่ายขึ้นและเหมือนกันทุกระดับ
- (2) แนวทางพัฒนาศักยภาพและสร้างจิตสำนึกบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติงาน

ได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

(3) แนวทางสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทุกฝ่าย

(4) แนวทางจัดให้มีระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้งที่มี

ประสิทธิภาพ

(5) แนวทางพัฒนาและสนับสนุนส่งเสริมการตรวจสอบการเลือกตั้งของ

องค์กรเอกชน

2) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตย

(1) แนวทางสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้องแก่

ประชาชน

(2) แนวทางส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานทุกภาคส่วนและ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย

(3) แนวทางส่งเสริมและสนับสนุนให้มีชุมชนประชาธิปไตย

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองที่ยั่งยืน

(1) แนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้พรรคการเมืองดำเนินการพัฒนาระบบบริหารยุทธศาสตร์ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการพรรค

(2) แนวทางเสริมสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตย พัฒนาสมรรถนะของผู้นำและสมาชิกพรรคการเมืองด้านการพัฒนาสถาบันพรรคการเมือง

(3) แนวทางส่งเสริมและพัฒนา ให้พรรคการเมืองมีระบบบริหารและการควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองบุคลากรและสมาชิกของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพ

(4) แนวทางส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและสมาชิกพรรคการเมือง

(5) แนวทางส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของพรรคการเมือง

(การเสนอนโยบาย)

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารคณะกรรมการเลือกตั้งสู่ความเป็นเลิศ

ด้วยหลักธรรมาภิบาล

(1) แนวทางปรับปรุงโครงสร้างให้สะท้อนภารกิจขององค์กรอย่างแท้จริง

(2) แนวทางปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งนำระบบ

เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาระบบประเมินผลงาน BSC (Balanced Scorecard)

(3) แนวทางปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์การบริหารงานให้สอดคล้องกับหลัก

ธรรมาภิบาล

(4) แนวทางพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าผู้นำชุมชนบุคลากรทุกระดับ
อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(5) แนวทางสร้างและปรับปรุงระบบสวัสดิการให้ชัดเจนและมีความมั่นคงใน
อาชีพ

(6) แนวทางส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมใน
การทำงาน

(7) แนวทางเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร ชุมชน และกกด. ให้มีคุณภาพ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2553: 6-9)

3.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง
ครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่เขตของอำเภอวัดสิงห์ ซึ่งในครั้งต่อไปควรจะศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่
กว้างไกลขึ้น เช่นในพื้นที่ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพราะการวิจัยครั้งนี้จำกัดในเรื่องของ
เวลา ดังนั้นบางประเด็นอาจจะไม่ตรงกับข้อมูลพื้นที่ที่มีสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่แปลกหรือ
แตกต่างกันไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กิเลน ประลองเชิง (2553, 3 ธันวาคม) “ปัญหาคอร์รัปชัน” *ไทยรัฐรายวัน* หน้า 3
- คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนดำเนินการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (2554) “การต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง” คืบคืบวันที่ 24 กันยายน 2554 จาก www.opm.go.th
- คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ (2550) “รายงานสรุปการร่างรัฐธรรมนูญ”
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง วันที่ 5 มกราคม 2550 กรุงเทพมหานคร
- ทิตยา สุวรรณชฎ (2509) *สังคมศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร พระนคร
- เทพนม เมืองแมน (2529) “สถานภาพและภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านกับบทบาทการปกครองท้องถิ่นศึกษาระดับอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ภาควิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัศนีย์ บุญทอง (2525) “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457 กับตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทองคูณ หงส์พันธ์ (2523) *จิตวิทยาสังคม* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ธนัสม์ จิตมหาวงศ์ (2554) “จะจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. ได้อย่างไร” คืบคืบวันที่ 20 สิงหาคม 2555 จาก <http://justiceprince.spaces.live.com>
- นคร สุวานิช (2541) “บทบาททางการเมืองและการบริหารการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล 16 แห่งของอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2550, 17 กันยายน) “ซื้อสิทธิ์ขายเสียง” *มติชนรายวัน* หน้า 6
- บาว นาค (2551) “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทย” คืบคืบวันที่ 3 กันยายน 2552 จาก www.mail.vcharkarn.com
- บุษบา จันเจ็ก (2550) “บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของผู้นำสตรีในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยการปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ปรีชา นันทพุกษา (2536) “บทบาททางการเมืองของผู้นำชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาปฏิบัติการณ์ทางสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปิยบุษ เงินคล้าย (2543) “พฤติกรรมองค์กร” เอกสารประกอบการสอนวิชา PS 708
ทฤษฎีองค์กรหัวข้อ พฤติกรรมองค์กร กระบวนการในการบริหารองค์การ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2541) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่กับความเป็นประชาธิปไตย” วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 17 ตอน 2
(สิงหาคม): 9?
- พิทยา สายหู (2516) ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม กรุงเทพมหานคร พิมพ์เศ
พรเจริญ บัวพุ่ม (2537) “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคโลกาภิวัตน์” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
โรงเรียนเรียนนักปกครองระดับสูง กรมการปกครอง
- ราชบัณฑิตยสถาน (2442) พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร
นามมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น
- รพีธรรมอำไพ (2552) “รู้ทันกฎหมายเลือกตั้ง” คืบคืบวันที่ 14 ตุลาคม 2552 จาก
<http://www.naewna.com>
- วิทยา เชียงกุล (2554) “ต้องสร้างวัฒนธรรมพลเมือง จึงจะสร้างระบอบประชาธิปไตย”
คืบคืบวันที่ 5 สิงหาคม 2554 จาก www.witayakornub.wordpress.com
- สุพัตรา สุภาพ (2522) หลักรัฐศาสตร์เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร จุฬาลกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุริยะ วิริยะสวัสดิ์ (2554) “แก้ไขปัญหาคาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง” คืบคืบวันที่ 5 สิงหาคม 2552
จาก www.cknation.net
- สุชาติพิทย์ ฉั่วสกุล (2541) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2553) 120 ปี กต.ข้ามพันวิฤศเพื่อการเลือกตั้งที่
บริสุทธิ์ยุติธรรม กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977)
- เอกชัย ธนผลผดุงกุล (2548) “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมืองชุมพร
จังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- อุทัย หิรัญโศ (2556) คัมภีร์นักปกครอง กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.

Ralph Linton. (1936). *The Study of Man*. New York : Appleten – Century – Graf.

Young Olan R. (1955). *System of Political Science*. Englewood Cliffs, N,J: Prentice –Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง กรณีศึกษาอำเภอวัดสิงห์
จังหวัดชัยนาท

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำวิทยานิพนธ์ หลักสูตร รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็น
ประโยชน์ต่อ บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ให้การเลือกตั้งมีความ
บริสุทธิ์ ยุติธรรม รวมทั้งเป็นข้อมูลทางวิชาการไว้สำหรับค้นคว้าศึกษาต่อไป ซึ่งผลของการศึกษา
ในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้ศึกษาใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอโปรดตอบให้
ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อที่จะได้นำผลไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวผู้ศึกษาขอรับรองว่า
ข้อมูลที่ท่านตอบทั้งหมดถือเป็นความลับและจะนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะรวมเท่านั้น

3. คำถามจะแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

3.1 ข้อมูลทั่วไป

3.2 บทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง

3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการแสดงบทบาทผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ
ขายเสียง

4. ขอได้โปรดพิจารณาคำถามเพื่อทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน
เพียงข้อละ 1 เครื่องหมายที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด และโปรดตอบทุกข้อ มิฉะนั้น
แบบสอบถามที่ท่านส่งคืนมา จะเป็นแบบสอบถามที่ไม่อาจนำไปใช้ประโยชน์ได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 – 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) 51 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

( ) โสด

( ) แต่งงาน

( ) หย่า, หม้าย

4. ท่านดำรงตำแหน่งใดในชุมชน

- ( ) ก.ก.ต.ท้องถิ่น ( ) อสม.
 ( ) อปพร. ( ) กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน

5. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
 ( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 ( ) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 ( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

6. ประสบการณ์ในการทำงานเป็นผู้นำชุมชน

- ( ) ต่ำกว่า 1 ปี จนถึง 1 ปี ( ) 2 - 5 ปี
 ( ) 6 - 10 ปี ( ) มากกว่า 10 ปี

7. อาชีพหลักของท่าน

- ( ) เกษตรกรรม
 ( ) ค้าขาย, ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 ( ) ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ห้างร้าน
 ( ) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง กรณีศึกษา อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

1. ปัจจุบันท่านมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบอย่างไรในชุมชน

.....
 .....

2. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ (ถ้าเคย) อะไรบ้าง

.....
 .....

3. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่าน มีการซื้อสิทธิ์ของเสียงหรือไม่

.....
 .....

4. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุในการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เช่น ระบบอุปถัมภ์ ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนฯลฯ และท่านคิดว่าสาเหตุใดสำคัญที่สุด

.....
.....

5. ท่านคิดว่า การป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นหน้าที่ของใคร

.....
.....

6. ท่านมีบทบาทอย่างไร ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา

.....
.....

7. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้นำชุมชน ท่านคิดว่า ท่านควรจะมีบทบาทอย่างไรในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

.....
.....

8. ท่านมีบทบาทอย่างไรในการสร้างให้ประชาชนมีความศรัทธา ในระบบอบประชาธิปไตย และการเลือกตั้งอย่างแท้จริง

.....
.....

9. ในการเลือกตั้ง ท่านมีอิสระในการปกครองดูแลชุมชน ไม่ถูกแทรกแซงจากข้าราชการ นักการเมือง ผู้มีอิทธิพล

.....
.....

10. ทำอย่างไร จึงจะแก้ไขการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแสดงบทบาทของผู้นำชุมชน ในการป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

.....
.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจเครื่องมือในการวิจัย

1. นายพนม สุภรัตน์ ลายมือ ชื่อ พนม สุภรัตน์
 การทำงาน
 อดีตหัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลเมืองอุทัยธานี
 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเต่า
 การศึกษา
 ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. นายจิรเดช จำประดิษฐ์ ลายมือชื่อ จิรเดช จำประดิษฐ์
 การทำงาน
 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
 องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเต่า
 การศึกษา
 ปริญญาโท สาขา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
3. นางธนวรรณ สุภรัตน์ ลายมือชื่อ ธนวรรณ สุภรัตน์
 การทำงาน
 นักวิชาการศึกษา 5
 เทศบาลตำบลหนองน้อย
 การศึกษา
 ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ปริญญาโท สาขา รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ก

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ที่อยู่กลุ่มตัวอย่าง

ตารางผนวก 1 ที่อยู่กลุ่มตัวอย่าง : สำนักทะเบียนราษฎร ที่ว่าการอำเภอวัดสิงห์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นายแจ่ม สุขน่วม	15 หมู่ที่ 1 ต.หนองขุ่น อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
2	นางสำราญ ศรีคลองใหญ่	4 หมู่ที่ 7 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
3	น.ส.แสงเดือน พันธุ์คงดี	8 หมู่ที่ 5 ต.มะขามเต่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
4	นายสมชาย หอมละออ	98 หมู่ที่ 8 ต.บ่อแร่ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
5	นายสุพัฒน์ เปี่ยมเงิน	112 หมู่ที่ 6 ต.หนองบัว อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
6	นายวินัย นุ่มนวล	35 หมู่ที่ 2 ต.วังหมัน อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
7	นายสมจิตร น้อยปรี	57 หมู่ที่ 3 ต.หนองขุ่น อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
8	นายธนู แสงเย็น	45 หมู่ที่ 4 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
9	นางรัญชม เพิ่มพูน	103 หมู่ที่ 3 ต.บ่อแร่ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
10	นายสมควร โห้คลัง	44 หมู่ที่ 5 ต.วังหมัน อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
11	นางสุรินทร์ กลสิกรรม	35 หมู่ที่ 5 ต.หนองขุ่น อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
12	นายบุญโชค น้อยโต	7 หมู่ที่ 3 ต.มะขามเต่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
13	นางมะลิ แพทย์พินิจ	9 หมู่ที่ 7 ต.หนองบัว อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
14	นางเบญจมาศ เกษประทุม	67 หมู่ที่ 4 ต.มะขามเต่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
15	นางอุไรวรรณ อินทะ	90 หมู่ที่ 6 ต.วังหมัน อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
16	น.ส.ศุภกิจ เข้มสังข์	87 หมู่ที่ 3 ต.มะขามเต่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
17	นายรัชชัย มิโพธิ์	8 หมู่ที่ 3 ต.หนองขุ่น อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
18	นายชเนตร ศรีเมือง	6 หมู่ที่ 1 ต.หนองบัว อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
19	นายอุบล ปาคำ	46 หมู่ที่ 8 ต.หนองน้อย อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
20	นางปราณี อิ่มอาเทศ	54 หมู่ที่ 8 ต.มะขามเต่า อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
21	นายบำรุง ปุ้ยออด	97 หมู่ที่ 6 ต.วังหมัน อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท
22	นางพรสุดา ผึ้งไผ่	98 หมู่ที่ 2 ต.บ่อแร่ อ.วัดสิงห์ จ.ชัยนาท

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอำนาจ อุ๋นทอง
วัน เดือน ปีเกิด	4 กุมภาพันธ์ 2509
สถานที่เกิด	อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	รบ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลหนองขุ่น
ตำแหน่ง	นักบริหารงานเทศบาล (รองปลัดเทศบาลตำบลหนองขุ่น)

